
MİHAİL GORBAÇOV

* Propaganda ve eğitim işleri ile ilgili yoldaşlar için yayınlanmıştır.

YIĞINSAL İLETİŞİM ve PROPAGANDA
ORGANLARI YÖNETİCİLERİ ÖNÜNDE
YAPTIĞI KONUŞMA (Özet)

Bu broşürde yer alan metin SBKP MK Genel Sekreteri M.S. Gorbaçov yoldaşın Fransız Komünist Partisi MK yayın organı L'Humanité gazetesinin sorularına verdiği cevaplardan oluşuyor. M.S.Gorbaçov yoldaş bu söyleşiyi geçen yıl yaptığı Fransa ziyareti sırasında gerçekleştirmişti.

Söyleşi L'Humanité gazetesinin 8.Şubat.1986 tarihli sayısında yayınlanmıştır.

Kapitalist ülkelerde kitle iletişim organlarının Sovyet ülkesi üzerine gerçekleri çarpıtan anti-sovyet propagandasına karşı M.S. Gorbaçov yoldaşın cevapları gerçekleri en açık biçimiyle ortaya koyuyor. Sovyet insanların ve onların öncüsü SBKP'nin yaptıklarını ve yapmak istediklerini açıklıyor.

*TKP YAYINLARI *Türkiye Baskısı *Mart 1987

**SBKP MK Genel Sekreteri M.S.Gorbaçov'un
YIĞINSAL İLETİŞİM ve PROPAGANDA
ORGANLARI YÖNETİCİLERİ ÖNÜNDE
YAPTIĞI KONUŞMA (Özet)**

MK'nin Ocak Plenumundan bu yana iki hafta geçti. Şöyle ki, plenumun ortaya koyduğu fikirler ve aldığı kararların önemi üzerinde düşünmek için vaktimiz vardı. Biz bu Plenuma çok yüksek değer biçiyoruz. 27. Kongre, çalışma anlayışımızı, konseptini ve hattımızı belirledi. Ama, pratik kararlarla, ekonomi, politika, ideoloji, moral ve manevi alanlarda kararlarla gerçekleştirilmedikçe, her politik hat havada kalır, verimsiz hayalcilik olur. Ve biz bunu yaşamış bulunuyoruz.

Geçmişe baktığımızda görüyoruz ki, birçok ciddi kararlar ilan ettik. Bu kararlar, bugün sizinle görüştüğümüz herşeyi içeriyor. Yönetimin iyileştirilmesi gerektiğinin, bilimsel-teknik ilerleme konusunda bir Plenum gerektiğinin söylenmiş olduğunu anımsayacaksınız. Geniş kapsamlı çalışmalar yürütüldü, ama Plenum yapılmadı. Bu 15-17 yıl önceydi. Bu işte yitirdiğimiz yıllar bu kadardır.

SORU:Günümüzde çoğu zaman SSCB'nin Ekim Devrimi ile başlayan dönem gibi tarihi açısından çok önemli bir döneme girdiği söyleniyor. Bunun yeni bir devrim olduğunu söyleyebilir miyiz?

CEVAP:Kuşkusuz ki hayır. Bence sorun başka türlü konuluyor. Kanımca günümüzde, 80'li yıllarda, Bolşevik Partisinin bundan yaklaşık 70 yıl önce başlattığı işi güçlü bir şekilde hızlandırma görevine talip olduğumuzu söylemek daha doğru olur.

Ekim Devrimi, devletimizin bin yıllık tarihinde,gerek kapsamı,gerekse bütün insanlığın gelişmesine getirdiği şeyler açısından geçmişte eşi görülmemiş bir dönüm noktası olmuştur. Ama devrimi yapmak yetmez. Onu savunmak,emekçilerin eşitlik ve adalet arzularını, sosyal ve moral ülkülerini yaşama geçirmek gerekir. Başka bir deyişle,söz konusu olan, insanlara yaşanası bir yaşam sağlayacak yeni bir toplum kurmaktır.

Bu da halkımızın,partinin muazzam boyutlarda çalışmasını, gerçek başarılarla ulaşmasını, hatta kimi zaman özverilerde bulunmasını gerektirdi.İç savaş,Hitler Almanya'sına karşı savaş,kırsal alanda gerçekleştirilen çok derin dönüşümler,güçlü bir sanayinin yaratılması,çoğunluğu okur yazar olmayan nüfusun bu eksikliğin giderilmesi,toplumda köklü bir sosyal ve kültürel kaynaşma sağlanması,uluslar ve milliyetler arasında kökten yeni ilişkiler oluşturulması aslında pek de eski olmayan tarihinizden sadece bir kaç sayfadır.

Biz bununla kıvanç duyuyoruz ve bu kıvanç Sovyet yurt-severliğinin temelinde yer alıyor. Eğer biz bu işi beceremeseydik, yukarıda saydığım görevlerden bir tanesinde başarısızlığa uğrasaydık, Ekim Devriminin bütün anlamı yeniden tartışma konusu olurdu. Oysa bu kazanımların her biri devrimci bir kazanım olarak adlandırılmayı hak ediyor.

Çağımız Meydan Okuyor

Aynı şey bugün karşı karşıya olduğumuz sorunlar için de geçerlidir. Bunlar hem karmaşık, hem de son derece önemli sorunlardır. Eğer biz bu sorunların üstesinden gelemesek geçmişte muazzam çabalar sonucunda elde ettiğimiz her şeye gölge düşürürüz. Ve geleceğimizi güçleştiririz. Her Sovyet komünisti için, bütün parti için en güç ama en zorunlu olan şey de çağımızın meydan okuyuşunu bütün boyutları ile kavramak, anlamak ve bu meydan okuyuşa gerektiği biçimde yanıt vermektir.

Bu ikili bir meydan okumadır. Birincisi, Sovyet toplumu tarihinin yeni bir aşamasına girmiştir. Üretim güçlerinin gelişmesinin getirdiği gereklilikler, halkın, insanların ihtiyaçları, üretim ilişkilerinin, ekonominin sevk ve idaresinin, parti ve devletin yönetilmesi yöntem ve stilinin tek bir kelimeyle söylersek, politikanın pek çok yanının çok derinlemesine yeniden örgütlenmesini ve yetkinleştirilmesini gündeme getiriyor.

Toplumun sorunlarını çözebilmek için gittikçe daha geniş halk katmanlarını bu işe sokmak, onların yaratıcı yeteneklerini ve deneyimlerini seferber etmek gerekiyor. Çünkü karşı karşıya bulunduğumuz görevler gittikçe karmaşıklaşan görevlerdir. Başka bir deyişle söz konusu olan sosyalist demokrasimizi daha da geliştirip, zenginleştirmektir. Biz bu zorunluluğu oldukça uzun zamandır duyuyoruz. Bugün bütün ülkede, öncelikle de partide yapılmakta olanın özü var olan bütün olanaklardan yararlanarak Sovyet toplumunun sosyal, ekonomik ve kültürel atılımının kararlı bir şekilde hızlandırılmasıdır. Bu hiç kuşkusuz devrimci bir görevdir.

Nükleer Çılgınlığa Karşı

İkincisi, çağımızın meydan okuması insan uygarlığının ne

yazık ki kendi kendini yok edebilecek araçları yaratmış olmasıdır. En korkunç şeyin meydana gelmesi için hiç de geçmişte eşi görülmedik bir aptallık etmeye ya da böylesi bir suç işlemeye ihtiyaç yoktur. Şimdiye kadar binlerce yıldır ya pıldıgı gibi yapmaya devam etmek, uluslararası işleri çözmek için silah ve askersel güçten medet ummak ve başka çare kalmadığında bunlara başvurmak yeterlidir. Günümüzde işte tam da binlerce yıllık alışkanlıkları kırmak, bir daha geri dönmemesine onları başımızdan atmak gerekiyor. Yoksa insanlığın hayatta kalmasının çözümü olanaksız bir sorun durumuna gelmesi tehlikesi vardır.

Nükleer çağda taş devrinin zihniyeti, alışkanlıkları ve davranış kurallarıyla yaşamak, en azından uzun süre yaşamak olanaklı değildir. Uluslararası sorunlarda, dış politikanın teorisinde ve pratiğinde böylesi bir dönüşüm derinlemesine devrimci bir görev değil midir? Bana göre tam da böyledir. Ve biz sosyalist devrimi gerçekleştiren ilk ülke olarak bu görevin yerine getirilmesine katkıda bulunmayı başta gelen sorumluluğumuz, görevimiz olarak kabul ediyoruz.

Kısacası, SBKP 27. Kongresinde onaylanacak olan somut eylemler programı bizce bütün açılardan gerçekten devrimci nitelikte ve görünümde bir programdır.

SORU:Önümüzdeki 10-15 yıl için Sovyet ekonomisinin başlıca perspektifleri nelerdir? Bunlar nüfusun günlük yaşamı üzerinde nasıl yansıtacaktır?

CEVAP:Perspektifler bizim sorunların üstesinden ne şekilde gelmeyi becerdiğimizize, başka bir deyişle çalışma maharetimizin derecesine bağlı olacaktır. Bu sorunların basit olmadığını açıkça söyleyeyim. Objektif güçlüklerle karşı karşıyayız. Olumsuz demografik durum (1) bize

(1) Bilindiği gibi 2. Dünya Savaşında 20 milyon Sovyet yurttaşı şehit düştü. Böylesine büyük bir insan kaybı dalga etkisini Sovyetler Birliği'nin nüfus yapısı üzerinde gösterdi. Nitekim, içinde bulunduğumuz yıllarda erken can veren bu 20 milyon kişinin doğmayan torunlarının eksikliğinin kendini gösterdiği bir döneme giriliyor Ülkenin çalışabilir nüfus artış hızında kaçınılmaz bir düşüş gözlemleniyor. "Olumsuz demografik durum"la kastedilen budur. (Çev.)

dayatılan silahlanma yarışı bu güçlüklerin başta gelenleridir. Bunlara bizim kendi hatamızdan ileri gelen güçlükleri de eklememiz gerekiyor. Bu güçlükleri gidermede gecikmemiz onları daha da çetinleştirecektir.

Son derece kısa bir dönemde muazzam işler görmek-planlamayı, ekonominin yönetimini, maddi teşvikleri kökten düzeltmek, bilimsel ve teknik ilerlemeyi hızlandırmak ve bunlardan yola çıkarak ekonominin etkinliğini, niteliksel verimliliğini arttırmak, üretimin niteliğini düzeltmek- bizim için bugün zorunludur.

Önümüzdeki 15 yılda ülkenin üretim potansiyelini iki katına çıkartmayı, ekonomimizin yapısını, emeğin niteliğini hissedilir bir şekilde değişikliğe uğratmaya, insanların yaşam tarzını dönüşüme uğratmaya niyetliyiz.

Bunların halkın günlük yaşamına nasıl yansıtacağını soruyorsunuz. Yanıt olarak bütün bunların kelimenin gerçek anlamında halkın çıkarına bir şekilde ele alındığını söyleyebilirim. Bir kere daha söyleyeyim, gerek nice liksel yanları gerekse niteliksel yanları, yani tüketim ve hizmetleri, konutları, sağlık hizmetlerini ve eğitimi, sosyal hizmetleri, kültürel olanaklardan yararlanmayı, çevrenin korunmasını, kentlerin ve köylerin yapılan dırılmasını, boş zamanları ve daha bir çok şeyi göz önünde tutuyorum.

Bu alanların pek çoğunda işlerin hiç de istediğimiz gibi gitmediğini saklamayacağım. Bu, kısmen zorluklarla dolu tarihimizin, yaşamın bu kesimlerine gerekli olan bütün dikkati vermemizi uzun süre engellemiş olmasından ileri geliyor. Ama aynı zamanda bizim hatamızdan, rutin çalışmadan, çeşitli görevlilerin, yönetimlerin ve hatta bütünleriyle kurumların yetersizlik ve sorumsuzluklarından ileri geliyor. İnsan gazetelerimizi okuduğu zaman, en üst görevlerde bulunanlar da içinde olmak üzere, bu hataların suçunu taşıyan çok sayıda sorumlunun ne denli sert eleştiriye tutulduklarını görebilir. Şimdi durumu düzeltmek için kararlı davranıyoruz. Kuşkusuz ki bu, zaman ve hatırı sayılır miktarda çaba gerektirecektir. Ama ben bütün bu alanlarda ciddi değişiklikler elde edeceğimize inanıyorum. Elbette bütün bunlara olabildiğince çabuk ulaşmak istiyoruz.

En ivedi görevler arasında piyasanın kaliteli ve yeter-

li miktarda çok çeşitli malla beslenmesi yer alıyor. Bunlar hem yeni, hem geleneksel, hem pahalı, hem ucuz, hem gençler ve hem de yaşlı kişiler için kısacası akıl sınırları içersinde kalmak şartıyla bütün zevkleri ve gereksinimleri karşılayan mallar olmalıdır. Bizim kanımızca bu olağanüstü önemli bir sorundur.

SORU: Ama ülkenizde hala alışveriş için kuyruklar görülüyor?

CEVAP: Evet özellikle talebin tam karşılanamadığı yüksek kaliteli mallar için böylesi kuyruklar görülüyor.

Burada geçerken bir şeyi belirteyim. Bu sorunu çözecek bütün olanaklara henüz sahip değiliz. Sizde, Batıda herhangibir malın talebi arzı aşarsa o malın fiyatı yükseltilir. Biz ise böyle bir şeyi hiç bir zaman ya da hemen hemen hiç bir zaman yapmayız. Her halükarda en çok istenen mallar için yapmayız. Bunun sonucunda stok eksiklikleri doğuyor. Bu da kuyruklara yol açıyor.

Bunları hatamızı haklı göstermek için değil sorunumuzu açıklayabilmek için söylüyorum. Hatalar ise haklı gösterilmemeli düzeltilmelidir. Bunun üzerinde kuvvetle ısrar ediyoruz. Şimdi başlatmış olduğumuz ekonomiyi ve bütün mekanizmalarını ciddi bir şekilde yeniden biçimlendirme işine girmekten amacımız budur.

SORU: Sovyet yurttaşlarının çalıştıkları işletmenin "patron"una "karşı koymak" hakları ve bu konuda olanakları var mıdır? Sadece karşı koymak değil aynı zamanda onların kararlarını değiştirme hak ve olanakları var mıdır?

CEVAP: Kuşkusuz "patron" derken müdürleri, idareyi kaste diyörsunuz. Bizde özel mülk sahibi ya da özel mülkiyet üzerine kurulu ilişkiler olmadığını hatırlatayım. Sovyet-erkinin ilk yıllarından itibaren emekçilerin haklarını korumayı amaçlayan bütün bir mekanizma, sıkı sıkıya uyulması gereken bir iş yasası, geniş sendikal haklar, parti kuruluşları ve Sovyetler tarafından uygulanan bir denetim yürürlüğe kondu. Geçtiğimiz son yıllarda ise emekçilerin gerek bireysel, gerekse kollektif hakları büyük ölçüde genişletildi. Pratik olarak bütün önemli kararlar emekçilerin katılımıyla hazırlanıyor ve bu amaca yönelik tartışmalardan sonra alınıyor. Buna örnek olarak işletme-

lerin ekonomik ve sosyal gelişme plan tasarılarını gösterebiliriz.

Sendikalar hakkında bir şey söylemek istiyorum. Sendikalar işyeri yönetimi ile toplu sözleşme imzalıyorlar, iş yasalarına uyulup uyulmadığını denetliyorlar. Sendikalar çalışanların işten çıkartılması, ücret, konut dağıtımını vb sorunlar da içinde, bir şeyin kötü yapıldığı kanısına vardıkları zaman çok güçlü bir şekilde, şu ya da bu yöneticinin görevinden alınmasını istemeye kadar varan, sizin "de yışınızle, "direnme" olanağına sahiptir. Böyle şeyler de zaman zaman oluyor.

Sorunun bir başka yanını ele alalım. Disiplin, bilinçli, çalışma, fabrikadaki davranış konularında yalnız yönetim ve sendikalar değil, emekçiler kolektifi de bazı şeyler istemelidir. Bu genellikle işçilerin tam desteğiyle gerçekleştiriliyor. Kolektifin her bir üyesinin iyi çalışması kolektifin kendi çıkarıdır. Emekçilerin çalışmaları karşılığında aldıkları para, çalışma koşulları, sosyal olanaklar da buna bağlıdır.

SORU:Üretim aygıtının modernleştirilmesinin bedeli kaçınılmazlıkla işsizlik olmayacak mıdır?

CEVAP:Sosyal ihtiyaçları azami ölçülerde karşılamayı amaçlayan planlı bir ekonomi koşullarında böylesi bir ilişki yoktur. Eğer teknolojide köklü yetkinleştirmeler yapılması sonucunda bazı uzmanlık alanları bütünüyle gereksiz hale geliyorsa biz bunu önceden görebiliriz, görmeliyiz.

Onlara yeni iş olanakları yaratabiliriz, yaratmalıyız. Ve eğer gerekiyorsa, yeni üretim alanları yaratabiliriz, yaratmalıyız. Biz böyle yapıyoruz. Kaldı ki işletmelerin yenilenmesi genellikle onların büyümesi ile birlikte gerçekleşiyor ve yeni işyerleri açılıyor. Ama günümüzde bu bizim için akademik bir sorundur. Çünkü bizim işgücü fazlamız değil, işgücü açığımız var.

Kaldı ki, açık konuşalım başka bir sorun daha var. İhtiyacın bizleri sıkıştırdığı alanlarda bile modernleşmeyi henüz yavaş bir şekilde gerçekleştirebiliyoruz. Ama ne olursa olsun parti modernleşmenin sosyal yanını da gözönüne alıyor. Ülkenin ekonomik gelişmesi planlarının hazırlanmasında bunun hesaba katılmasının son derece önemli olduğunu inanıyor.

SORU:SSCB'de komünist partisi devletin "transmisyon ka-
yışı mıdır? Günümüzde ülkenizde "politika yapmak" ne an-
lama geliyor?

CEVAP:Komünist partisi toplumumuzu yöneten ve yönlendi-
ren güçtür. Partinin bu işlevi Anayasada yer almıştır. Bu
bir "sembol parti" değildir. En etkin işçi, köylü ve ay-
dınların arasından 20 milyona yakın üyesi olan şanlı bir
politik örgüttür. Yönetici organlarını ve sorumlularını
seçen ve onlardan insafsızca hesap soran demokratik bir
örgüttür. Bugün biz partinin bu demokratik yaşam ve çalış-
ma ilkelerini güçlendirmek, bütün parti örgütlerinin eyle-
mini yoğunlaştırmak istiyoruz. Bunu, demokrasiyi genişlet-
menin, milyonlarca insanın ekonomik, sosyal ve politik gö-
revlerin yerine getirilmesine katılmasını sağlamanın en
etkin araçlarından biri olarak görüyoruz. Kanımca günümüz
koşullarında partinin faaliyet biçimleri önümüzdeki kong-
rede tercihli bir yer tutacaktır. Yeni toplumu kurma
strateji ve taktiğini hazırlamak, kadrolar politikası, hal-
kın ideolojik eğitimini yönetmek partinin görevidir.

Merkez Komitesi de içinde bütün düzeylerdeki parti komi-
teleri birer politik yönetim organı olarak çalışmaktadırlar.
Politik sistemimizin bütün çarklarının aktif bir şe-
kilde işleminde partinin dirimsel çıkarı vardır. Parti
Sovyetleri, sendikaları, Komsomolu (Leninci Komünist Genç-
lik Örgütü) öteki yığın örgütlerini, bunlardan her biri-
sinin kendi görevlerini tam olarak gerçekleştirebileceği
biçimde destekler ve onlara yardım eder.

Söz İle Eylemin Uyumu

"Politika yapmak"tan ne anladığımızı soruyorsunuz. Böyle
bir deyim kullanmadığımızı söylemeliyim. Biz bir politika
hazırlamak, bir politika formüle etmek, bir politikayı uy-
gulamaya koymak diyoruz. Kanımca bu sorunu daha iyi kavrı-
yor. Bu durumda politikanın hazırlanması-bundan herkesten
önce partinin sorumlu olduğunu tekrarlayayım- nesnel duru-
mun, toplumun şu ya da bu ihtiyacının, yığınların ruh ha-
linin incelenmesiyle başlar. (Bu konuda partimizin kamuo-
yunu dikkatle incelediğini ve hakkıyla göz önünde tuttuğu-
nu belirteyim.) Politik kararlar, buradan kalkarak amaç-
lı bir tartışmadan sonra hazır olur.

Kuşkusuz ki bu süreç basit değildir.Çözülmesi gereken sorunların mahiyetine göre çeşitli biçimlerde uygulanır. Çoğu zaman bir karar alınmadan önce bu konuda yaygın bir tartışma yapılır. Bu tartışma bazan bütün halkı kapsar. Dolayısıyla belirli bir sorun hakkındaki değişik görüşler çatışır ve mücadele eder. Beş yıllık plan taslaklarının hazırlanmasını buna örnek olarak verebiliriz.Anayasa, iş yasası, konut yasası, okul reformu, ve son olarak da alkolizme karşı mücadele yasası bu şekilde hazırlanmıştır.

Bütün bu politik süreç boyunca esas olan alınmış kararların uygulanmasıdır. Bu olmadan anlaşılabilir bir politika olamaz. Eğer SBKP Merkez Komitesinin 1985 Nisan Plenumundan sonra ülkemizde yürütülen tartışmayı izlemişseniz söz ile eylemin uyumuna özel bir önem verdiğimizizi farketmişsinizdir. Söz ile eylem arasındaki her türlü uyumsuzluğu engellemek için kararlı bir şekilde mücadele veriyoruz. Bu mücadelede eleştiri silahını, onun yanı sıra en geniş biçimde bilgilendirme ve disiplin silahlarını da kullanıyoruz.

SORU:Sovyet gençliğinin "depolitize" olduğu ve toplumun gidişine kayıtsız kaldığı söyleniyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

CEVAP:Bunu bizim Batılı karalamacılarımız söylüyor. İzinizle ve açıkça onların kendi arzularını gerçek yerine koyduklarını söyleyeceğim. Bizim gençlerimizden şikayetçi olmamız için hiç bir neden yoktur. Bütün olarak gençlerimiz gelişmiş bir yurttaşlık bilinci, toplumun, iç ve dış politikanın sorunlarına derin bir ilgi örneği veriyorlar.

İster fabrikada olsun, ister kolhozda, ister yüksek eğitim kurumlarında olsun, ister orduda gençliğimiz hiç de kötü davranmıyor. Gençlerimiz, koşulların güç olduğu yerlerde, Sibirya'daki, ülkenin kuzeyindeki, Uzak-Doğu'daki bütün şantiyelerde kendini bütünüyle vererek ve hatta-kelimelerde çekinmeyelim- heyecanla çalışmaya hazırdır.Şu anda beşyüzbin genç gönüllü olarak bu şantiyelerde çalışıyor. Kısacası Sovyet gençliğinin ilgisiz ve pasif olduğu fikrini kabul edemem. Biz yerimizi alacak olanlara tam bir politik güven duyuyoruz.

Elbette bu hiç bir sorun olmadığı anlamına gelmiyor.Ter sine. Örneğin bazı gençler arasında alkolizmin yaygınlaş-

ması bizi ciddi bir şekilde kaygılandırdı. Asalaklık ve tüketicilik zihniyeti, zevksizlik, entellektüel ilgilerin darlığı, kültürel mirası yeterince tanımama bizim hiç de onaylamadığımız şeylerdir. Biz bunları saptıyoruz ve hiç kuşkusuz üstünü örtmüyoruz. Bu, Komsomol'un önemli bir faaliyet alanıdır. Örnek olmanın her türlü parlak vaazdan daha güçlü bir eğitici olduğu uzun zamandır biliniyor. Günümizde ülkemizde ve partide yapılan her şeyin gençlerin eğitimi açısından çok yararlı olacağı kanısındayız.

SORU:SSCB'de yahudilere baskı uygulandığından, politik tutuklular ve sansür bulunduğundan söz ediliyor. Bu arada Saharov gibi bazı isimlerden bahsediliyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

CEVAP:Önce SSCB'deki yahudilerden söz edelim. Bu durum gözü dönmüş bir antisovyetik kampanyanın, Sovyetler Birliği'ne karşı yürütülen gerçek bir psikolojik savaşın konusu durumundadır. Bizde yahudi düşmanı propaganda yapmak ve ırk ayrımının her türlü yasalar tarafından yasaklanmasıdır ve bir suç olarak kabul edilir.

Yahudi mezarlarına saldırılması, Neo Nazi örgütlerin başında ve radyoda yahudi düşmanı faaliyet göstermeleri gibi ABD'de, Fransa'da ve diğer Batı ülkelerinde oldukça sık görülen şeylere Sovyetler Birliği'nde raslanabileceği düşünülemez bile. Bizde yahudiler bütün öteki milliyetlerden insanlar gibi özgür ve eşit haklıdırlar. Devlet ve toplum yaşamına aktif bir şekilde katılırlar. Yahudice dergiler, kitaplar, gazeteler çıkar. Sinagoglar işler. Ve henüz kanımca siyonist ve antikomünist propagandanın SSCB'deki yahudilerin yazgısı konusunda gösterdiği ısrarlı "dik-kat" ikiyüzlülüğünden başka bir şey değildir. Bu, milliyetleri yahudi olan Sovyet yurttaşlarının gerçek çıkarları ile hiç bir ilişkisi olmayan daha genel politik hedeflere yönelik bir ikiyüzlülüktür.

Hem uygar bir toplumda ne yahudi düşmanlığına, ne siyonizme ne de daha genel olarak milliyetçiliğin, şovenizmin, ırkçılığın hiç bir belirtisine yer olmadığı kanısındayım. Böylesi kötülüklerin tüm dünyada kökünün kurutulması yakıcı güncelliktedir. Güney Afrika'da nüfusun siyah çoğunluğuna karşı kanlı bir baskı uyguluyorlar. Batı Avrupa'da Afrikalılara, Hintlilere ve Türk'lere ve diğer Asya ülkelerinden gelmiş göçmenlere karşı saldırıların, ırkçı cinayetlerin

arttığı görülüyor.ABD'de de ırkçılığın şu son yıllarda aynı şekilde karşı saldırıya geçtiği apaçık görülüyor.Ya Filistin'li Arap halk? Onlar pek iyi bildiğimiz nedenlerden ötürü kaç yıldır topraklarından uzaklaştırılmış yaşıyor.

Şimdi politik tutuklulara gelelim.Bizde politik tutuklu yoktur.Biz yurttaşlara inançlarından ötürü yaptırım uygulamıyoruz.Hiç kimseyi fikir suçundan ötürü adalet önüne çıkarmıyoruz.

Gerçeğe Değil, Yalana ve İftiraya Karşı Sansür

Ama her devletin kendisini ona zarar verenlere,onun varlığını tartışma konusu yapmak ya da onu yıkmak çağrısında bulunanlara ya da gizli servislerin hesabına casusluk yapanlara karşı kendisini savunması gerektiği zorunluluğu başka birşeydir.Bu çeşit faaliyetlere bizim yasalarımızda devlet suçu adı veriliyor.Bana verilen bilgiye göre halen iki yüzün biraz üstünde kişi böylesi faaliyetlerde bulundukları için ceza çekmektedirler.Saharov'a gelelim.Daha önceden bu soruya cevap verdiğim oldu.Dolayısıyla kısa vereceğim.Bilindiği gibi Saharov yasadışı eylemler yaptı.Bu,basında çok defa belirtildi.Saharov hakkında yasalarımız uyarınca önlemler alındı.Saharov'un durumu şudur;Gorki'de doğal koşullarda yaşıyor.Bilimsel faaliyetini sürdürüyor;SSCB Bilimler Akademisi üyesi payesini koruyor.Sağlığı ise benim bilebildiğim kadarıyla normaldir.

Saharov'un eşi bu son zamanlarda tedavi olmak için yurtdışına gitti.Saharov'un kendisi ise bugün de olaganüstü önemde devlet sırlarını bilen bir kişi olarak değerlendiriliyor.Bu nedenle SSCB'nin dışına çıkamaz.Sansür ise bizde vardır.Niçin vardır? Örneğin basın yoluyla askersel devlet sırlarının yayılmasını,savaş propagandası yapılmasını,şiddet,vahşet,gasp ve pornografinin teşvik edilmesin engellemek için vardır.Hangi yapıtların yayımlanacağını seçimi,bunların düzeltilmesi,rötuşlar yapılması vb.kitle haberleşme araçlarının,yayın evlerinin redaktörlerin ve redaksiyon konseylerinin işidir.Benim buna ekleyecek tek birşeyim var;şu ya da bu biçimde her ülkede sansür vardır.Örneğin sizde neyin yayınlanıp neyin yayınlanmayacağına gazete ve yayınevi patronları ya da onların hizmetindeki redaktörler karar veriyor.İftiralar ya da devlet sırlarının açığa vurulması ise mah-

kemelere sevkedilmeye yol açıyor. Burada örneğin ABD'de yaygın olan gerici grupların baskısıyla okul kitaplıklarından kitapların toplatılması uygulamasına girmiyorum. Nitekim son olarak Pen Clup'un son kongresinde Dos-toyevski, Hemingway gibi yazarların yapıtlarının ve hat-ta Dickens ve "Anna Frahk'ın Hatıra Defteri" nin toplandı-ğı saptanmış bulunuyor. Olgular böyle. Ve herkesin bil-diği gibi olgular inatçıdır .

Ne yazık ki Sovyet basını, televizyonu ve radyosu Fran-sa'da ve daha genel olarak Batıda pek tanınmıyor. Bizde söz ve eleştiri özgürlüğü iyice yaygındır. Ülkemizde a-çık yürekli ve çoğu zaman çok canlı tartışmalar yürütü-yoruz. Bugün kongre arefesinde bu özellikle belirgin-dir. Açıkça konuşmak gerekirse SSCB'nin (siz bunu ge-nel olarak sosyalizm diye anlayın) tek biçimliliğin ve resmi oy birliğinin vb. hüküm sürdüğü bir toplum oldu-ğu- nu "kanıtlamak" için yürütülen yaygaracı kampanyalar ben-ce insanları aptal yerine koymak ve ikiyüzlülüktür.

Yaşamda aktif konumları savunmak, adaletsizliğe, yasa-lara ve kamu ahlakına saygısızlığa karşı mücadele et-mek ülkemizde anayasanın insanlara verdiği bir davra-nış biçimidir.

Anayasamız eleştirinin her yurttaşın hakkı olduğunu belirtiyor. Dahası bu süreç karşı koyanlar -böyleleri bizde çoğu zaman ve bana sorarsanız fazla hoşgörülle "eleştiri süngüleyicileri" olarak adlandırılıyor- yasa-ları çiğnemiş oluyorlar. Böylesi davranışlarda bulunan her görevli hangi düzeyde olursa olsun adalet önüne çı-kartılabilir. Ülkemizde basın radyo ve televizyon henüz mükemmel olmayabilir. Ama bir bütün olarak halkın ve ka-munun görüşlerini geniş ve özgür şekilde dile getirdi-ği bir kürsü oluşturuyorlar.

SORU: Batıda çok çeşitli çevrelerde çoğu zaman şu soru soruluyor. Stalinciliğin bütün izleri kaybolmuş mudur?

CEVAP: "Stalin"cilik komünizm düşmanları tarafından uy-durulmuş ve Sovyetler Birliği ve bütün olarak sosyalizm imajına gölge düşürmek için geniş biçimde kullanılan bir kavramdır.

Parti'nin 20'nci Kongresinde Stalin'in kişiliğini put-laştırmaya son verme sorununun ele alınmasından ve SBKP

Merkez Komitesi'nin bu sorunla ilgili karar almasından buyana 30 yıl geçti.Bu kararları almanın partimiz için güç olduğunu açıkça söyleyelim.Bu,partinin ilkelerinin anlamı-nınve Leninizme bağlılığımızın sınavdan geçirilmesi oldu.

Bu sınavdan başımız dik,geçmişten kendini davatan sonuç-ları çıkararak geçtiğimiz kanısındaım.Bu gerek parti,ge-rekse bütün Sovyet toplumunun bütün yaşamıyla ilgilidir. Bizce başta gelen görev parti içi demokrasiyi ve genel olarak sosyalist demokrasiyi geliştirmek,kollektif yöne-tim ilkelerini güçlendirmek,kamunun bilgilendirilmesini arttırmaktır.Parti ve Onun MK'sı,seçilen sorumlulardan al-çak gönüllü olmalarını istiyor.Komünistleri yaltakçılık ve evet efendinciliği dışlamaya çağırıyor.

Sosyalist yasaların savunulmasına ve güçlendirilmesine çok büyük önem vermeye devam edeceğiz.Adli organları sü-rekli ve ciddi bir şekilde denetlemek gerekiyor. Bunlar partimizin günümüzde yürüttüğü politik çalışmaların önem-li doğrultularıdır.Bu çalışma,günümüzdeki gerçeklerin tü-mü sorunuza inandırıcı şekilde yanıtlıyor.

SORU: Bizde ne yazık ki tanınmayan Sovyet kültürel ya-samı işlerin bu yeni gidişiyle altüst mü olacak?

CEVAP: Gerçekten de bizdeki kültürel yaşam Batıda iyi bilinmiyor.Gerçekleri açıkça söylemek gerekirse Batıda bundan insanları yanlış fikirlere boğmak ve gerçeği çar-pıtmak için yararlananlar var.

Sovyetler Birliği günümüzde hatırı sayılır bir kültürel atılım döneminden geçiyor.Bizde çağdaşımız olan pek çok önde gelen şahsiyet,yazarlar,şairler,besteciler,ressamlar opera,bale,tiyatro,sinema oyuncular ve sahneye koyucular var.Bunlar bizde değil evrensel ölçülere göre önde gelen kişilerdir. Ülkemizde artık edebiyat ve sanat bir avuç me-raklının ve seçkinin değil halk yığınlarının ilgi alanı-dır.

Gerek Sovyet gerekse yabancı -aralarında kuşkusuz Fran-sızlar da var-Klasik ve çağdaş düz yazı ve şiir yapıtlar-ını dünyada kimsenin ulaşamadığı tirajlarda basıyoruz.Bu-nunla birlikte ülkemizdeki kültürel yaşamın en dikkati çe-ken yanı bence halkın sanatsal yaratıcılığının geniş bir biçimde gelişmesidir.

Bu açıdan baktığımızda toplumumuzda başlamış olan dönü-

şimlerin kuşkusuz ki Sovyet kültürüne de ulaşacakları, orada da kendilerini olumlu bir şekilde gösterecekleri kanısındayım.

Bunun hızlı ve çok yanlı bir şekilde serpilip gelişmesi için herşeye sahibiz. Yığınların eğitim düzeyi, kültürel değerlere saygı ve ilgi konusundaki belirgin gelenekler, her türlü zenginliğe ve ülkemizin çok uluslu kültürünün getirdiği çeşitliliğe açıklık, nihayet partimizin toplumumuzun kültürel yaşamındaki atılımını başta gelen görev olarak kabul eden politikası. Bugün kültüre ve entellektüel faaliyetlerin tümüne ayrılan maddi olanakları hatırı sayılır bir şekilde arttırmayı da düşünüyoruz.

SORU: Amerika'nın "Yıldızlar Savaşı" projesi savaşa yol açabilir mi? Cenevre doruk görüşmesinden sonra uluslararası yumuşamaya doğru giden yeni işaretler görebildiniz mi?

CEVAP: Sorumuz aslında iki soru içeriyor. Birincisi Amerika'nın "Yıldızlar Savaşı" programı. Bu programın savaş tehlikesini epeyce arttırdığına ve belirli bir aşamada savaşı olası kılabilmesine iyice inanıyorum. Biz kendi tezimizin temellerini pek çok defa ve yeterince ayrıntılı bir biçimde gösterdik. Ben şimdi sizin dikkatinizi bu sorunun bir yanı üzerine çekmek istiyorum. Her ne kadar yapılan planlara göre "Yıldızlar Savaşı" girişimi onlarca yıl zaman alacak olsa da ve her ne kadar sadece bir avuç "heycanlı" bu projenin gerçekleşebileceğine inansa da bu girişim eğer ABD bu yolda ısrar ederse çok yakın bir gelecekte hayli ciddi sonuçlara yol açabilir.

Nitekim "Yıldızlar Savaşı" programını uygulamaya koyarak, Vaşington yürürlükte olan görüşmeleri açıkça başarısızlığa uğratmaya ve silahların sınırlandırılması ile ilgili var olan bütün anlaşmaları bir kalemde silip atmaya yelteniyor. Bu durumda önümüzdeki yıllardan itibaren gerek SSCB ve ABD gerekse müttefikleri, bütün dünya kendilerini tamamen kontrol dışına taşmış bir silahlanma yarışı, stratejik kaos, tehlikeli bir istikrarsızlık, tam bir belirsizlik ve korku ortamında bulacaklar. Bu durumdan doğan, artan bir felaket tehlikesi ile karşı karşıya kalacaklar. Tekrarlıyorum bu tehlike torunlarımızın torunları değil, daha bugünden bütün insanlığı tehdit ediyor. Niçin böylesi bir tehlikeye girelim? Ben kişisel olarak Başkan Reagan'ın "Yıl-

dızlar Savaşı'nın "felaket getirici" bir misyonu olduğuna inandığı kanısındayım. Ama eğer gerçekten atom savaşı tehlikesine son vermek söz konusu ise niçin ABD ilkesel olarak SSCB'nin en son önerilerini kabul etmiyor?

Çıkamaz Yol

Bu önerilerde nükleer savaş tehlikesinin giderilmesi için bambaşka, daha kısa, daha direkt, daha az zahmetli ve özellikle de daha az tehlikeli bir yol öngörülüyor. Bu, bütün atom silahlarının yok edilmesidir. Daha az tehlikeli lafını özellikle söylüyorum. Çünkü ABD'nin bugün şu amaca varmak için önerdiği yol çıkamaz bir yoldur. "Yıldızlar Savaşı" taraftarlarının söylediklerine pek uymayacak ama nükleer silahlar "eskimeye" vakit bulamayacaklar. Tam tersine daha da yetkinleşecekler. Ve durum öylesine karmaşık bir hale gelebilir ki bütün kararları bilgisayarların, robotların işlemlerinden geçirmek zorunluluğu doğabilir. Böylece insan uygarlığı makinaların tutsağı durumuna gelebilir. Akibeti teknik bir hataya bağlı hale gelebilir.

Durumun ne kadar tehlikeli olduğu konusunda Amerikan uzay mekiği "Challenger" in en son olarak başına gelen trajedi bize fikir verdi. Oysa "Challenger" güvenilir bir araçtı, içinde bulunan koşullarda olabilen en üst düzeyde sınanmış, denenmişti.

Vaşington'un da bunun bilincinde olduğundan eminim. Vaşington'da nükleer tehlikenin yok edilmesi konusundaki bu gerçek dışı plana "inanan" bir kişi varsa, olayları Başkan Reagan'ın konuşmalarında ve rüyalarında olduğundan bambaşka gören en az on kuşkucu kafalı kişi vardır. Bunlardan bazıları örneğin "her türlü sınava dayanıklı bir kalın" yaratılamayacağını biliyorlar. Bunun için olaylara daha az iddialı bakma eğilimindedirler. Karşı tarafın saldırı güçlerine indirilecek önleyici bir darbe ile kombine bir şekilde roketlere karşı sınırlı bir savunma olanağı elde edilebileceğini, bunun da karşılıksız kalacak bir nükleer saldırı olanağı yaratacağını düşünme eğilimindedirler. Bunlardan başkaları ise sadece kâr peşinde koşuyorlar, yada ekonomisine darbe indirmek için SSCB'yi uzay silahları konusunda bir silahlanma yarışına çekmek istiyorlar. Yine bunlardan daha başkaları ise ABD ile Batı Avrupa arasındaki teknolojik açığı daha da genişletmek, böylece Batı Avru-

payı daha bağımlı kılmak arzusunu besliyorlar...Bu örnekler çoğaltılabilir.

Bütün bunlardan "Yıldızlar Savaşı"nın çok geniş bir sorun olduğu ortaya çıkıyor.Bu konuda sadece somut program konusundaki iki görüşün değil güvenlik konusundaki iki yaklaşımın,iki anlayışın karşı karşıya geldiği görülüyor.

Amerika'nın güvenliği sağlama anlayışı olarak askersel teknik araçları,hatta yeni bir süper silaha ,nükleer çıkmazdan çıkılmasını sağlayacak teknik bir oyuncağa dayanıyor.Böylece ABD bu durumdan sadece kendisine yarar sağlamak istiyor.SSCB de içinde bütün ülkelerle paylaşmaya hazır olduğu konusunda gerçeğe uymayan saçma ve son derece bulanık sözler de ediyor.Ve bütün bunlar kendileri için mutlak bir güvenliğe ulaşmak ve bütün ötekileri "mutlak tehlike"durumunda bırakmak için yapıyor.

Sovyetlerin anlayışı ise silahlanmanın kısıtlanması ve silahsızlanma,her türlü yaşamsal kırım silahının tamamen ortadan kaldırılmasına varmaya kadar giden araçlar yoluyla herkese eşit ölçüde güvenlik sağlamayı amaçlıyor.Çünkü çağımızda ABD'nin güvenliği sağlanmadan SSCB'nin güvenliği sağlanamaz. NATO ülkelerinin güvenliği sağlanmadan Varşova Anlaşması ülkelerinin güvenliği de sağlanamaz.Bu devletlerin karşılıklı güvenliği sağlanmadan da dünya çapında güvenlik sağlanamaz.

Sorunuza yanıt olarak Avrupa'nın nükleer silahlardan özellikle de Avrupa'nın güvenliğini ciddi bir şekilde etkileyen orta menzilli roketlerden kurtulması sorununu ele almak istiyorum.Bu konuda da İngiliz ve kuşkusuz Fransız politikasının gerçekçiliğine güvenmek hakkımızdır.

Nükleer silahsızlanmanın düşmanları,nükleer silahların ortadan kaldırılmasıyla Batı'nın Sovyetlerin konvansiyonel silahlardaki "üstünlüğü"karşısında "savunmasız"bırakacağı fikrini öne sürüyorlar.

Ben burada böylesi bir "üstünlüğün" varolup olmadığını tartışacak değilim.Esas olan bu değildir.Biz önerilerimizde konvansiyonel silahların da kısıtlanmasını ve bunun yanı sıra güvenlik önlemlerinin arttırılmasını istiyoruz.Biz nükleer silahlara son verme önerisini silahlanma yarışı en azından nükleer silahlar kadar tehlikeli olabilecek alanlara kaydırılsın diye yapmadık.

Bizim güvenlik anlayışımızın uygulamaya konması için bü-

yük çabalar harcanması, ardıcıl savaşım verilmesi, ve daha önce söylediğim binlerce yıllık geleneklere son verilmesi gerektiğini biliyoruz. Nükleer savaş tehlikesinin iyice gerçek olduğu günümüzde dünya geçmişte olduğu gibi yaşayamaz.

Silahsız ve savaşız bir dünya sadece olanaklı mıdır? Buna başka bir soruyla yanıt vereceğim. Dört nala giden silahlanma yarışını gevşetmeden sürdürerek gerginliği gittikçe arttırarak ve savaşın gittikçe daha incelen keskin ağızı üzerinde sözümona denge sağlayarak insan uygarlığını sürdürmek mümkün müdür?

Yumuşamaya Geri Dönüş Olabilir mi?

Cenevre doruk görüşmesinden sonra uluslararası yumuşamaya giden yeni işaretler gözlemleniyor mu? Bu konuda tahlillerde temkinli olmak gerektiği kanısındayım. Evet bazı işaretler görülmeye başlandı. Sözkonusu olan sadece Sovyet Amerikan ilişkileri alanındaki işaretler değildir. Ama bu işaretler çok sınırlıdır, çok yarı niteliktedir. Sorunun temelinde inmemektedir. Buna karşılık politik havada belirli bir değişiklik hissediliyor. Bu da pek çok ülkedeki halklarda yumuşamaya geri dönülebileceği, anlamsız silahlanma yarışının durdurulacağı, normal bir uluslararası işbirliğinin geliştirileceği konusunda umut ve inanç uyandırdı. İşte bu gerçek ve politik bakımdan önemli bir şeydir.

Politik havadaki bu değişiklik Sovyetler Birliği'nin yeni öneriler ve yeni değişimler araştırırken daha kararlı ve daha açık olmasına yardımcı oluyor. Bana bazen soruyorlar: Sovyetler Birliği şimdiki ABD yönetiminin ve bazı müttefiklerinin yönetimlerinin yeni Sovyet önerilerine onay vereceğine inanabilir mi diyorlar. Sözkonusu öneriler örneğin nükleer denemelerin bütünüyle yasaklanması, Avrupa'daki ve tüm dünyadaki nükleer silahların aşamalı bir şekilde ortadan kaldırılması, uzayda silahlanma yarışının önlenmesi vs.

Bu haklı bir sorudur. Ama özellikle içinde bulunduğumuz nükleer çağda karşısındakine güveniyormusun yoksa güvenmiyormusun ilkesine göre politika oluşturulamaz. Politika-yı gerçek temeller üzerine, uluslararası alanda güçlerin dağılımını, çağın ihtiyaçlarını kendi halkının çıkarlarını diğer halkların çıkarlarını, evrensel barışı hesaba katarak kurmak gerekir. Bu nedenle sosyalist bir devlet olarak Sovyetler Birliği dünyaya nükleer savaş konusunda

hem radikal, hem de gerçekçi bütün halkların çıkarlarını gözönünde bulunduran bir alternatif, insanlığın bugünkü karşı karşıya bulunduğu bütün sorunlara çözüm getiren bir program önermek zorundadır. Bu öneriler bir tür "gerçeklerin ortaya çıkması"dır. Bu öneriler görüştüğümüz tarafın gerçek yüzünü göstermek politikalarındaki gerçek amacı sergilemek zorunda bırakmaktadır. Nükleer patlamalarla ilgili moratoryum önerisinde bulunduğumuz zaman bize "şunlara bakın bu yıl daha fazla deneme yaptılar (ki bu daha o zaman yanlıştı) şimdi de kalkmış Amerika'ya denemeleri durdurmayı öneriyorlar" dediler. Şimdi ise altı aydan uzun bir süredir hiç bir deneme yapmıyoruz. Artık ABD bu gerekçeyi kullanamaz. O zamanlar denetimden, doğruluğunu kontrolden söz ettiler. Her türlü denetim önlemine hazır olduğumuzu söyledik. Böylece bu gerekçe de ortadan kalkmış oldu. Geriye ne kaldı? Sadece ve sadece ABD'nin silahlanma yarışını sürdürmedeki ısrarı.

Halklara Başvurmak

Lenin'in imzasını taşıyan "Barış kararnamesi" (ki bu yeni doğmuş olan Sovyet iktidarının ilk kararnamesiydi) tarihindeki ilk sosyalist devletin "tüm halkın önünde açıkca" politika yürütme ve buna göre davranma, önerilerini "hem hükümetlere hem de haklara" yöneltme, "halkların savaş ve barış sorunlarına doğrudan müdahale etmelerine yardımcı olma" konusundaki ardıcıl niyetini dile getiriyoruz. Lenin bu kararnamenin tasarısını Sovyetler Kongresine tanıtırken şöyle diyordu: "Biz lafta hepsi barıştan adaletten bahsetmekten başka birşey yapmayan eylemde ise fetih ve yağma savaşları yürüten hükümetlerin yaftasına karşı savaşım veriyoruz." Ama Lenin Sovyetler ülkesinin kapitalist devletlerle ilişkileri konusunda da şöyle diyordu. "Hükümetlere bizim katılığımızın arkasına gizlenme ve onları ne için mezbahaya yolladıklarını halklardan gizleme olanağını veremeyiz, vermemeliyiz. Bir ultimatom hasmımızın konumlarını güçlendirecektir. Ama biz halka bütün koşulları göstereceğiz. Hükümetleri bizim koşullarımızla karşı karşıya bırakacağız. Bu durumda kalksınlar halklarına cevap versinler."

İlkelere sadık komünist tavır budur. Ve ben Lenin'in bu sözlerini, Leninci ilkeleri tesadüfen hatırlamıyorum. 0

zamanki durumla bugünkü durum arasında büyük bir benzerlik var.1917 de Birinci Dünya Savaşının en hızlı döneminde ortaya çıkan ana sorun şuydu; emperyalist hükümetlerin zorla halkın kanını dökmelerini en kısa zamanda durdurmak için ne yapmalı? Bu durumda Lenin ve parti en etkin aracın sadece hükümetlere değil aynı zamanda halklara da başvurmak olduğu kararına vardılar. Günümüzde yeryüzünde yaşayan halklar çok daha korkunç bir felaketle sonuçlanma tehlikesini içeren bir nükleer yarışmanın ve silahlanma yarışının içine sürüklenmiş durumdadırlar.Bu durumda bu sorunların çözümü için kaygılı ve titiz bir şekilde iş görürken sadece Batı hükümetleriyle uyum göstermiyorduk, aynı zamanda sürekli olarak halklara sesleniyorduk.Politikamızı onlara yöneltiyorduk.

SORU: Afganistan'daki savaşın sona ermesi ve dolayısıyla Sovyet birliklerinin geri çekilmesi yakın gelecekte akılcı bir biçimde söz konusu olabilir mi?

CEVAP:Bunu çok isterdik.Bunun gerçekleşmesi için olanaklarımız ölçüsünde çalışıyoruz. Afgan hükümetinin de aynı konuları savunduğunu biliyoruz.Afgan hükümeti ülkenin iç gelişmesi ile ilgili karmaşık sorunların çözülmesi yolunda mesafe almaya hazırdır.Afgan yönetimi gerek başkentte gerekse illerde kabilelerin,din adamlarının, aydınların ve iş çevrelerinin temsilcileri de içinde olmak üzere farklı politik güçleri ülkenin yeniden kurulmasına katılmaya çağırıyor.

Bununla birlikte bu konuda her şey Afganistan yönetimine bağlı değildir.Bir dış müdahalenin ürününden başka bir şey olmayan bu anlaşmazlıkta,onun sürüp yaygınlaşmasında çıkarı olan yabancı güçler de yer almaktadır.Söz konusu olan ABD ve Pakistan'dır. Olayların gelişmesini Batı Avrupa da etkileyebilir.

Afganistan'daki ve çevresindeki durumun,dünya barışının ve ülkenin çıkarlarını iyice tartarak açık bir şekilde değerlendirilmesi,kuşkusuz bu durumun çözülmesini kolaylaştırıcı araçlar bulunmasını sağlayacaktır.

SORU: Fransız-Sovyet ilişkileri daha iyibir duruma getilebilir mi nasıl?

CEVAP: Kuşkusuz daha iyi bir duruma getirilebilir.Hatta

daha iyi bir duruma getirilmesi gerektiğini söyleyebilirim. Sovyetler Birliği Fransa ile geniş işbirliğinden, Sovyet ve Fransız halkları arasında dostluktan yanadır. SSCB ile Fransa arasındaki görüş ayrılıkları onların anlaşmaları ve işbirliği yapmalarına engel oluşturmuyor. Bu bizim kararlı, uzun erimli ve ilkesel tavrımızdır. SSCB ile Fransa arasındaki anlaşmanın daha iyi duruma getirilmesi ve işbirliğinin iyi işlemesi, ülkelerimizin başta gelen çıkarları, Avrupa'da ve tüm dünyada barışın güçlendirilmesi, uluslararası havanın sağlıklılaştırılması için önemlidir.

Geçtiğimiz sonbaharda Paris'te yapılan doruk görüşmesinin anlamı da Sovyet-Fransız ilişkilerine yeni bir atılım kazandırmaktı. Bu son zamanlarda bazı ilerlemeler gerçekleştirilmiştir. Ama bizce henüz kullanılmamış olan çok büyük olanaklar vardır. Silahlanma yarışının önüne set çekilmesi, nükleer silahların ve başka tipten yığınsal kırım silahlarının tamamen tasfiye edilmesi, uzayda vurucu silahların yerleştirilmesinin önlenmesi gibi tarihsel boyutlardaki sorunların çözümüne ülkelerimizin aktif taraflar olarak katılacaklarını umut etmek istiyoruz.

Zengin ve büyük bir bilimsel, teknik, entellektüel potansiyele, iyi ilişkiler deneyimine sahip olan Sovyetler Birliği ve Fransa bilimsel ve teknik alanda işbirliği konusunda iyi bir örnek oluşturabilirler. Buna ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesinin de eklenmesi, ayrıca belirli bir ölçüde Fransa'daki işsizlik sorununun çözümüne yardımcı olabilir.

Tarihsel bir gelenek olarak Sovyet-Fransız ilişkileri karşılıklı sempatiye ve iki halkın birbirlerine karşılıklı saygı duymasına dayanıyor. Bu nedenle ülkenizdeki bazı çevrelerin Fransızlarda Sovyetler Birliği'ne karşı düşmanlık ve ürküntü uyandırma, ülkemiz ve politikası hakkın da yanlış bir imaj yaratma çabalarını anlamıyoruz. Anti-Sovyetizme karşı koyan, Sovyetler Birliği ve sosyalizm konusunda gerçeği duyuran Fransız komünistlerine, L'Humanité'ye teşekkür ederiz. Bunu Fransız Komünist Partisi'nin partimize gösterdiği dayanışmanın en önemli biçimlerinden biri olarak görüyoruz.

Komünist hareketin gücünü yaratan da, dayanışmadan, onu oluşturan ve farklı koşullarda iş gören, farklı görevlerle yükümlü bütün eşit ve bağımsız partilerin söylemdeki daya-

nışmasından başka bir şey değildir.Ama bu partiler aynı zamanda emekçi yığınlarının çıkarları,barış ve sosyalizm için ortak savaşım tarafından birleştirilmişlerdir.

Sözlerime son verirken L'Humanité okurlarına,Fransız komünistlerine,Fransa'daki bütün emekçilere candan selamlarımı ve en iyi dileklerimi iletmek isterim.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

M İ K A İ L G O R B A Ç O F

GENÇLER

DEVİRİMCİ YENİLENMENİN YARATICI GÜCÜDÜR

SSCB Leninci Komünist Gençler Birliğinin
XX.ci Kongresinde verilen söylev.

16 Nisan 1987

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Not:

Şimdiye dek bizim basınımızda kullanılan:

1-Yenilenme yerine yeniden-yapılanma kavramı kullanılmıştır.

Çünkü rusça perestroyka ve fransızca Restructuration, yapısını değiştirme, yeniden-yapılanma, yeniden-yapılandırma anlamlarına gelir ki bu 'yenilenme'nin ötesinde bir şeydir. Kaldı ki bu metinde, türkçede yeni, yenilenme, yenilik anlamlarına ge^{len}, fransızca 'nouveau', 'renouveau' ve 'renovation' gibi sözcükler de restructuration'dan ayrı olarak kullanılmıştır;

2-Açıklık yerine ise 'saydamlık kavramı kullanılmıştır. Gene aynı nedenle saydamlık, rusçada glasnost ve fransızcada transparence anlamlarına gelmektedir ve 'açıklık'tan öte anlamı vardır. Gene metinde açıklık, fransızca ouverture sözcüğü saydamlık sözcüğü ile birlikte kullanılmıştır.

Ayrıca, Gorbaçof'un bu konuşması hazır bir metni okumanın ötesindedir. Doğrudan konuşması, dinleyicilerle diyalogu söz konusudur. Bu da çeviri de göze alınmıştır.

Değerli Komsomol yoldaşlar,

Bütün sovyet insanların, yada hemen hemen bütün, çalışkan ve gözüpek gençliklerinde üyesi oldukları örgütün, bütün hepimize yeni, sosyalist bir yaşamın yollarını açan örgütün, leninci Komsomol'un XX.ci Kongresi çalışmalarının ikinci günüdür bugün.

Bugünkü gibi bir tartışmayı, SSCB leninci komünist gençler Birliği'nin bu kongresine katılmayı asla bu denli arzulamadım galiba. Parti Merkez Komitesi ve hükümetten yoldaşlarımın da aynı duyguyu duyduklarını biliyorum. Ve bu çok olağan, zira bu salonda bulunanlar bizim ülkemiz, Sovyetler ülkesinin bugünü ve geleceğini temsil ediyorlar. Ve burada söylenen herşey, yalnız bugün için değil, fakat gelecek için de derin bir anlam taşımaktadır. Burada ilgisizler yok ve olamaz zira herkes, sizin yeniden kazandığınız komsomol ateşini, militan anlayışınızı, işini bilen insanın kaygısı olan şimdiki kaygınızı ve geleceğe atılımınızı duymaktadır ve bunu duymamak olası değildir. Bugünlerde bizler de gençleşiyoruz.

Komünist partisi ve bütün toplumumuz kongrenin yeni bir evreyi belirtmesini ve sovyet gençlik hareketinin tarihinde yeni bir sayfa yazmasını en yüksek düzeyde dilemektedir. Faaliyet raporu ve tartışmalar Komsomol'un ülke ve halk karşısında sorumluluğunun bilincinde olduğunu, gençlerin toplumumuzun yaşamının her alanının yenilenmesinde, gerçekleşmekte olan derin değişimlerde daha aktif bir yer almayı coşkuyla özlediklerini göstermektedir. Bu anlayış çok sağlıklıdır ve işinize ve günlük yaşamınıza bir anlam verebilen, sizi teşvik eden de ancak odur.

Kongrenize sinen ısrarlı istek havasından ancak kıvanç duyabiliriz. Bu, ülkenin gelişmesinin bugünkü evresiyle ve yakıcılığı ile uyum göstermektedir. Bu havanın bütün Sovyet gençlerinin özlemlerini dile getirdiğine inanıyoruz. Burada, bu kongrede herşey göstermekte-

dir ki gençler ülkemizdeki devrimci süreçlerde yerleri olduğunu hissetmektedirler. Ve bu çok anlamlıdır, zira burada Komsomol'un konumu söz konusudur. SBKP Merkez Komitesi adına, Komsomol'un en küçük bir çekince göstermeksizin yeniden-yapılanmadan yana çıktığını belirten Viktor Mironenko'nun açıklamasını selamlarım. Biz burada, yoldaşlar, sizin temsilcileri olduğunuz bütün ülke gençliğinin konumunu görmekteyiz.

Hatta, konumunuzun parti için son derece büyük bir politik önemi olduğunu söyleyerek daha da ileri gideceğim. Komsomol'un Kongresi tamamen canalcı bir dönemde, cesur girişimler ve yoğun bir çalışma döneminde yapılmaktadır. Hiç itirazsız, toplumsal dönüşümlerin genişliği bu dönemi olağan dışına çıkarmaktadır. Ve değerli dostlar, sosyalist toplumun devrimci yenilenmesine girişip yer almak sizlere aittir.

Doğduğumuz ülkeye ait olan olağandışı güzellik ve zenginlikler, büyük bir gücün son derece büyük ekonomik potansiyeli, bilimin devasa kazanımları, kültürümüz ve ideolojimizin insancıl gelenekleri ve değerleri ellerinizdedir. Ekim devriminin eserini sürdürmek, gezegende barışı kollayıp korumak işte size aittir.

Gençler devasa bir sorumluluk, ülkenin, sosyalizmin yazgısının, bütün uygarlığın barışçı geleceğinin sorumluluğunu yüklenmektedirler. Ve bizler, komünistler olarak, yoldaşlarınız olarak bu yüksek amaçlara ulaşmak için güçlerinizi esirgememenizi dileriz. Zira insan için asıl olan bunlardır.

Şimdiki dönem, uygar, siyasal ve ideolojik bir olgunluk sağlayan şahane bir okuldur. Olası olduğunca, başlamış olan değişimler içine iyice girmeye, yenilikçi anlayışını özümsemeye, sizin kuşağınız için ve bütün toplum için ne anlama geldiklerini daha iyi anlamaya çalışın. Bu anlama olayı, yeniden-örgütlenme ile başlayan değişikliklerin derinliğinin, genişliğinin ve yeniliğinin anlaşılması, sizin yaratıcı çalışmanızı gerçekten özendirebilecek ve Sosyalist Devletimizin tarihinin en önemli evrelerinden birinde kendi öz yerimiz ve rolümüz hakkında tam doğru bir fikir edinmemize yardım edebile-

cek tek anlamadır.

Yeniden-yapılanmaya aktif ve bilinçli katılanlar olmanızı istiyoruz.Hatta daha ileri gideceğim:herşeye gözü kapalı inanmayın.Herşeyi anlamaya çalışın ve bu anlamadan size yaşamınızda ve faaliyetlerinizde gerekli olan sonuçları çıkarın.Zira yeniden-yapılanmayı yerine getirmek için kaçınılmaz olan işte tam bu açık ve bilinçli konumdur.

Sovyet insanlarının her kuşağı üzerine düşen görevi yerine getirdi.Sizin görevinizi söylemeden önce Lenin'in sözlerini söyleyeceğim:"Gençliğimizin geleceğini öylesine önemsiyorum ki! Gençlik devrimin bir parçasını temsil etmektedir". Bu sözler söylendiği dönemde doğrudu ve bu gün de o günkinden daha az önemli,anamlı ve doğru değil-ler,zira devrim sürmektedir.

Eğer tarihimizi yeniden iyi incelersek bütün utkularımızı ve bütün kazanımlarımızı,bütün hatalarımızı,acılarımızı ve hayal kırıklıklarımızı görürüz.Fakat herşeyin aslına varmanın bizzat bu biçimi,bizim,Ekim Devrimince açılan yola koyularak,gençliğin devrimci savaşçıların umutlarını doğruladığını ve öz görevini yerine getirdiğini gururla söylememizi sağlıyor.

Bir kuşak,devrimi,iç savaşı ve ilk beş yıllık plan dönemlerini tanıdı,bir diğeri Büyük Ulusal Savaşı,bir başkası savaş sonrası kahraman yeniden kuruluşa kendisini verdi.Sizler ve sizin yaşınızdaki diğer gençler bugün,bakir toprakları açanların,uyuyan petrol yataklarını bulanların,Baykal-Amur demir yolunu kuranların,Sibirya'da elektrik santralleri kuranların,bilimsel ve teknik ilerlemenin en yüce tepelerini fethedenlerin yerini almaya geliyorsunuz.Halkımıza ve ülkemize ün veren büyük eserler ~~1917~~ günlük çalışmaya verilen özveriden doğar.

Sovyetler ülkesinin gençliği halkına ve kendisini yetiştirip eğiten Anayurduna her zaman layık olmuştur.Bu,geçmişte böyle oldu ve biz,komünistler ,inanıyoruz ki gelecekte de böyle olacaktır.

Bu kürsüden, Parti ve Komsomol adına, şerefli öncüllerinize, insanlığın tarihinde en büyük devrimi yapanlara, sosyalizmi kurup koruyanlara ve sonra Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin gücünü pekiştirenlere, derin saygımı ve yürekten minnetimi ifade etmeme izin verin.

Onların yaptıkları paha biçilmez tarihsel bir mirası oluşturmaktadır. Bu, halkın belleğinde ebedi kalacaktır. Bunlar ülkemizin büyük tarihinin kahramanlık sayfalarıdır!

I

Yoldaşlar,

Parti tarafından ilan edilen yenilenme ve yeniden-yapılanma politikasının ^{anlamı} şu özlü formüldedir: daha çok sosyalizm. Bu politika temel soruya, toplumumuz yaşayabilir mi sorusuna yanıt vermektedir.

Ekim Devriminin 70 yılı sosyalist sistemin yaşamsal kaynaklarının gücünü kanıtladı. Sosyalizm kazanç hanesinde parlak toplumsal utkulara, evrensel olarak tanınan ekonomik ve kültürel ilerlemelere sahiptir ve bize, coşku verici tarihsel açınımlar vermektedir. Bundan yerinde ve haklı olarak gurur duyuyoruz ve içinde yaşadığımız toplumun büyük değerlerine bağlıyız.

Bununla birlikte bir soru var: acaba işlerimizin gidişinden hoşnut muyuz? Burada içtenlikle ve açıkça şunu demeliyiz: hayır, hoşnut değiliz. Özgörevimiz, sosyalizmin bütün üstünlük ve olanaklarını, maddi ve manevi son derece zengin hazinesini, güçlü devrimci potansiyelini tam olarak kullanmak üzere tamamen ortaya koymaktır.

Daha çok sosyalizm dediğimizde, sürekli gelişip ilerleyen, ekonomik, kültürel ve manevi planda insan uygarlığının öncülüğünde yer alabilen bir sosyalizme gereksinmemiz olduğunun altını çiziyoruz.

Daha çok sosyalizm,daha çok sosyal adalet ve sosyalist toplumun öncelikli değeri olan emeğe daha büyük bir saygınlık demettir.

Daha çok sosyalizm,toplumsal yaşamımızda daha çok demokrasi, saydamlık,kollektiflik,insanlar arası ilişkilerde daha çok kültür ve insanlık,bireye daha çok onur ve saygı demektir.

Daha çok sosyalizm,yüce yurtseverlik hedeflerine daha çok özlem, ülkenin işleri için daha çok uygarca kaygı,barış için daha çok kaygı demektir.

Ortak ödevimiz,Sovyet insanların tüm kuşaklarının ödevi ülkemizin XXI.ci yüzyıla güçlü ve gönenç içinde girmesi için çalışmaktır.

Yoldaşlar,

Toplumumuzun yaşamının tüm alanlarının yeniden-yapılanmasına başlıyalı işte iki yıl oluyor.Doğal olarak insanlar olup biteni düşünüyorlar,yapılan değişimlerle yapılmakta olanları yargıya vuruyorlar,bunları şimdiye dek sahip olduğumuz şeylerle karşılaştırıyorlar ve yeniden-yapılanmanın başarılarını ve başarısızlıklarını gözlemliyorlar. Pek çokları kendi kendine soruyor:nerede başardık, nerede başaramadık? Size temel olanı söyleyeceğim.Çok kısa sürede,tarihin ölçütleri bakımından oldukça uzun bir yol katettik.Bu yol gerçeğin,olayların eleştirel bir gözden geçirilmesinin yolu,yeni fikirler kotarmanın,toplumsal yenilenmenin yeni bir anlayışının çetin yolu oldu.Ve biz daha şimdiden sonuçlar elde ettik.

Ülke işlerinin derinlemesine bir açılması,olumsuz olguların ciddi bir eleştirisi,yaşamın sürekli bir demokratikleştirilmesi, toplumun ahlaksal arınmasının,insanların vicdanının kurtulmasının,toplumsal faaliyetlerinin teşvikinin başlangıcı oldular.

Kısacası,geçen dönem zor fakat sonuç olarak verimli oldu.Bu dönemde en önemli sonucu elde ettik:yenilenme fikirleri,devrimci değişimler milyonlarca insanın kafasını fethetti ve halkımızın ezici çoğunluğunu davalarına kazandılar.Tüm bunlar göstermektedir ki

toplumsal yaşamımıza öncülük edenler yeniden-yapılanmanın yandaşlarıdır. Ve inanıyoruz ki bu süreç ve bu eğilim güçlenerek ilerleyecektir. Temel olan işte budur, yoldaşlar.

Partinin XXVII. ci kongresince kotarılan politikanın ve yeniden-yapılanmanın başlıca yönelimleri çizgisinde yer alan çok büyük önemi olan kararlar aldık. Bu kararlar her alanla ilgilidir: ekonomi, kültür, toplumsal yaşam, parti örgütlerinin yaşamı, toplumsal örgütler, emekçi kolektifleri.

Benzetme yapmak gerekirse bugün doğru bir pusulaya sahibiz, nirengi noktalarımızı belirledik ve geçen son iki yıl, iyi yolu, hızlandırma ve yeniden-yapılandırma yolunu seçmiş olduğumuza olan inancımızı pekiştirmiştir. Bugün, temel olan, alınan kararları uygulamak amacıyla, ilerlemeyi ve pratik işi vurgulamayı sürdürmektir. Demiyorum ki tartışmalar burada durdurulsun. Yeniden-yapılanmanın önümüze koyduğu sorunları, hep yeni sorunları açıklığa kavuşturmak için tartışmaya daha gereksinimimiz olacak. Ve bununla birlikte, bugün belirleyici etmen pratik iştir.

Geçmişin derslerini unutmaya hakkına sahip değiliz. Daha önce bundan söz ettim ve burada da yineleyeceğim: geçmişte de biz pek çok iyi kararlar aldık, hepsi de toplumun belbağladığı ciddi değişikliklere yol açmadı ve bu her şeyden önce bu kararları pratik faaliyetler izlemediği içindir.

SBKP Merkez Komitesi bir kez daha herkesi eyleme çağırmaktadır. Eylem, gene eylem, her zaman eylem: bugünkü aşamada yeniden-yapılanmanın başarısının güvencesi buradadır. Etkilemek için daha az tımturaklı söz, etkileyici daha çok somut iş!

İşte bu nedenle, değerli dostlar, kongrenizde parti merkez komitesini ve Sovyet hükümetini temsil eden bizler, toplantınızda egemen olan pratik anlayıştan, yeniden-yapılanmaya yardım etme, pratik katılımınızla, genç enerjinizle onun anlayış ve eserlerini ortaya koyma özleminizden biz hepimiz sevinç duymaktayız. Lenin'in şu sözlerinin

burada duyulmuş olması tamamen mantıksaldır:"Ancak ve ancak işçilerle ve köylülerle çalışarak gerçek komünist olunabilir".Öyleyse, politik örgüt olan Komsomol'un başlıca görevi işte buradadır.

Lenin'in bu fikri raporda ve delegelerin konuşmalarında sıklıkla yer aldı.Pratik eyleme geçme zamanıdır dediğimizde biz, Komsomol'u böylece her yerde yerini almaya,yeniden-yapılanmanın bütün sorunlarının çözümüne katılmaya,durgunluğa bayrak açmaya, ülke yaşamında aktif olarak olumlu değişimler önermeye çağırıyoruz. Bu kürsüde konuşanlar dahil kongre delegelerinin aktif konumunu selamlarım.

Yeniden-yapılanmanın hasımları olup olmadığı,eğer varsa somut olarak kimlerin söz konusu olduğu sorulmaktadır bazan.Hatta bana bazan şöyle yazılıyor:"Mikail Sergeyeviç hiç olmazsa bir kaç isim söyleyin!"

Bu soruna bütün açıklığı getirmeliyiz düşüncesindeyim.Bizim politik hasımlarımız ,yeniden-yapılanmaya muhalefet yok.Biz bu devrimci değişimlerin ilk evresinin güçlükleriyle karşı karşıyayız. Bu güçlükler bir ölçüde hepimizi ilgilendirmektedir.Zira hepimiz dönemimizin çocuklarıyız adeta.Frenleme mekanizması kendi kendine olmadı.Onun somut zanaatçıları Merkez Komitesinde ve hükûmette, bakanlıklarda,Cumhuriyetlerde ve bölgelerde yer almaktadırlar. Onlar emekçi kollektiflerinde de var ve hatta,tutuucu eğilimler edinmekte güçlük çekmenize karşın Komsomol'da bile var.

Bugün,başka türlü düşünmek,başka türlü davranmak,başka türlü çalışmak,yeni görevleri yerine getirebilmek için yeni yaklaşımlar denemek zorundayız.İşte yeniden-yapılanmayı karmaşık ve güç kılan budur.

Bununla birlikte bu söylediğime,alışılmış yaşam biçimlerinden kopmak istemeyen ve hatta onu değiştirseler de ancak çok yavaş değiştiren insanların olduğunu eklemek gerekir.Nesnel olarak,bu insanların konumları yeniden-yapılanma anlayışına yanıt vermemektedir.

Hesap sormaya başlandığında ve özellikle de sıkı davranıldığında bu herkesin hoşuna gitmedi örneğin. Herkesin yaptığı işe uygun düşen neyse ancak ona hakkı olduğu kesinlikle söylendiğinde, bu, bazılarında memnuniyetsizlik yarattı. Fakat, söyleyin bana, sorunu böyle koymak doğru de ğil midir? Bunu, gelişmemizin akışı dayatmıyor mu? Bunun masa başında icat edilmediğini anladığınızı sanırım. Bunun böyle olmasını bizzat yaşamın kendisi istiyor.

Kuşkusuz böylesi bir konum almayı kabul etmek zordur. Zira yıllar boyu, kazanılmayan bir ücret, "güvenceli" primler almaya alışılmıştır. Tüketim eğilimlerine, asalak eğilimlere son vermek için ciddi eğitim ve ekonomik öğretim çalışması zorunludur. Toplumumuzda, insanın maddi ve toplumsal durumunu iş ve yalnızca iş belirlemelidir. Bu ilkelerin sarsılmaz bir şekilde kalması için bütün ülke çapında ve her emekçi kollektifinde böyle olması zorunludur.

Bu bilhassa, yeniden-yapılanmanın temeli olan emekçi kollektiflerini ilgilendirir. İnisiyatifli uyanan emekçilerin bütün durgunluk olgularına, bizzat yaşamın reddettiği herşeye karşı verdikleri savaşım bugün işte bu kollektiflerde sürmektedir.

Bürokrasiye karşı savaşım sorununu çok özel olarak incelemek gerekir elbette. Kongreniz bu görevin önemini altını çizdi: Toplumumuz bürokrasi hastalığı ile başarılı savaşım verileceğini kendisine sağlayan gövencelere sahip mi? Evet sahip. Ve biz, bizim gibi sizler de, ne yapılması gerektiğini biliyoruz. Herşeyden önce, saydamlığa, eleştiriye, toplumumuzun demokratik ilkelerinin gelişmesine gereksinimimiz var.

Bu, bazılarının düşündüğünün aksine, faydacı ve geçici bir gereksinim değildir. Sorun temel bir sorundur. Saydamlık, eleştiri ve demokrasi yenilenmenin itici güçleridir, ve onların yokluğu bizi yeniden durgunluğa götürür.

Biliyorsunuz, haddinden fazla eleştiri olup olmadığını, böylesi bir saydamlığa gerçekten gereksinim olup olmadığını, demokrasinin istenmeyen olguları getirip getirmeyeceğini bilmek için tartışmalar hep sürüyor. Bu tartışmanın olumsuz olduğunu düşünmüyoruz. Tartışma,

gerçekte toplumumuzun istikrarı konusunda bir çeşit kaygıyı dile getirmekte. Ama demokrasiyi gevezelikle boğmamalı. Yeni olanı destekler görünüp demokrasinin, eleştirinin ve sağduyunun gelişmesini binbir türlü koşul ve çekince ile donatanlar var.

SBKP MK'si adına şu açıklamayı daha önce bilmem kaç kez yaptım fakat bir kez daha yapacağım: yoldaşlar, eleştiri ve saydamlık ülkemizin siyasal ve ahlaksal sağlığının güvenceleri olmalıdırlar. Demokrasiyle ilgili olarak, gerçek bir demokrasi olmadan sosyalizmin düpedüz olamayacağını anlamanın zamanıdır. Sosyalizm emekçilerin toplumsal sistemidir. Sosyalizm, demokrasidir.

Aynı zamanda, demokrasinin herşeyin yapılabileceği, kişisel hesaplaşmaların yada çıkar sağlamak için bir insana iftira etme olanağının olduğu, anarşi olmadığının da önemle altını çizmeyi yarar-sız bulmuyorum. Böylesi durumlar, tek tek de olsa, vardır. Gazeteler, dergiler, basın-yayın araçları, halk kürsüsü kişisel hesaplaşmaların aracı yapılamaz. Gerçek bir demokrasi dürüstlükten ve doğruluktan, sorumluluktan, sağlıklı bir yargıdan, başkasının fikrine saygıdan, sosyalist toplumdaki yaşam ilkelerine ve yasalara tam saygıdan ayrılamaz.

Demokrasiden kişisel amaçlarla "kâr sağlamak" isteyenlerin davranışları konusunda da gene en iyi savaşım aracı saydamlığı sağlamaktan, bencilliği, demagojik sapıklığı, demokrasiyi çıkar amaçıyla kullanma girişimlerini parmakla gösteren bir kamu oyu yaratmaktan ibarettir. Parti Merkez Komitesi'nin düşüncesi şudur: yeniden-yapılanmanın tüm eserini kararlı bir şekilde ilerletmek için saydamlık, eleştiri ve demokrasinin yaşamsal bir önemi vardır.

Ve eğer bir kimse, bizim parti kongresinde bütün ülke önünde mahkûm ettiğimiz, halkımızın tam bir onayı ile karşılaşan şeyi, olumsuz eğilim ve olguları yeni koşullarda yeniden canlandırmaya kalkışırsa bizi bunu kabul etmemeliyiz. Nedir söz konusu olan? Geçmişte olumsuz olan şeylerin pek çoğu, eleştirisi yasak olan, halkın kontrolünden, partinin, MK'nin kontrolünden kurtulan alanların varlığından

ileri geliyordu.Bu nasıl oldu,biz bunu daha önce söyledik ve yinelemeye hiç gereksinim yok.Söz konusu başka.Bundan böyle,eleştiri ve kontrolden yakasını sıyıran,yeni toplumsal yaşam alanlarının,yeni örgütlerin,yeni insanların,yöre yada federal düzeyde yeni sorumluların ortaya çıkmasını kabul etmeye hakkımız yoktur.Gereken sonuçları çıkardığımızı sanıyorum ve bugün,yanılmaksızın bunlara göre yönümüzü belirlemeliyiz.

Sizin düşünceniz ne? (Alkışlar) Bu alkışların özel bir değeri var:partimizin politikasına verilen desteği ifade etmektedirler.

Gerçekten,gelecekte de parti politikasını uygulamanın gerekliliğini iyi anlıyorsunuz zira sizler ülkenin her köşesinden gelirsiniz,gerçek yaşamı,yaşamı olduğu gibi biliyorsunuz.Şimdi,kollektifinizdeki çalışmanıza dayanarak olduğu gibi ülkedeki genel duruma göre de sosyalist demokrasinin yeni gelişme aşamasının sadece başlangıcında olduğunu tahayyül edebilirsiniz.Daha yeni yeni genişlemeye başlıyor.İşte bu nedenle,ülkede giderek pekişen bir faaliyet, açıklık havasına böylesi bir gereksinimimiz var zira yapıcı bir çalışma ortamı olmaksızın,yineliyorum,yeniden-yapılanma söz konusu olamaz.

Yoldaşlar,

Yeniden-yapılanma insan içindir,yeniden-yapılanmayı düşüncelerinin ve amaçlarının olaylarda dile gelmesi tarzına göre,milyonlarca insanın günlük yaşamına getirecekleri değişimlere göre değerlendirecek olanlar içindir.Politikamızın içtenliği söz konusudur.

En kötüsü,arzularını gerçek yerine koymak,sonuçları çarpıtmak,henüz başarı ve kazanımın olmadığı yerde başarı ve kazanımdan söz etmek,henüz olmayan değişiklikleri saymak olur.Eğer,belki de en tehlikeli düşmanımız olan ve maalesef iyice kök salmış olan göz boyamanın,göz boyama alışkanlığının üstesinden gelemezsek yeniden-yapılanmaya olan güven yıkılır.En güncel görev yeniden-yapılanmayı yaşama geçirmekten ibarettir.Yeniden-yapılanma üzerine laf döktürmekle yetinmek isteyenleri kesinlikle uzaklaştırmak gerekir.Bu temel alanda tavizler vermemeliyiz.Sorunun özü buradadır.

Hepsi birbirinden farklı insanların, toplumdaki, ülkedeki durumun bilincine varmak için ve yeniden örgütlenmek için az yada çok zamana gereksinimleri olacağını anlayabiliriz. Ve biz herkese şans tanımalıyız. Kişilik, insan psikolojisi, politik olgunluk derecesi görünüşe göre bu yeniden-yapılanmanın yapıldığı hızda ortaya çıkmaktadır. Her durumda, bu süreç bireysel olacaktır. Bu anlaşılabilir. Fakat, yeniden-yapılanmaya onu gevezeliğe indirgeyerek kendisini uyarlamaya çalışanların konumu ne kabul edilebilir ne de haklı gösterilebilir. Uyanık olmalıyız. Bize sergi için değil, yaşam için, sosyalizm için etkin bir yeniden-yapılanma gereklidir.

II

Yoldaşlar,

Sovyet gençliğinin bugünkü hareketinin sorunları ile ilgili olarak, partinin başlıca kaygısı gençlere en geniş perspektifleri sunmaktan, onlara ekonomik, bilimsel ve teknik ilerlemenin, toplumsal yaratıcılığın, entellektüel gelişmenin bütün alanlarına girişin kapılarını ardına kadar açmaktan ibarettir. Bunu yapmak, genç kızlara ve genç erkeklere özerklikleri için geniş bir eylem alanı vermek, onları bayağı vesayet ve gözetimlerden kurtarmak, onları gerçek tutumlarla ve gerçek bir sorumlulukla güvenle eğitmektir.

Bize göre, gençleri karmaşık görevleri yerine getirmeye teşvik etmek için ~~bu~~ çağrılar ve belgiler yetmemektedir. Gençliğin coşkusu kendisine gösterilen etkin ilgiye dayanmalıdır.

Söz konusu olan nedir? SBKP MK'de biz, bugünkü aşamada gençler arasındaki çalışmanın ana eksenlerini nasıl tasarlıyoruz?

Birincisi. Toplumun yenileşme ve demokratikleşme sürecine gençlerin aktif olarak katılmaları için tüm koşulları biraraya getirmek, onların pratikte sosyalizmin siyasal kültürünü edinmelerine yardım etmek gerekir.

Sosyalist demokrasinin geleceği ekonomide, bilim ve entellektüel yaşamda yarışabilen mekanizmaların gelişmesiyle, her düzeyde özyönetimin genişlemesiyle, kişisel inisiyatifin rolünün artmasıyla bağlıdır. Halk egemenliğini kullanma araçlarının bütünü çok iyi öğrenmelisiniz, genç enerjinizi ülke yaşamının demokratikleşmesine vermelisiniz.

Öte yandan, yalnızca gerçek demokratikleşme deneyimi, elde edilmesi bazan ne kadar güç olsa da kendi öz pratik deneyiminiz, kendinizde ve sizin yaşınızdaki gençlerde, komünist dünya anlayışını ve uygar nitelikleri, yaptığı şeyi seven insanın duyduğu duyguyu ve yurtseverlik gururunu, ilkelerine bağlılığı ve karakter sağlamlığını geliştirmenizi size sağlayabileceklerdir.

Kuşkusuz, bu yolda güçlüklerle hatta anlık başarısızlıklarla karşılaşılabilir. Bugün biz hepimiz, ve yalnızca gençler değil, gelişmekte olan demokrasinin yasalarına ve kurallarına göre yaşamayı ve çalışmayı öğrenmeliyiz, bu sürecin derinleşmesiyle bağlı her türlü "çocukluk hastalıklarına" karşı bir bağışıklık kazanmalıyız.

Korkacak hiç bir şey yoktur. Toplumsal deneyim, pratik, bizzat yaşam ve halkın bilgeliği herşeyi kendi gerçek yerine koyacaktır, herşeyi kendi gerçek değerinde değerlendirmeyi sağlayacaktır. Bugün biz hepimiz toplumsal yaratıcılığı öğrenmeliyiz ve onu gençlere öğretmeliyiz zira bunsuz hiçbir ilerleme olası değildir. Ve ilerleme olmadan, hızlanma olamaz ve şu halde, saptadığımız hedeflere varamayız.

İkincisi. Toplumun entellektüel potansiyelinin yenileşmesiyle ve zenginleşmesiyle ciddi olarak ilgilenmeliyiz. Bu zorunluluk toplumsal, bilimsel ve teknik perspektiflerce dayatılmaktadır.

SBKP MK'nin ve Sovyet Hükümetinin temsilcileri olan bizler hepimiz, ülkenin ekonomik ve toplumsal gelişmesine Komsomol'un katkısı sorununu kongrenizin derinlemesine ve sorumlu inceleme biçimi karşısındaki derin memnuniyetimizi ve büyük onayımızı ifade ederiz.

Gerçekten de,yoldaşlar,ekonomimiz,genişlikleriyle olduğu kadar yenilikleriyle de gerçekten devasa görevlerle karşıkarşıya bulunmaktadır.Ve en zor görevler şimdiki beşyıllık plan dönemiyle ilgilidir. En zor olacak olan iki yada üç yıl süresince daha dayanmalıyız: büyük sorunları yol boyunca çözmek ve yeniden-yapılanma için -siyasal,ekonomik,örgütsel,hukuksal,psikolojik,entellektüel,ahlaksal-bütün koşulları biraraya getirmek gerekmektedir.Ve aynı zamanda, her alanda ileri gitmek gerekmektedir.Bu belki de çok yoğun fakat en coşku verici bir dönemdir.

Bu beşyıllık plan dönemi boyunca,ulusal mekanik yapılarımızı gerçekten tamamen yenilemeli ve ana göstergeleri dünya düzeyinde olacak şekilde yapmalıyız.Geçen yıl,MK'nin haziran plenumundan önce, bu alandaki durumu açışladığımızda,mekanik yapı işletmelerimizin çoğunun ürünlerinin dünya standartlarının en çok % 50'sine hatta % 25 yada 30'una uygun olduğu gerçeği ortaya çıktı.Öyleyse,emek üretkenliği konusunda yeni evreleri nasıl aşacağız,otomatizasyon ve mekanizasyon sorunlarını nasıl çözeceğiz,hızlı dönüşüm hızlarını nasıl sağlayacağız?

Ve sayısız sorunun yanıtı ekonomiden gelecektir.Geliştirdiğimiz ilerici toplumsal politikanın uygulanması koşulları işte burada biraradadırlar.Bize,sanayide,özellikle ulusal mekanik yapılarda bilimsel ve teknik ilerlemede, olağanüstü gerçek başarılar gereklidir.Bugün bunun için gerekli koşullar vardır.

İşte bunun içindir ki bugünkü onikinci beş yıllık plan dönemi-nin çok karmaşık yenilikçi görevleri herkese ve en başta da gençliğe tamamen yeni istemler dayatmaktadır.Sizin kuşağınız,ulusal ekonominin,bilimsel ve teknik devrimin gerçekleştirimlerini sosyalizmin üstünlükleriyle uyumlu bir şekilde birleştiren büyük yenileşmeye katılmaya hazır olmalıdır.Onikinci beş yıllık plan döneminde ulusal mekanik yapılarda,bilimde yapacağımız,daha sonra bütün ulusal ekonomiye yayılmalı,tüm ekonomimizin görünümünü değiştirmelidir.

Aynı zamanda,yeni bir yönetim ve idare mekanizması,özerk yönetim, verimlilik,kalite uygulamaktayız.Kaliteyi iyileştirmeyi amaçlayan parti politikasını kesinkes destekleyen ve Devlet kalite kontrolünü, bunun emekçi kollektiflerini gerçekten yakından ilgilendirmesine ve çetin sorunlar doğurmasına karşın,destekleyen genç işçilerin ve mühendislerin ikircimsiz uygar konumunu selamlamak isterim.

İki yılda,işçi sınıfımızın ve bütün emekçilerin konumunu en çok gösteren olay belki budur.Biliyorsunuz ki yılın ilk aylarında ücretler düştü ve bazı işletmelerde primler kaldırıldı.İşçiler parti Merkez Komitesine düşüncelerini bildirdiler:kötü bir üretim için para almayı reddettiler.Bu hem basit ve hem de çok büyük önemi olan tavır almadır zira ülkenin işçi sınıfı tarafından yeniden-yapılanmanın istemlerine ve hızlandırmanın hedeflerine verilen desteği dile getirmektedir.

Bu kürsüden,kongrede işçi sınıfını ve ülkenin bütün emekçilerini temsil eden genç işçi ve mühendisleri selamlamak isterim.

Yoldaşlar,

Parti politikasını halkın kabul etmesi bizim için çok değerlidir. Bu politika,halkımız tarafından anlaşılması ve somut desteklenmesi koşuluyla toplumun bugününü ve geleceğini zenginleştirecektir.Eğer hal böyle değilse bu politika ölü bir politikadır ve her türlü ilerleme olanaksızdır.İşte bu nedenle bu soruna dikkat çekmeyi gerekli bulmaktayım.

Faaliyet raporu ve delegelerin konuşmaları Komsomol'un ve bütün gençlerin pratik gerçekleştirimlerinin geniş bir tablosunu çizmektedirler.Bana gelince,ülkede gezerek edindiğim deneyime dayanarak, söylenenlerin gerçekliğini doğrulamak isterim.Gerçekten de gençler ekonomik kuruculuğun en güç sektörlerinde,bilimsel ve teknik ilerleme savaşımının büyük eksenlerinde çalışmaktadırlar.Bugünden itibaren onlar ekonomik gelişmenin koskoca sorumluluğunu sırtlamaktadırlar.Buna değer vermesini biliyoruz biz.Ve ben eminim ki tüm halkımız bunu görüyor ve değerlendirmeyi biliyor!

Şu son zamanlarda, gençlerimizin Uzak-Doğu'da ve Sibirya'da, Ukrayna'da ve Moskova'da, Leningrad'da ve Baltık cumhuriyetlerinde yerine getirdikleri çalışmayı görme şansım oldu. Ve bundan uzun zaman söz edebilirim. MK ve hükümet, ekonomik stratejimizin kilit hedeflerinin gerçekleştirilmesinde gençlerin desteğine güveniyorlar ve bunu yapmakta haklılar.

Gençlerin katkısının bugünden itibaren çok önemli olduğunu, çözümü ülkenin bilimsel ve teknik ilerlemesinin gelişmesi için çok büyük sonuçlar doğuracak belki en can alıcı sorunlara gençlerin giriştiklerini kanıtlayan yalnız bir tek örnek saymak istiyorum. Uzun zaman olmuyor henüz, bir süper bilgisayar yapmaya eğilen, diyebilirim ki, bilimimizin ve ekonomimizin hedeflerinin hedefine giren bir genç araştırmacılar kolektifinin çalışmasını öğrendim.

Önemli eserler düzeyinde modern bir yönetime girmek, projeler ve prototiplerin yaratılması düzeyinde enformatiği kullanmak için, dünya meteorolojisini öngörmek için, bilim, teknik ve savunma ile ilgili önemli sorunları çözmek için, uzayın fethi için bu türden yüksek randımanlı sistemlere gereksinimimiz var bugün. Şunu kaydedin ki bu kadar karmaşık sistemlerin tasarlanması daha çok kısa süre

önce öğrenci olan Komsomol üyelerine, gençlere emanet edilmiştir. Çeşitli alanların uzmanı olan bu gençler genç araştırmacılar kolektifleri kurup orada özveriyle ve çekincesiz çalıştılar. Ücretlerinden yada iş günlerinin süresinden hiç mi hiç kaygı duymuyorlardı. Hepsinin de kafası düşünceleriyle meşguldü.

Sonuç: sınırsız özverileri ve yüksek vasıflılıkları onlara gelişmemizin temel bir ekseninde olağanüstü bir başarı elde etmelerini sağladı. Evet biz bu çok büyük çabanın başarısına inanıyoruz. Saniyede 125 milyon işlem yapan bir verime sahip evrensel bilgisayarlar -ve, bazı özel kesimlerde verimleri daha da yüksek- yaratıldı ve seri halinde üretildi. Gelecek yıllarda, bu kolektif, saniyede bir milyardan fazla işlem yapan bir verime sahip bir bilgisayarın yapılmasını yerine getirecek. Bu, onikinci beş yıllık plan dönemi için.

Sonraki beşyıllık plan dönemi saniyede on milyar işlemde fazla bir verimde olan bir bilgisayarın yapılmasını görmelidir. Kongrenizin kürsüsünden Sergey Tarasof'un, Fedor Gruzdof'un, Vladimir Volin'in, Şamil Aliautdinof'un, Valantina Karpova'nın ve Vladimir Grebençikof'un adlarını anmak isterim. Öğretmenleri, üstün bilginlerimiz K. Valiyef, G. Riyabof, B. Babayan ve A. Nazaryan'ı da anacağım.

Onları yürekten selamlamama izin verin!

Batı'da kimileri, SSCB'nin bilimsel ve teknik ilerlemede ve özellikle süper bilgisayarlar yapımı alanında geride oluşuna bel bağlıyorlardı. Kulağı olanların kulakları çınlasın!

Genç bilim doktoru Kotof yoldaş tarafından yönetilen, Novosibirsk'ten bir genç araştırmacılar kollektifi bu aynı öncelikli alanda kendi sınavlarını verdi. Yeni kuşak bir süper mini bilgisayarı incelemektedirler ve cesaret verici ilerlemeler kaydetmişlerdir. Tasarının başlangıç aşamasından itibaren araştırmacılara Minsk Integral üretim gurubu gençleri katıldı, bu da tasarının geniş bir ekonomik ölçekte hızlı bir denemesini sağlayacaktır.

Gene de, yalnızca ekonominin yeniden-yapılanmasının ekonomiyi öncü konumlara ulaştırmayı amaçlayan bir tek eksenindeki gerçekleştirimler söz konusudur. Değerli yoldaşlar, eminim ki Komsomol üyeleri, ülkenin gençleri bilimsel ve teknik ilerlemeye, ekonomik modernleşmeye ağırlıklı bir katkıda bulunacaklardır.

Ülkenin modernleştirilmesi, ileri teknolojilerin hızlı özümsemesi, toplumumuzun tüm emekçilerini ve özellikle gençleri ilgilendiren genel öğretim ve politeknik eğitim sistemimizin bütününe yeni sorunlara çözüm bulma zorunluğu ile karşıkarşıya getirdi. Aktif yaşama girenler, enformatiği öğrenmeye başlamış olmalı, önemli bir kültür dağarcığına sahip olmalı, çok küçük yaştan itibaren iyi bir emek örgütlenmesi ve iyi bir disiplin alışkanlığına sahip olmalıdırlar.

Doğal olarak,yeni görevler,emek yoluyla yeni bir eğitim sistemi-
nin getirilmesini gerektirmektedirler.Merkez Komitesinde ve hükûmet-
te,biz,ilgili dalların sorumlularının ve bilim adamlarının yardımıyla
bu sorunu ele aldık.Önemli kararlar alındı:genel ve meslek eğiti-
minin geliştirilmesi üzerine,yaşamın yeni istemleri hesaba katılarak
orta ve yüksek uzmanlık eğitiminin geliştirilmesi üzerine.Hatta şunu
bile söyleyecek kadar ileri gideceğim:bir numaralı sorun işte burada
bu sektörde çözümlenir,hızlandırmamızın ve bizzat yeniden-yapılanmanın
öncülleri burada yaratılır çünkü yeniden yapılanmanın baş oyuncusu
halktır ve her bireydir.Yeniden-yapılanmanın akıllı,sosyalizm dava-
sına bağlı,yetkin ve sağlam bir mesleksel eğitime sahip insana gerek-
sinimi vardır.

Ve burada biz,pek çok insanın çabalarını birleştirmek ve eşgü-
dümlü kılmak durumundayız.Orta okullarda ve meslek teknik okulla-
rında,teknik kolejlerde ve yüksek öğretim kurumlarında komsomol
çalışması ile ilgili özeleştirinizi kaydediyoruz.Bu şu anlama
gelir ki Komsomol,ulusal çapta önemi olan bu sorundaki sorumlu-
luğunun bilincine varmaktadır.Maalesef,bu sorunun çözümüyle yükümlü
olan yönetimlerin sorumluları çok az özeleştiriyapmaktadırlar.
Genel öğretim ve meslek öğretimi reformu üzerine güzel sözlerle
kendimizi avutmayalım:bugün reform yürümektedir.Bu şu anlama
gelir ki SSCB Kamu Eğitim Bakanı ve ona bağlı tüm organların işi
de yürümektedir.

Sovyet organlarının ve parti mercilerinin konumu nedir?
Etkileri ve saygınlıkları nerededir? Bundan söz etmek gerekir bugün.
Parti örgütlerinin,Kamu Eğitim Bakanlığı,meslek eğitim sistemi,
yüksek okulumuz ve sektör bakanlıkları kollektiflerinin çalışma
biçimlerini kesinkes değiştirmeleri gerektiğini düşünüyoruz.
Onların yeniden örgütlenme biçimi ülkede yürümekte olan yeniden-
yapılanma üzerine hem de çok güçlü bir şekilde etkide bulunacaktır.
Ve işte bu nedenledir ki burada duraganlığı boş sözleri ve hiçbirşeyi
değiştirmeme beceriksizliğini hoş görmeyeceğiz.Tıpkı,on yıllar boyu

pedagogların uzun süreden beri çözülmüş sorunlara eğildikleri pedagoji biliminde olduğu gibi.

Büyük bir bilimsel potansiyele ve çok sayıda yetenekli kadrolara sahip olan bakanlıklar kadro yetiştirilmesi ve kamu eğitim konusunda güvence vermelidirler. Ve çalışmalarında, gereken sonuçları, konuşmamızdan sonra çıkaracaklarını umarız.

Kendi payına Komsomol, öğretimi gerçekleştirmeyi amaçlayan geniş bir hareketin başına geçebilir ve geçmelidir. Onu MK ve hükûmet adına selamlarım. Sanıyorum ki Viktor Mironenko da raporunda bu anlamda söz etti.

Bakanlıkların ve bölümlerin işlevlerini yüklenmek durumunda değilsiniz. Yalnızca, hiç kimseyi rahat bırakmamalısınız. Ve de bunu biliyorsunuz. Üstelik SSCB LKGB'nin Tüzüğündeki değişikliklerle ilgili kongre kararlarının kabulünden sonra bu konuda önünüze yeni olanaklar açılacaktır. Bu, orta öğretim düzeyinde olduğu gibi yüksek okul düzeyinde de Komsomol'a özerklik ve girişim serbestliği verecek.

Üçüncüsü. Gençliğin toplumsal gelişmesinin karmaşık sorunlarının bütününe en büyük dikkati vermek gerekir. Kongrede bu sorunlar üzerine, özellikle şantiyelerde gençlerin ve yeni kentlerin sakinlerinin iş ve yaşam koşullarıyla, yurtlardaki durumun iyileştirilmesiyle ve diğer sorunlarla ilgili acı ve kaygı verici sözleri pek benimsedik yoldaşlar. Faaliyet raporunda ve tartışmalar boyunca dilegetirilen sorunların bazılarını ele almaya çoktan giriştik, diğerleri bizim için yenidir ve inceleneceklerdir.

Biz, Merkez Komitesi yönetiminde ve hükûmette, kongrede formüle edilen ulusal çapta önemi olan bütün sorunların Komsomol MK'sınca genelleştirilip SBKP MK'ne ve SSCB Bakanlar Kuruluna sunulmasını uygun gördük. Biz bu sorunların hepsini en büyük dikkatle inceleyeceğiz.

Gençlerin toplumsal saygınlığının, toplumsal diriliğinin bu sorunların çözümüne bağlı olduğunu anlıyoruz. Konut sorunu düşünüyorum, genç evlilere gerekli yaşam koşullarının yaratılmasını, yetenek-

lerini değerlendirme olanağını düşünüyorum.

Gençler arasında çalışma, bireyin kültürel eğitimi ve ahlaksal ve ideolojik yetiştirilmesi alanlarında yerine getirilecek görevlerin bütününden yalıtılmış olmamalı. İnsanın maddi refahı ile manevi olgunluğu arasında ayrılık olmasını kabuledemeyiz. Bugün tamamen açıktır ki toplumumuzun yenilenmesinin ve yeniden-yapılanmasının karşılaştığı pek çok güçlük sözcüğün en geniş anlamında kültür yokluğundan kaynaklanmaktadır. Bilime ve ileri teknolojiye çok büyük oranda başvuran üretim, genel olarak yaşam biçimi ve emek kültürünün iyileştirilmesi olmaksızın olamayacağı gibi uygun bir kültürel altyapı olmaksızın da ne varolabilir ve ne de gelişebilir. Bu alanlar arasındaki her farklılık toplumsal gerilimlere neden olma tehlikesi gösterir.

Sosyalizmin tarihsel özğörevi insanın değerini yükseltmektir, insanın güçlerini tamamen ortaya koymasını sağlayan koşulları yaratmaktır. Bütün gençlerin ülkede olup biten herşeye ve ülkenin tüm kaygılarına kendilerini sıkı sıkıya bağlı hissetmeleri için parti düzeyinde, Devlet organları, ekonomik kuruluşlar ve toplumsal örgütler düzeyinde önlemleri tutarlılıkla uygulamaya çalışıyoruz.

Bu açıdan, kongrede dile getirilen bir gençlik yasası yapıp kabul etme fikri bize tamamen yerinde görünmektedir. Bu sorunu inceleyelim. Açıktır ki, gençlik yasası ülkenin toplumsal yaşamının her alanında gençlerin haklarını daha iyi güvence altına almalıdır. Çünkü, bu yasada daha önceden var olan herşey, gençlerin tüm hak ve ödevleri bir araya getirilse bile bunun tek başına çok büyük bir önemi olacaktır. Fakat aynı zamanda, delegelerce formüle edilen öneriler ve günlük pratikçe esinlendirilen çözümler gözönüne alındığında, yasa metnine yeni ögeler de katmak olasıdır.

Komsomol'un kongresine bildirmek isterim ki SBKP MK ve hükümet 27.ci parti kongresinin toplumsal adalet fikrine tamamen riayet ettirmeyi amaçlayan çizgisini kesinlikle uygulayacaklardır.

Sosyalist yaşam biçiminin bir tek hiyerarşisi vardır: yetenekler, bilgiler, deneyim, karakter gücü ve yüce toplumsal ülkülere duyulan özleme dayanan kişisel değer hiyerarşisi. Bu ölçütler varolabilecek tek ölçütlerdir.

Komsomol'un öz görevi gençlerin toplumsal güvencesini pekiştirmektir. Birliğinizin açıklık ve saydamlık anlayışında, gençler arası bir yarış başlatmakla çok iyi edeceğini sanıyorum. Sizleri, Komsomol'un her alanda, öğretim ve çalışmada, sanat faaliyetlerinde, bilimsel ve teknik yaratıcılıkta, boş zamanların örgütlenmesinde, bu yarışın ruhu olmak için davranmaya çağırıyorum. Fakat yoldaşlar, bu yeni bir anlamda bir yarış olmalıdır, yani, gençlerin yeteneğinin ortaya çıkmasına katkı yapan, insanın değer ve yeteneklerinin değerlendirilmesi için elverişli koşulları yaratan bir yarış olmalıdır. Dahası, bu yarış yükselme hakkı ve yönetim hakkı yarışlarını kapsamalıdır.

SBKP MK'ne göre, parti örgütlerinin bir görevi de her yerde ve güçlü bir şekilde gençlere karşı her türlü küçük hesaplı tutumla savaştan, ülkenin yükselen kuşağının çalışma ve günlük yaşamı üzerine titremekten de ibarettir. Dün burada çok iyi bir şekilde dendi ki pek çok yönetici gençleri şu yamta bu işte durum ciddileştiği zaman, Fakat toplumsal sorunları çözme söz konusu olunca da ekseriya gençlerin varlığını unutarak, anımsamaktadır. Biz bu tutumu kınıyoruz. Biz, aktif bir toplumsal politika uygulayarak, Sovyet gençlerinin yaşam biçimini köklü bir şekilde iyileştirmeliyiz, daha zengin, daha ilginç ve daha çeşitli kılmalıyız

III

Yoldaşlar,

Bu Kongre, toplumun gelişmesinin bugünkü aşamasında, sovyet demokrasisinde, genç komünistlerin rolü ve yeri üzerine, bugün ve yarın görmek istediğimiz Komsomol üzerine çok önemli bir tartışmaya yol açmaktadır. Bu temel bir sorundur. Bu sorun yalnızca gençler için temel

değil fakat tüm toplum için de temeldir.Keşfettik ki,ve kendi zararımız keşfettik,çok sayıda Komsomol Komitesi bürokratik çalışma yöntemlerinin tutsağıdır.Davranmak yerine,toplantılar yapmakla,bir sürü değersiz kâğıt toplayıp içinde kaybolmakla vakit geçirilmekte;gençlerle bağ kurmaya,içten ve açık bir diyalogu başlatmaya çalışacak yerde tumturaklı gösterilerin,cafcacılı raporların,zoraki girişimlerin sayısı çoğaltılmakta.Yarı yolda terkedilen girişimleri cisimlendiren örgütlenmelerin Komsomol içinde mantar gibi bittiği görüldü.Bu ciddi bir hastalık,yenmek gereken bir felakettir.Komsomol potansiyellerinin çalışması incelendiğinde,insanda,gençlerin sokağın bir yanında yol aldıkları,oysa potansiyellerin sokağın öbür yanında ve üstelik ters yönde yol aldıkları izlenimi doğuyor.

Bana öyle geliyor ki bu,büyük ölçüde,bugünkü durumdan,ülkede yaratılan ortamdan ileri gelmektedir.Gençleri bütün kötülüklerle suçlamamak gerekir.

Ne var ki komsomol üyeleri arasında bile,gençler tarafından pek iyi gözle görülmeyen,bir çeşit seçkinler tabakasının ortaya çıktığı görüldü.Bir komsomol militanı olmanın bir öğrenciye "serbest dinleyicilik" isteme hakkı vermesi düşünülebilir mi? Bu,öğrencileri şaşırtmaktadır. Bir militan,çalışması ile örnek olmak durumundadır; öyleyse bir öğrencinin işi bilgileri özümsemek değilse nedir? Sınav dönemi yaklaştığında dekanlar,hatta rektörler,sınavları kazanmalıdırlar,bunlar militandır' gibi üstü örtülü mesajlarla "serbest dinleyici" lesteleri vermek durumunda kalmaktadırlar.Bu,Komsomol için bir utançtır.Bu ayrıcalıkla da neyin nesi? Bir militan için yalnızca bir tek ayrıcalık vardır,o da,bütün davranışıyla,üniversite öğrencilerinin,yada bir okul söz konusu ise öğrencilerin,başında olmanın moral hakkına sahip olduğunu kanıtlama ayrıcalığıdır.Komsomol içinde sağlıklı bir hava yaratan böylesi uygulamalardan artık tamamen kurtulmak gerekir.

Fakat şunu bir kez daha söylemek isterim:Komsomol bunun tek sıcrumusu sayılmamalıdır.Bu aynı zamanda,toplumda on yıllarca göz-

lemlenebilen aksaklıklar, gençlerin eğitimindeki eksiklikler, partinin Komsomol'u yönetmekle görevlendirdiği insanların gösterdikleri biçimcilik için ödenecek fiyattır da. Fakat bu, Komsomol'u sorumluluktan masun kılmak anlamına gelmez. Bu da, bence sorunu iyi bir şekilde koymaktır.

Komsomol'un yaşamıyla ilgili sorunları kongrenin işte bu anlayışla göstermesinden kıvanç duyuyoruz. Yeniden-yapılanma tüm toplumu kımıldattı. Gençler, uzun zamandan beri benzediğimiz şeyleri artık hoş görmek istememektedirler ve bu iyiye işarettir. Biz diğer komünistler için böylesi bir hoşgörüsüzlük Komsomol'un yaşam normunu ve faaliyetlerinin kuralını oluşturmaktadır. Komsomol, sosyalizmin değerleri ve ülküleri ile bağdaşmayan herşeye karşı ödünsüz olmak zorundadır. İlk yardımcımız, fidanlığımız Komsomol içinde süren tartışma ve araştırmalar bize, Merkez Komitesinde olan bizlere çok yakındır. Angaje olmuş, titiz, herşeyi eleştirel bir anlayışla görebilen: işte nöbeti devralacak gençlikte görmek istediğimiz nitelikler.

Buna nasıl ulaşılır? Öncelik vermek zorunda olduğumuz hedefler nelerdir? Lenin'e danışma zamanıdır şimdi. Vladimir İliç Lenin için, Komsomol'un herşeyden önce politik bir örgüt olduğu hiç kuşku götürmüyordu.

Ülke yaşamıyla ilgili, Komsomol'un çözmeye katkıda bulunduğu sorun ne olursa olsun, Lenin'in, Komsomol'un gençleri peşinden sürüklemesini, onları örgütleyerek olduğu gibi onlara ideolojik nirengi noktaları da vererek te onları yönetmesini istediğini Komsomol asla unutmamalıdır.

İşte bu konumlardan hareketle Vladimir İliç Lenin gençlik hareketinin harekete büyük bir bağımsızlık sağlayabilecek ve girişimleri yükseltebilecek örgütlenme biçimlerine dayanması gerektiğini düşünüyordu. Aksi halde, "gençlik ne iyi sosyalistler olarak eğitimi yapabilir ne de sosyalizmi ileri götürmeye kendisini hazırlayabilir" di. Bunlar Lenin'in sözleri. Komsomol, bir medeni cesaret ve politik olgunluk okuludur, sosyalist ilkelerle insanın kendisini

donattığı bir okuldur,bizim için çok değerli ülkölre sadık olmanın öğrenildiği bir okuldur.Bugün,Komsomol,yeniden-yapılanmanın genç muhafızı olmaya çağrılıdır.

Yeniden yapılanmanın,sarsılmaz uygar konumlarda olan insanlara,sosyalist ideolojinin doğruluğuna inanmış,manevi görevlerini saygı değer bir biçimde yerine getirebilen,gerçeği kararlı biçimde savunabilen,hiç mi hiç kul ve iki yüzlü olmayan insanlara gereksinimi vardır.

Toplumun,cesur ve atak,alınan her karar için kavga vermeye hazır insanlara,akıllı zanaatçılara,olanca bilinciyle kendini sosyalizme veren sosyalizm yandaşlarına sahip olması bugün her zamankinden daha önemlidir.

Yeniden-yapılanmanın,kendi başına davranabilen insanlara,her konuda emir beklemeyip sorumluluklarını yüklenen ve küçük ve büyük görevleri sonuna dek götüren insanlara gereksinimi vardır.

Gevşekliğinin,bağımsızlıktan yoksun oluşunun Komsomol'un başına kakıldığı bugün sıklık duyulmaktadır.Öyle ise,orta okuldan itibaren,olgunluk çağına çoktan geldikleri yüksek okul ve işletmeye kadar,komsomol üyeleri gerçekte her türlü bağımsızlıktan yoksundurlar.Vasiler her yerde! Komsomol'un bir okul komitesi öğretmenlerin ve müdürün oluru olmadan hiçbir girişimde bulunamaz,tıpkı bir semt.yada kent komsomol komitesinin,semtin yada kendin parti komitelerinin onayı olmadan hiçbir şey tasarlıyamıyacağı gibi.Fakat,parti Komsomol'u böyle mi yönetmelidir?

Ben size durumu birlikte yeniden düzeltmeyi öneriyorum. SBKP MK bu kongreden,Komsomol'un XX.ci Kongresinden sonuçlar çıkaracaktır.Komsomol'a karşı,sovyet gençliğinin bu politik öncüsüne karşı bundan böyle Lenin'in öğretmiş olduğu gibi davranacağız.Şunu çok iyi diyelim kendi kendimize:Komsomol,ülkede olup biten herşeyle kendini ilgili hissetme hakkına sahiptir.

Bununla birlikte,genç insanların bir kısmı kendi küçük dünyalarına kapanmakta,hayatın seline dalmamaya çalışmaktalar.Bir genç

için ne büyük bir hata!Komsomol'un gençlerin aktif bir siyasal örgütü olarak varolması da bugün toplum için her zaman olduğundan çok daha önemlidir.

Çiftlikte ve fabrikada,üniversite ve okulda,inceleme bürolarında, tiyatro sahnelerinde,heryerde Komsomol sesini yükseltmeli,cesur ve ilgi duyan insanın sesini,davranmaya,yaratmaya,yenilemeye teşvik eden sesini yükseltmelidir.Komsomol,buna eminim,eskiye karşı savaşımı kazanma gücünü bulacak ve çalışmasına gençlerin gerçek yaşamını ve ülkesinin çıkarlarını savunma kaygısını sindirecektir.Biz diğer komünistlere gelince,bize güvenebilirsiniz.

Yoldaşlar,

Partinin XXVII.ci Kongresinde gözlemlediğimiz gibi dünyamız karmaşık ve çelişkilidir,ama bununla birlikte gene de herşeyin bir-biriyle bağlı olduğu bir dünyadır.Toplumumuz değişmektedir,sosyalizm hakkında sahip olduğumuz düşünce gelişmektedir;uluslararası sahnede çeşitli manevi değerler ve dünya görüşleri çarpışmaktadır.Kendi payına Komsomol,gençlerin bir dünya görüşü,çok açık ve kesin bir yaşam görüşü kazanmasına yardım etmeye çağrılıdır.Bunu başarmak için elinde iki aracı vardır:egitim ve tartışma.

Şunu kaydediniz komsomol içinde tartışmalar daha çok seyrek-tir.Ancak ve ancak kongre öncesi dönemde daha çok tartışma örgütlenmeye başlandı.Öyleyse,Komsomol için,tartışma bir siyasal bilinç oluşturmaya ve/bireye angaje olmayı öğrenmeyi sağlayan ana yöntemdir.

Bizde,öğrencilerin bile toplumsal bilim seminerleri sırasında istekle tartışma olanakları yoktur.Gençler bizim vaizlerimizden gına getirmekten de öte bıkmıştırlar.Öyleyse,ancak siyasal sürece, toplumun bütün işlerine ve yaşamın bütün alanlarına katılarak, Lenin'in davasını ve sosyalizmi savunacak bir savaşçı olunabilir gerçekten.İnsan ve politika düzeyinde büyümenin olmazsa olmaz koşuludur bu.Elbette,insan yaşamında ve özellikle gençlerin yaşamında, konferanslar ve dersler yararlı bir evredir,ben aksini iddia etmiyorum.

Fakat, kişiliği oluşturan, son açıklamada, bunlar değildir.

Lenin'in salık verdiği gibi, Komsomol, dersleri ve aktif yaşamı birleştirerek, gençlere iyi toplumsal nirengiler vermeli, onlara burjuva yaşam biçiminin kalıplarını ve onu karakterize eden görenekleri eleştirel bir gözle görmeyi öğretmelidir. Onlara çeşitli toplumsal olguları değerlendirmeyi ve bu olguları bilimsel temellerde, marksizm-leninizme temelinde yargılamayı öğretmelidir.

Çağdaş dünya çok karmaşık, özellikle bu dünyada, sahte değerler dayatmaya, yalnızca sosyalist ülkelerde değil fakat Batı'da da, gençlere yollarını şaşırtmaya, onları aktif bir siyasal savaşımdan ve toplumsal süreçlere katılımdan geri çevirmeye, onları dar ve bayağı bir çevreye itmeye, gençliğin politika dışı olmasını sağlamaya çalışan güçlerin var oldu unutulmazsa. Fakat biz, komünistler, tüm sosyalist rejimimiz, gençlerimizin dinamik ve politik bakımdan olgun olmalarıyla, günümüzün bütün sorunlarının çözümüne katılmalarıyla ilgiliz.

Yaşamda yerini belirleyebilmek için dünyayı iyice görmek gerekir. Dünyayı bütün karşılıklı bağıntılarıyla, tüm karmaşıklığıyla, tüm çelişkileriyle anlamak gerekir. Dünyanın gelişmesinin ana yönünü açıkça görmek gerekir. Gençler, dünya görüşüyle ilgili sorunlarla çok büyük oranda ilgilenmektedirler. Gerçekte, gençken, yaşamın anlamı üzerine düşünürken manevi bir seçim yapma gereğinin sıkıntılarını kim çekmedi? Mutluluğu ve adaleti, genel olarak insanlığın yazgısını kim düşünmedi?

Tamda gençlik yıllarında, zihnin en canlı olduğu ve yaşama duyulan ilginin son derece canlı dönemde, gençlerimizin marksizm-leninizmin can veren kaynağını öğrenmeleri de özellikle önemlidir. Bu öğretiyi, gerçekten de, bütün tasaları, kaygıları ve umutlarıyla insanın en yakıcı sorunlarına yanıt olarak doğdu.

Daha genel olarak, biz, toplumumuzun devrimci yenilenme süreci ile insanın ideolojik ve manevi eğitimi sürecini birleştirmeliyiz. Çağdaş gerçeğimiz yurtseverliği cömertçe beslemektedir ve tarihi-miz de bunun kaynağı olmalıdır.

Lenin'in tarihsel bilincin oluşmasına verdiği önemi hatırlayın yoldaşlar.O,bir SSCB tarihi dersi hazırlanmasının,yöntemleri ve içeriği ile bilimsel,sunuluşu ile anlaşılır,biçemi ile çekici,en büyük önemde siyasal bir eser gibi olmasını istiyordu.

Anayurdumuzun tarihini,partinin tarihini yazmaktan aciz miyiz, bunu yapmak için yeterince bilimsel ve edebi gücümüz yok mu?Bu,ülkenin ve partinin kahraman yolunu ve öncülerin yolunu gösteren dürüst, cesur ve coşku verici bir kitap olmalıdır.Bu,olayların ve insan yazgılarının acıklı karakteri karşısında susmayan bir kitap,ne eksiği ne tercihi yada öznel sevimsizliği olmayan bir kitap,konjonktürel kaygılardan uzak bir kitap olmalıdır.

Eğitimle ilgili fikrimi geliştirerek,eğitimin hatalarının bazan yalnızca nesnel durumlara yoruldğunun da altını çizmek isterim. Fakat,insan hal ve durumun edilgen bir ürünü müdür yalnızca?! Ya hal ve durumlar,bunlar insanlar tarafından yaratılmamakta mıdır? İnaniyorum ki sağlam politik inançlara ve ahlaksal ilkelere sahip olan insan en güç hal ve durumlarda bile kendisine saygılı kalır,"bayağı oportünizm" ve kendi öz vicdanı ile uzlaşma yoluna girmez, aktif bir yaşamdan kaçınma yollarını aramaz.

Biz biliyoruz ki milyonlarca komünist ve partisiz,en güç zamanlarda bile ilkelerinden ve inançlarından taviz vermediler.İşte bizim ülkemizde bugün varolan verimli ve canlı değişimleri olanaklı kılan da tam budur.Kuşkusuz burada,halkına ve sosyalizm davasına yüce bağlılık,derin bir yurtseverlik söz konusudur.Yurtsever,Yurt sevgisi üzerine güzel söylevler çeken insan değildir,fakat,askıdaki güçlükleri ve sorunları görerek yakınmayan,paniğe kapılmayan,kendi bencil iddialarını yineleyip durmayan ama kolları sıvayıp engelleri aşan insandır.Bir yurtsever işte budur.Ve her gerçek yurtsever,yoldaşlar,zorunlu olarak bir enternasyonalisttir.

Sosyalist Anayurdumuzunbütün tarihi yurtseverlikle enternasyonalizm arasındaki en derin bağı doğrular.Milliyetçiliğin,şovenizmin ve ırkçılığın kesin reddi olarak yurtseverlik kavramımızı acılar içinde doğurduk.

Dünya'ya hiç kimse enternasyonalist yada milliyetçi genlerle gelmez. Kişiliğin oluşması ancak insanın kendisine, eğitime ve topluma bağlıdır. Sonuç olarak, her yeni sovyet insanı kuşağı, enternasyonalizm duygusunu, farklı uluslarla ilişkilerde, eğitim ve ortak çalışmada her defasında yeniden edinmek durumundadır. Değerli dostlar, biz gerçekten de çokuluslu bir ülkede yaşıyoruz, ve halklar arası dostluk bunun devasa bir zenginliğidir.

Ve burada, Afganistan'da çelikleşen milyonlarca genç sovyet insanından heyecanlanmadan söz edemem. Onlar, devrimci fetihlerini savunmada kardeş bir halka yardım ederek gerçek enternasyonalistler olduklarını ve Anayurdumuzun güney sınırlarının güvenliğini koruyarak gerçek yurtseverler olduklarını gösterdiler.

Parti'nin Merkez Komitesi adına ve sanıyorum, sizin adınıza da, Afganistan'de hizmet gören herkese şunu demek istiyorum: ülkemiz, halkımız sizin cesaretinizden, kahramanlığınızdan ve sarsılmazlığınızdan gurur duymaktadır. Son derece güç koşullarda kendisini gösteren bu nitelikler barışçı çalışmada da değerli olacaklardır. Ve biz inanıyoruz ki sizler bu nitelikleri ömrünüz boyunca koruyacaksınız. Değerli sovyet askerleri, bu fırsattan yararlanarak, Ordu Komsomolu'na, askerlik hizmetini bitirmiş olan herkese, Afganistan'da haklı dava için dövüşmüş olan herkese şunu demek üzere sesleniyorum: gidin delikanlılarla konuşun, onlara kendinizden sözedin, yoldaşlarınızdan, şeflerinizden ve öğretmenlerinizden sözedin, onlara cesarettten, kahramanlıktan, silah arkadaşlığından sözedin.

Yoldaşlar,

Parti Komsomol'un önünde duran güç görevleri ve karmaşık sorunları iyi görmektedir. Parti Komsomol'u yönetmesini, Komsomol'a sürekli dostça yardım olarak düşünmektedir ve bunu temel bir görev saymaktadır.

Değerli Dostlar,

Gençler toplumun geleceğiyle her zaman en doğrudan doğruya ilgilidirler. Bu özellikle de günümüz gençliği için geçerlidir.

Uygarlığın bugünkü atılımı olası ile olanaksız arasındaki sınırı silmektedir.Sizler,geçmiş kuşaklardan hiçbirinin asla sahip olmadığı bilimsel ve teknik bir güce ve entellektüel bir potansiyele sahip olmaktadır.Günümüzde,ister kötülük için olsun,ister iyilik için olsun,ister kurtarıcı şeyler olsun ister kötü şeyler,akla gelen herşey teknik bakımdan gerçekleştirilebilir.İşte bu nedenle,bu devasa güce sahip olurken geleceğin kurucuları olduğunuzu unutmamalısınız.

Herkes mutluluk düşü kurar.Fakat ileri gitmek için sadece ileri gitmek için,her türlü bayağı olasılıkları reddeden kimse ancak mutluluğu gerçekten bulur.

Biz komünistler,tüm yaşlı kuşak,inanıyoruz ki/^{gençler}partinin ve halkın umutlarını boşa çıkarmıyacaklar,görevlerine layık olduklarını göstereceklerdir.

Bütün komünistler adına Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi,Kongre delegelerini ve konukları,leninci Komsomol'un milyonlarca üyesini ve Sovyet gençlerini selamlar.

Giriştiğiniz herşeyde cesaret sahibi olun,yolunuz açık olsun ve kendinizi koruyun.

==o==

Ekonominin Yönetiminin Köklü Yenilenmesinde

Partiye Düşen Görevler

SBKP MK Genel Sekreteri M.S. Gorbaçov'un
SBKP MK'nin 25 Haziran 1987 tarihli plenumunda
yaptığı konuşma.

Yoldaşlar!

Bu plenumu, partimizin ve tüm toplumumuzun yaşamında çok önemli bir yere sahip bir olayın arifesinde yapıyoruz. Ülkemiz birkaç ay sonra Büyük Ok-Sosyalist Ekim tobr-Sosyalist Devrimi'nin 70. yıldönümünü kutlayacaktır.

Ekim Devrimi
Büyük Ekim, dünyaya yeni işçi ve köylü devletinin doğuşunu müjdeledi, toplumun sosyoekonomik gelişiminde insani ilkeleri geçerli kıldı, çalışan insanı onurlandırdı, yığınların girişimi ve emeği için geniş imkanlar açtı. Bütün bunlar bize, ülkeyi en kısa tarihsel süreler içinde büyük bir endüstriyel güce dönüştürme, en zor sosyal sorunları başarıyla çözme ve sosyalizm yolunda yürüyen halkların çok uluslu büyük birliğini kurma imkanını verdi.

Ekim
Sovyet insanların her kuşağı Ekim Devrimi'nin gelişmesi, güçlenmesi ve kazanımlarının korunması için üzerine düşeni yaptı. Tarihimizden haklı olarak gurur duyuyor ve geleceğe iyimserlikle bakıyoruz.

Bugünkü aşamada Sovyet halkı ve parti, Leninci öğretiyi izleyerek ve onu yaratıcı bir biçimde geliştirerek, toplumun her yaşam alanını yenileyerek ve değişime uğratarak, devrimi sürdürüyor.

Bugün önümüzde duran, yenilenmenin bir ilkesel sorununu gözden geçirmek-tir. Söz konusu olan, ekonominin yönetiminin radikal reforme edilmesi, ekonominin mekanizma sisteminin, sosyalist düzenin avantajlarından yararlanmada bize yeni olanaklar açacak nitel değişikliklere uğratılmasıdır.

Bu soruna geçmeden Politik Büro, yenilenmenin gelişimi ve SBKP'nin 27. Kongresinin kararlarının yaşama geçirilmesi hakkında değerlendirmesini Merkez Komitesine sunmayı gerekli görüyor.

İLKİM PLENUMUNUN YOLUNDA

Yenilenmenin bazı politik sonuçları

Yoldaşlar! Nisan Plenumundan bu yana geçen dönem, partimizin tarihinde, halkımızın yaşamında en sorumlu ve politik açıdan en zengin içerikli dönemlerden birisidir. Bu dönem, yoğun teorik ve pratik faaliyet ve Sovyet toplumunun karşıkışıya geldiği yeni sorunları bulma ve çözme tarafından belirleniyor.

Kesinlikle
Emin olarak söylenebilir ki, bu iki yılda ülkedeki politik durum önemli ölçüde değişmiştir. Yenilenmenin zorunluluğunun, toplumun gelişmesinde, gittikçe yığılan ve zamanında çözüm bulunamadığından aslında bunalım öncesi biçimler alan büyüyen çelişkiler tarafından yaratıldığı, gittikçe daha derinlemesine anlaşılmaktadır.

Parti, bu karmaşık koşullar altında yenilenme rotasını geliştirdi. İleriye doğru atılıma kalktı. Yenilenme süreci artan ölçüde somut biçimler alıyor, sorunların gittikçe daha geniş bir alanını kucaklıyor ve toplumsal yaşamın yeni katlarına giriyor.

Toplumdaki yenilenme derinleşiyor ve büyüyor. Yenilenme en başta, frenleyici mekanizmanın halkalarını oluşturan çelişkileri çözmeye ve bununla toplumsal gelişmeye güçlü ve geri dönülmez bir ivme kazandırmaya yöneliktir.

Bizim, sosyoekonomik gelişmeye ivme kazandırma hedefini, sadece toplumsal gelişmenin değişik alanlarındaki geride kalmışlığı ve deformasyonu aşma olarak görmediğimiz açıkça anlaşılmalıdır. Yenilenme, tarihsel zorunluluğun, değişmiş, hem de köklü olarak değişmiş olan ulusal ve uluslararası koşulların dayatması sonucu, sosyalist toplumda nitel yeni bir duruma erişmeye yöneliktir.

Bu görevin çözümü için tarih bize fazla zaman bırakmadı. Sosyalizmin olanakları, onun pratikte insana neler verdiği ve toplumun sosyal açıdan ne denli efektif olduğu, yenilenmenin seyirine ve sonuçlarına göre ölçülecektir.

Yöneldiğimiz hedefin kapsamı ve sorumluluğumuzun ölçüsü bunlar tarafından belirleniyor, yoldaşlar.

Ocak Plenumundan sonra toplumda olan değişimler, ülkenin sağlıklı güçlerinin, emekçilerin ikircimsiz, yenilenmeden, hızlanmadan, tartışma düzeyine gelmiş sorunların gecikmeksizin çözümünden, durgunluğun ve tutuculuğun mutlaka aşılmasından yana tavır aldıklarını apaçık gösteriyor.

Ülkede tüm yaşam alanlarının demokratikleşmesi süreci geliyor ve derinleşiyor. Toplumsal örgütler daha girişimci davranıyorlar. Üretimin yönetiminde demokratik ilkeler güç kazanıyor. Kamuoyu, görüşlerini açık ve ağırlık koyarak açıklıyor. Kitlesele iletişim araçları yenilenmenin çıkarları doğrultusunda eskisinden daha aktif çalışıyorlar. Bürokratizme karşı bir atak yürüyor. Giderek idariyel yönetim tarzları, baskı yoluyla yöneticilik, aşıyor. Kadroların faaliyetinde önemli değişiklikler oluyor, bileşimleri taze güçlerin katılı-

miyla yenileniyor.

Demokratikleşmenin deneyimleri, doğru yolda yürüdüğümüze tanıklık ediyor. Bu, politik sistemimizin ve bir bütün olarak toplumun mükemmelleştirilmesi için iyi olanaklar vaat ediyor.

Yenilenmenin kazanımları arasında fikirsel aktivitenin günümüzde gösterdiği patlama sayılabilir. Kamuoyunun bilimde, edebiyatta ve sanatta yürüten süreçlere, basın, radyonun ve televizyonun açıklamalarına ilgisi arttı. İnsanlar geçmiş, bugün ve gelecek hakkında daha fazla bilgilenmek istiyor. Toplumsal ve devlete ilişkin meselelere, dünya görüşüyle bağlı ve ahlaksal-etik sorunlara ilgi daha da büyüdü ve canlılık kazandı.

Lise ve yüksek okul reformuyla modern bir eğitim sisteminin kuruluşu yönünde önemli bir adım atıyoruz. Bütün bunlar, yenilenmenin gelişmesi ve derinleşmesi için yeni rezervler ortaya çıkartıyor.

Ekonomide gelişen süreçlerin politik bir değerlendirmesini ele alacak olursak, insanların çalışma ve üretimdeki ödevleri yerine getirme konusundaki değişen tutumlarını en ön sıraya koyarım. Bunu bir bakıma belirleyen, emekçilerin faaliyetleriyle yenilenme rotasını ve sosyoekonomik gelişmenin hızlandırılmasını desteklemeleridir. Bu birincisi.

İkincisi, bu, birçok ekonomi dalının yeni ekonomik yönetim metodlarına, eksiksiz ekonomik muhasebeye, kendi kendine finansmanla birlikte iş organizasyonunun ve özellikle kollektif gelirin ileri biçimlerinin geliştirilmesine geçmesiyle bağlıdır.

Yeni durum belli bir derçeye kadar ekonomik işletmelerin aldıkları sonuçlara da etkili oldu. Emek üretkenliğinin artış oranları yükseldi. Emek üretkenliği son iki yılda ortalama olarak 11. Beş Yıllık Planın yıllık ortalamasının sanayi ve inşaat alanlarında 1,3 misline, tarımda iki misline ve demir yollarında üç misline çıktı 11. 1985 ve 1986 yıllarında büyüme oranı sanayide yüzde 4,4 ve tarımda yüzde 3 oldu. Temel inşaat gibi, o kadar önemli ve zor bir duruma düşmüş olan bir dalda da olumlu eğilimler kendini gösterdi. Ekonominin başka dallarında da, zorluk çekilmeden ve mücadelesiz olmasa da, olumlu değişimler gerçekleşiyor.

Sosyal alanın maddi temelini sağlamlaştırılması için ek olanaklar ortaya çıkarıldı. Beş Yıllık Planda öngörülenden öte bu amaç için yaklaşık 40 milyar Ruble sağlanıyor. Bu yıl, sosyal alanın gelişmesi için yapılan yatırımların büyüme oranı, genel ekonominin büyüme oranından üç kat daha fazladır.

Hak vereceksiniz ki, yoldaşlar, MK'nın Ocak Plenumundan sonraki dönemin özel bir analize ve politik değerlendirmeye tabi tutulması gerekmektedir. Burada herşeyden önce neler saptanmalıdır?

Yenilenmenin yeni bir aşamasının, her yönde ve toplum yaşamının her alanındaki somut görevlerin çözüldüğü bir aşamanın başlatıldığı söylenebilir.

Ocak Plenumu çalışma şevkine ve sosyal aktiviteye güçlü itkiler verdi. Kimsenin yenilenmenin dışında kalamıyacağı, herkesin rengini belli edeceği gözle görülür hale geldi. Bu aylarda Sovyet insanları yığılmış sorunların ne denli karmaşık olduğunu olanca açıklığıyla hissettiler. Sovyet insanları, gerçekten köklü değişimlerin, yenilenme rotasının ardıcıl izlenmesinin zorunluluğunu gitgide daha iyi görüyorlar. Aynı zaman da partide ve toplumda, yenilenmenin karmaşık ve çelişkili bir süreç olduğu idrak edildi.

Toplumdaki devrimci değişimler, yenilenmenin gerektirdikleri, yaratıcılık ve yaratıcı girişimle tutuculuk, atalet ve bencil çıkarlar arasındaki çelişkiyi öne çıkartı. Bu reel çelişki, yığınların artan aktivitesi ile değişik alanlardaki faaliyetlerin bürokratik stili ve yenilenmeyi frenleme çabaları arasındaki bozuk orantıda kendisini gösteriyor. Bu çelişkinin aşılması, hem kadro politikasında, hem de yeni çalışma tarzında ve parti, devlet ve toplum yaşamında yeni normların hayata geçirilmesinde hızlı ve ısrarlı önlemler gerektiriyor.

Bu çelişkinin çözümünde Politik Büro en etkin araç olarak neyi görüyor? Yanıt kesin ve belirlidir: Demokrasinin geniş ölçüde geliştirilmesi. Bugün - ki bunu yaşam kanıtladı - hareketimiz, buyruk ekonomisi, toplum yönetiminin administratif biçimleri tarafından destekleniyor. Demokratik ve yalnız demokratik biçimler hareketimize güçlü bir ivme kazandırabilir.

Yenilenmenin, onun başlangıç aşamasının deneyimleri, nüfusun değişik grupları, kolektifler, çalışma alanları ve örgütler arasında reel var olan çelişkilerle ilgiyle eğilmemize neden oluyor. Sosyalizm kuşkusuz ki uzlaşmaz çıkar çelişkilerini kaldırır. Bu bilinen ve geçerli olan bir tezdır. Ama bu tez hiç mi hiç, çıkarlar arasındaki antagonizmaların ortadan kaldırılmasının, çıkarların eşitlenmesiyle ve eşit düzeye getirilmesiyle özdeş olduğu anlamına gelmez.

Yenilenme konusundaki tavrı ele alalım. Eski türden çalışmaya devam etmenin olanaksız, yenilenme ve köklü değişimlerin nesnel zorunluluk olduğunu genelde herkeş kavıyor. Ama yenilenmenin pratiğe yöneldiği, tüm toplumsal katmanlara ulaştığı anda, anlık dar kafalı çıkarlar, hatta bazı kişi ve grupların bencil motifleriyle bir bütün olarak toplumun çıkarları, emekçilerin uzun vadeli çıkarları arasındaki çelişkinin nasıl su yüzüne çıktığını gördük.

Yenilenmenin parti, sovyet ve ekonomi organlarında ne denli zor yürüdüğünü çok iyi görüyoruz. Örneğin yenilenmenin bazı merkezi makamlarda ne kadar acı verici olarak hissedildiği farkedilmiyor sanılmasın. Yenilenmenin karşılaştığı zorluklara devlet kalite denetimi, ayyaşlığa ve alkolikliğe karşı mücadele, düzen ve disiplin için çabalar örnek gösterilebilir. Ekonomik muhasebe ilkesinin yerleştirilmesi ve ücretin tümüyle emeğin sonuçlarına bağlayan bir ücretlendirme sisteminin gerçekleştirilmesi yönünde atılan ilk adımlar birer örnek-tir. Bütün bunlar, yoldaşlar, reel süreçlerdir, canlı çelişkilerdir. Bunları görüp,

ona göre davranmalıyız.

Toplum bencil çıkarlar ve tutumlar tarafından elini kolunu bağlatmamalıdır. Bunlara karşı kararlı mücadele etmelidir. Ve bu konuda işçi sınıfı, ^{emekçi} çalışma kolektifleri - özellikle devlet kalite denetiminin başlatıldığı işletmelerde - örnek olarak başı çekiyorlar. Devlet kalite denetimi milyonların çıkarlarına dokundu. Buna rağmen işçi sınıfı açık bir konum aldı: Devlet kalite denetimi vazgeçilmezdir, tüm toplumun, tüm halkın, herkesin ona gereksinimi vardır.

İşçi sınıfı yenilenme yolunda cesaretle ilerliyor. Diyebilirim ki, işçi sınıfı yenilenmenin her konusunda öncü olarak yürüyor. Bunun yenilenme için belirleyici bir önemi var. Çalışma kolektifleri ülkenin sosyoeekonomik gelişmesinin önünde gelen sorunlarının çözümüne girişimcilikle yaklaşıyorlar ve bunu yaparken de sözleşmede yer alan siparişleri zamanında ve tam değerinde yerine getirilmesini ön plana alıyorlar. Ülkede Büyük Ekim'in ^{Ekim Devrimi'nin} yıldönümü şerefine düzenlenen yarışma güç kazanıyor. Kısacası, işçi sınıfı yenilenmeye yüksek gerilimli enerji aktarıyor.

Bencil çıkarları için toplumdaki değişimleri bozan ve yenilenmenin yolunu tıkayanların tavırları, işçi sınıfının yurttaşlık sorumluluğunu yansıtan konumu karşısında çok iğrenç oluyor. Çalışma kolektiflerinin, parti örgütlerinin ve toplumsal örgütlerin böylesi insanlara karşı kararlılık göstermeleri ve uzlaşmaz olmaları gerektiği görüşündeyim.

Yaşamın bizden beklediği budur. Biz Politik Büroda meseleye böyle bakıyoruz.

Yenilenme koşulları altında, toplumsal ile kişisel çıkarların uyumlaştırılması sorunu yeni tarzda önümüze çıkıyor. Biriyle diğeri arasında doğru ilişkilerin aranması çok büyük bir öneme sahiptir. Bu, canlı pratiğin bir görevidir. Toplumun dinamik bir gelişmesini garanti altına almak için tüm çıkarlar kompleksini - bireyin, kolektifin, sınıfların, ulusların, halkların, sosyal ve mesleki grupların çıkarlarını, bunların karşılıklı ilişkilerinin karmaşık diyalektiğini - göz önüne almak gerekiyor.

Çıkarları, hem yeni bir ekonomik yönetim mekanizması aracılığıyla, hem de demokratik kurumlar ile politika, ideoloji ve kültür aracılığıyla eğitmek ve yönlendirmek söz konusudur. Son çözümlemede yenilenme, çıkarların göz önüne alınması, çıkarlara etkiye bulunulması, çıkarların yönlendirilmesi ve yönetilmesi de demektir.

Eksiksiz ekonomik muhasebeye, sonuçlara göre ücretlendirmeye, baştan sona brigad ve aile düzeyinde sözleşmeler sistemine geçmeye başladığımızda çalışma ortamı ve üleşim ilişkilerinde önümüze çıkan çelişkilerden de söz etmek gerekiyor. Burada ne ortaya çıktı? Sosyözizmin "herkes yeteneğine göre - herkese emeğine göre" ana ilkesinin basite indirgenmiş eşitlik ilkesine kurban gittiği az olan birşey değildi. Bu sorunlar bugün aktif olarak tartışılıyor - ve yalnız ekonomik değil, ahlaksal ve etik açıdan da.

Eşitliğin eşitleştirme olmadığı aslında herkesçe bilinen birşey olduğunu söylemek gerekirdi. Ama pratikte çoğu kez bambaşka bir durum ortaya çıkıyordu. Eşitleştirme eğilimi inatla ilerliyordu. Eşitleştirme asalaklığı yaratıyor, çalışmanın niceliği ve niteliği üzerinde olumsuz etki yapıyor ve üretkenliğinin yükseltilmesine özendirme yapıyor.

Hakiki eşitliğin, ancak sosyalizmin elindeki politik, ekonomik ve hukuksal imkanların bütünü ile garanti altına alınabileceği bir kez daha vurgulanmalıdır.

Ülkemizde insanın sosyal güvenliğinin yüksek düzeyinden gurur duyuyoruz. Sosyalizmi sosyalizm, yani emekçilerin emekçiler için düzeni yapan budur. Fakat sosyalist toplumda insanın maddi ve moral konumunun temeli yalnız ve yalnız emek olmalıdır. Yaratıcı ve üretkenliği yüksek emeği, yeteneği ve bireyin ortak davaya reel katkısını mümkün olduğu kadar büyük ölçüde teşvik etmeliyiz. Ve buna karşıt olarak pasiflik, hareketsizlik, düşük çalışma kültürü ve topluma ters olgular aynı tarzda - sosyal ve ekonomik - değerlendirilmelidir. Sosyal adaletin sosyalist içeriği işte budur.

Yoldaşlar, ben sorunların, olguların çelişkiliğinin çok açık bir biçimde ortaya çıktığı, sadece bir bölümüne değindim. Görevlerin yeni türdenliği ve büyük boyutları, yenilenmenin gelişiminin ve sosyoekonomik sonuçlarının, bu karmaşık toplumsal sürecin çelişkilerinin bilimsel tahlili üzerinde sürekli durulmasını gerektiriyor. Teorik cephede, toplumsal yaşamın verilerinin bütününe etraflı tahliline, hareketimizin amaç ve perspektiflerinin bilimsel temellendirilmesine dayanan ilkesel bir atılma ivedi gereksinimimiz var. Sinama-yanılma yöntemiyle başarılı ilerlenemez. Bu, topluma pahalıya mal olur. Politik yöneticilik sanatı, çelişkileri saptama ve efektif çözüme, bunları örtbas etmeyip, yığmayıp, ilerlemenin ve öz gelişmenin kaynakları haline dönüştürme yeteneğini gerektiriyor.

Teoride cesaretliliğin ve geleceğe doğru derin bir atılımın esinlendirici örneklerini bize Marksist-Leninist öğretinin kurucuları miras bıraktılar. Paris Kömünü'nün deneyimleri Karl Marks'a kapitalizmden komünizme geçiş yolları sorununu geliştirme olanağını sağladı. Sovyet Rusya'daki sosyalist dönüşümlerin ilk yıllarının deneyimleri temelinde Vladimir İlyiç Lenin sosyalist toplum kuruculuğu teorisini geliştirdi ve zenginleştirdi. Bugün önümüzde duran, sosyalist gelişmenin pratiğini, bizim ve kardeş ülkelerin biriktirdiği oldukça zengin deneyimleri tüm çeşitlilikleriyle derinlemesine ele almaktır. Bu yöndeki çalışma başladı ve şimdiden elimizde, politikamızı formüle ederken ve yaşama geçirirken dayandığımız kimi önemli sonuçlar bulunuyor. Ama en önemlisi daha önümüzde duruyor.

Bir bütün olarak bakarsak, yoldaşlar, bugün bu plenumda tüm karmaşıklıkları, zorlukları ve engelleri bir yana bırakarak, yenilenmenin bir ideolojik ve moral zafer kazandığını söyleyebiliriz. Yenilenme genişlemesine ve derinlemesine yayılıyor.

Böylesine sorumlu bir değerlendirme yapıyorsak, abartmalara da, hele hele iç rahatlığına da izin vermemeliyiz. Aslında biz şimdi yenilenmenin ilk dalga-sında bulunuyoruz. Bu dalga durgun suyu harekete geçirdi.

Parti yığınların aktivitesini uyandırdı. Ve bizim ödevimiz, canlılığın azalması-na izin vermemek, onu geliştirmek ve bütün gücüyle kendini göstermesini olanaklı kılmaktır. Bunu, emekçilerin yenilenmenin geleceği konusundaki kaygı-ları dağılmadığı sürece daha da güçlü yapmalıyız. İnsanlar durmamayı, yeni-lenme yolunda ilerlemeyi öneriyorlar, hatta talep ediyorlar. Geçenlerde Bay-konur gezisi sırasında Leninsk kentinde emekçilerle bir sohbet sırasında so-ruldu: Yenilenme ne zaman bize de ulaşacak? Ben, cumhuriyetin ve bölgenin önde gelen temsilcilerinin orada bulunduğunu ve konuşmamızı dinlediklerini söyledim: Varsın onlar düşünsün, neden böylesi bir sorunun sorulduğunu ve gereken dersleri çıkarsınlar.

Veya SBKP Merkez Komitesine, SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumunda ve Ba-kanlar Konseyine, merkezi Gazete ve Dergilerin redaksiyonlarına yazılan mektuplara bakalım. Bunların içeriği de aynı. İnsanlar yenilenmeden yana ol-duklarını, fakat çevrelerinde hiç değişiklik görmediklerini yazıyorlar. Yeni-lenme yaşadıkları ve çalıştıkları ^{çalışma} kolektiflerine, şehirlere ve köylere gitmiyormuş. Birçoğu bunu verilerle kanıtıyor. Bundan, yenilenmenin muaz-zam çabalara rağmen birçok yere reel olarak daha ulaşmadığı sonucu çıkıyor. Yoldaşlar, bu çok ciddi bir ^{semptomdur} ¹⁹²⁹⁻⁴¹ semptomdur. Politik Büro oluşmuş olan durumu gözden kaçırmamalıdır. Bu durum plenumun hazırlığı sırasında birçok kez ele alındı.

Hangi sonuçları çıkarıyoruz?

Yenilenme partinin girişimiyle başladı ve onun yönetiminde gerçekleştiriliyor. Parti ülkeyi harekete geçirdi, düşünceleriyle milyonlarca insana coşku verdi, muazzam ümitler uyandırdı. Ve bugün emekçiler değişimlerin yavaş yürüdü-ğünden şikayetçilerse, o zaman çalışmalarda yetersizliklere olanak veriyoruz demektir.

Önümüze, olguların da tanıklık ettiği, kaygı verici bir eğilim çıkıyor, yoldaş-lar: Bir dizi parti örgütünün, egemen olan havanın ve toplumda gelişen dinamik süreçlerin gerisinde kalması. Bu sorunu herhalde plenumumuzda ele almamız gerekiyor. Bugün bu sorun, çalışmamızda can alıcı bir ^{nokta} ^{moment} momenttir. Parti nasıl çalışırsa, yenilenme de ona göre bir gelişme gösterir.

iki yıl önce partinin, devletin ve ekonominin yönetici kadrolarından daha efektif bir çalışmaya yönelmeyi istediğimizde, şu yanıtı almıştık: Yeni görev-leri anlıyoruz, ama bize zaman verin ki, durumu değerlendirelim, yeni yöntem ve biçimlerin üstesinden gelelim ve bunları pratikte uygulayabilir konumlara ulaşalım.

Politik Büro bunu anlayışla karşıladı. Biz o gün herkese yenilenme için zaman ve fırsat tanınacağını söyledik. Fakat yoldaşlar, çalışma ertelenme tanımıyor. Partideki yenilenmenin gelişen ekonomik, sosyal ve fikirsel süreçlerin gerisinde kalmasına, insanların yaşamındaki ve ruh hallerindeki değişimlerin, bu süreçlerin parti, hele hele yönetici organlar tarafından kavranılışından daha ileride olmasına izin verilemez.

Emekçiler haklı olarak şöyle yazıyorlar: Kendisini kim yenilemek istediye, bunu şimdiye kadar yaptı ve çalışmaya katıldı. Fakat kim ki, yeni görevler içine işlememiş, o hala eskiye sarılıyor ve eylemsizliğiyle somutta yenilenmeyi sabote ediyor. Bu nedenle Politik Büro, komünistlerin, parti, devlet ve ekonomi organlarının yöneticilerinin somut durum, olgunlaşmış sorunların reel çözümü ve yenilenmenin gidişi karşısındaki sorumluluklarının artırılması sorununu somut ortaya koyuyor.

Her düzeyde beklenenler yüksek olmalıdır. Ama kendimizden başlamalıyız - Politik Bürodan, Sekreteryadan, Hükümetten ve MK üyelerinden.

Toplumsal gelişmenin bugünkü yeni başlayış aşamasında Politik Büroya muazzam bir sorumluluk düşmektedir. Tabii ki Politik Büronun çalışmalarını değerlendirme hakkı Merkez Komitesine aittir. Politik Büronun yeni karmaşık görevlerin çözümünde MK, Parti ve halkımıza karşı sorumluluğunun tam bir bilincinde olduğuna dair sizlere teminat vermek istiyorum.

Kısa bir süre içinde toplumsal değişimlerin her yönünü içeren büyük çaplı bir çalışma geliştirildi. Yenilenmeni, dış ve iç politikanın temel sorunları konusunda partinin ve ülkenin yönetiminde görüş birliği olduğunu saptayabilirim. Bu birlik, zamanımızın dayattığı kararları alma ve hayata geçirme olanağını sağlıyor. Bunun her zaman, ama özellikle gelişmenin yeni başlayış dönemlerinde önemli olduğu görüşündeyim.

Politik Büro adına, pratik faaliyette kendi yetersizliğimizi de gördüğümüzü özeleştirici olarak açıklamak zorundayım. Ülkenin gelişiminin büyük sorunlarına ilişkin önemli kimi kararların yavaş gerçekleştiği ve tüm kapsamıyla hayata geçmediğini gösteren veriler var. Buna ilişkin Politik Büroda ilkesel ve açık yürekli bir görüşme oldu. Merkez Komitesinin Nisan Plenumunda ve 27. Kongrede alınan en önemli kararların gelişmesini Politik Büro ve Sekreteryanın oturumlarında denetim amacıyla düzenli görüşmeyi bugün kural haline getirdik.

SSCB Bakanlar Konseyi yenilenme koşullarında aktif konumlarda etkinlik gösteriyor. Bununla birlikte, ekonominin yönetiminde, sosyal politikanın gerçekleştirilmesinde faaliyetini mükemmelleştirmeli ve gelişmenin perspektiflerine olan ilgiyi güncel görevlerin çözümüyle güvence altına almalıdır. Merkezi dairelerin yenilenmesi yavaş yürümektedir, halbu ki yaşam burada daha büyük bir hızı gerekli kılıyor.

Gerçekleştirdiğimiz yenilenmelerin yerel parti, devlet ve ekonomi organlarının, tüm yönetici kadroların aktif çalışmaları olmaksızın mümkün olmadığı bizim için açıktır. Yenilenmenin somut sorunlarının pratik çözümünde onların üzerine büyük bir sorumluluk düşüyor. Bugün olumlu olarak belirttiklerimiz, hiç de küçünmeyecek ölçüde yerel organların çalışmalarıyla bağlıdır. Yenilenmenin tabanda daha yeni geliştiğini sanırım kabul edeceksiniz. Hem de her yerde aynı şekilde gelişmiyor. Şurada veya burada atalet ve girişimsizlik "bölgeleri" olduğu gibi kalıyor. Bunlar gözümüzden kaçmamalıdır. Hele bunları dikkatimiz ve partinin değerlendirmesi dışında bırakmaya hakkımız yoktur.

Yenilenmenin bugünkü aşamasının başta gelen görevleri

Yoldaşlar! Görevimiz duruma eleştirel gözle bakmak, yenilenmedeki başarıları ve eksiklikleri bilimsel bir tahlilden geçirmektir. Aslında ilkesel ve dürüst dostça bir görüşme, somut önerilerle yapıcı fikirler gerekiyor.

Ekonominin nasıl geliştiğine bakarak başlayalım. Politik Büro dikkatleri önceden bu yılın karmaşık ve sorumluluk isteyen görevlerine çekti. Herkes bunları anlamış gibiydi. Fakat yılın daha ilk aylarında ciddi yanlışlara fırsat verildi ve bu yanlışlar ekonominin birçok bölümünde aksamalara yol açtı. Politik Büro ve hükümet durumu düzeltmek için ivedi önlemler almak zorunda kaldı. Durumun normalleşmesine rağmen az zarar edilmedi.

Yılın başında olanlar daha önceden görülebilir ve önlenebilirdi. Ama bu yapılmadı. Bundan en başta SSCB Devlet Planlama Komitesi (Talisin N.W. yoldaş) ve SSCB Devlet Malzeme Komitesi (Voronin L.A. yoldaş) sorumludurlar.

Fakat hataların olmasına yalnız bu organlar olanak vermedi. [Kara Metalurji] Bakanlığı (Kolpakov S.W. yoldaş) ve Kimya Endüstrisi Bakanlığı (Bespalov J.A. yoldaş) zamanında gerekli önlemleri almadılar. Bu Bakanlıklara bağlı işletmelerin sözleşmede yer alan siparişleri yerine getirmelerinin önlenmesi, ekonominin diğer alanlarında ve öncelikle makina yapımında üretim ritminin aksamasına yol açtı.

? Schwarzmetallurgie

Beş ayın sonuçlarına göre Hayvancılık ve Yem Üretimi Makinaları Bakanlığı (Çitrun L.I. yoldaş), kolhoz ve Sovhozlara Teknik Teslimi Planının yerine getirilmesini önledi. Bunun nedenleri, bu daldaki işletmelerin çalışmasının, özellikle de ürünlerin kalitesi açısından kötü örgütlenmiş olmasıdır. Bu dalda yaratılmış olan dev potansiyel gerekli verimi sağlamıyor.

Ya da yeni ekonomik yönetim koşullarına uyarlanmış olan hafif sanayiye bakalım. Bu dalın yönetimi nesnel zorlukları söz konusu edip, üretimi kısıarak birçok siparişi kabul etmeyi reddetti. Halbu ki burada üretimi artırmak için birçok olanak bulunmaktadır. Alıcı bulamayan mallar yerine, tüketicinin beklediği malların gerekli miktarda üretilmesi üzerinde ciddi bir şekilde durulmalı-

dir. Hafif Sanayi Bakanlığının ve Bakanı W.G. Klyuev yoldaşın konumu, çalışma alanının çıkarlarının nasıl toplumun gereksinimlerinin ve sonuçta halkın çıkarlarının üstünde tutulduğuna bir örnektir. Bu konu başka türlü yorumlanmaz.

Bu bağlamda merkezi yönetim organlarının yenilenme karşısındaki sorumluluklarını özel olarak vurgulamak istiyorum. Bu sorumluluk yeni görevler göz önünde bulundurularak her tarzda yükseltilmelidir.

Örneğin, yerli makina yapımını modernize etme programımız var. Bu büyük bir iş. Bu alanda geliştirilen kapsamlı çalışma ciddi sonuçlar almayı hedefliyor.

[^{Ulaşım} Werkzeugmaschinenbau'daki], Ağır ve Transport Makinaları Yapımı ve Elektroteknik Sanayi Bakanlıklarındaki, Hafif ve Gıda Sanayi Bakanlığındaki ve ev aletleri yapımındaki durumun bizleri endişelendirdiğini açıkça söylemeliyim. Alet yapımı, bu alanda kimi çabalar gösterilmesine rağmen bir atılımdan çok uzaktır.

/ İşleme Makinaları Yapım

Modernizasyonun görevleri başka Makina Yapımı Bakanlıklarında da yavaş çözülmektedir. Makina yapımcılarının sorunlarla karşı karşıya geldiğini anlıyoruz. Söz konusu olan, makina yapımı kompleksinin köklü bir yenilenmesidir. Fakat, birçok bakanın, parti komitesinin ve bakanlık aparatının bu durumda neden sıradan sorunları çözüyor gibi davrandığını anlamak çok güç. Bugünkü durumda, Makina Yapımı Bürosunun (i.S. Silayev yoldaş), SSCB Devlet Planlama Komitesinin ve SSCB Devlet Maddi-Teknik Temin Komitesinin ve de SBKP MK'nin bazı bölümlerinin çalışmalarında gözle görülür bir aktivite ve konuya somut yaklaşım ^{un?} kitliği vardır. Anlaşılan, makina yapımı kompleksinin içinde bulunduğu durum ^{un?} politik büroda ve SSCB Bakanlar Kurulunda ele alınması gerekiyor.

Yoldaşlar! Yenilenmeye tüm parti ve devlet organlarının aktif katılmadığını söylemiştim. Yenilenme örneğin Ermenistan'da yerinde sayıyor. Emekçiler cumhuriyette ekonomik ve özellikle de ideolojik-moral alandaki duruma endişeyle bakıyorlar. Aynı anda Ermenistan Komünist Partisi yöneticileri ve en başta MK Birinci Sekreteri K.S. Demirçan yoldaş, durumun gayet iyi olduğunu söylüyorlar. Dahası, bazıları Ermenistan'da yenilenmenin daha SBKP MK Nisan Plenumundan önce başladığını bile ileri sürüyorlar. Ne demek istediklerini anlamak güç.

Cumhuriyette hiçbir şeyle haklı gösterilemeyecek bir sakinlik sürüyor. Kadrolardan gereken beklentilerde bulunulmuyor. Rüşvete, yolsuzluğa ve adam kayırmaya karşı aktif bir mücadele yürütülmüyor. Ermenistan Komünist Partisi Merkez Komitesi, hem partinin, hem de cumhuriyetin durumunu bir bütün olarak tahlil etmeli, durumu ilkesel konulardan ele almalı ve yenilenmeyle sözde değil eylemde ilgilenmelidir.

Partinin Gorki gibi büyük bir bölge örgütünde de iyiye doğru hissedilir çok az değişimler oluyor. Birçok yaşamsal sorun burda tatmin etmeyecek ölçüde çözülüyor. Bölgenin güçlü potansiyeli layikiyle kullanılmıyor, ekonominin sosyal alanı ve tarım sektörü yavaş geliyor. Parti Bölge Komitesinin (C.N. Kristoradnov) ve bölgenin tüm parti örgütleriⁿⁱⁿ eleştirimizden gereken sonuçları çıkarıp durumu düzelteceğini umarız.

Yeni durumda Merkez Komitesinin bölümleri de yeni bir tarzda çalışmalı, partinin cumhuriyet, yöre ve bölge örgütlerindeki durum üzerinde daha büyük etki yapabilmeli ve SBKP MK kararlarının yerine getirilmesinin denetimini güvence altına almalıdır.

Yoldaşlar! Parti ve toplumda, yenilenmenin uzun vadeli bir politika olduğu, Sovyet toplumunu yeni bir konuma getirme görevinin birden çözülemeyeceği bilinci yerleşti. Fakat görülüyor ki, bazı yoldaşlar bu doğru ve gerçekçi hedefi, sanki yenile^{nme} genel hızlanma stratejimizle bağlı değilmiş gibi, sanki yenilenme acele etmeden, fazla kafa yormadan, fazla çaba göstermeden gerçekleştirebilecekmiş gibi anlamışlar. Bu, en az iki nedenden ötürü büyük bir yanılgıdır.

Birincisi: Biz zaten yıllar, on yıllar kaybettik. ikincisi: "Güzel yarınlar", eğer insan bugünden alınteriyle çalışmazsa, düşünme tarzını değiştirmese, ataleti aşmazsa, yeni sorunları çözmezse, hiç gelmez. "Yenilenme bekleyebilir" türünden sözler zararlı ve tehlikelidir. Politik Büro sorunu şöyle koyuyor: Daha yenilenmenin başlangıç aşaması olan bugünden herkes kendi yaptığı işte, kendi çalışma alanında hissedilir pratik sonuçlar elde etmelidir.

Sovyet insanları yenilenmenin birçok hedefine uzun bir süre sonra varılacağını anlıyorlar. Ama haklı olarak şu soruyu soruyorlar: Çalışma ve yaşam koşullarını oldukça iyileştirebilecek ve manevi-moral havayı düzeltebilecek ertelenmez ve görece basit sorunlar neden bugünden çözülüyor?

Bazı yerlerde hiç bir ilerleme olmadığıyla kalmayıp, daha önce elde edilmiş konumların da terkedildi/insanlarımızın gözünden kaçmamış. Örneğin disiplin ve düzen için mücadeleyi alalım. Birçok yerde aktivitenin azaldığı ve çalışmanın atıl yürüdüğü bir olgudur. Alkoliklik olayları yeniden arttı ve başkasının sırtından geçinen çalışmayanlar, asalaklar ve hırsızlar çoğaldı. Emekçiler bu duruma endişeyle bakıyorlar. Ve, yoldaşlar, bu endişe yerindedir.

Periodik olarak tekrarlanan önemli ve olağanüstü olaylar kötü disiplinin ve yavaş bir düzenliliğin yokluğunun kanıtlarıdır. Kaynakları çoğu kez hep aynı: Disiplinsizlik, düzensizlik, berbat uygulamalar ve sorumsuzluk. Bir Batı Alman spor uçağının Sovyet hava sahasını ihlal ederek Moskova'ya inmesi de bunu kanıtlıyor. Bu, her açıdan örneği olmayan bir olaydır. Bu olay, SBKP'nin 27. Kongre'sinde ve Nisan Plenumunda ortaya serilen olumsuz olguların toplumumuzda ve hatta orduda bile ne denli güçlü ve yaşayabilir olduğunu bir kez daha hatırlatıyor. Bu olgu uyanıklığı artırmanın, daha kararlı

davranmanın, her yerde ve her düzeyde disiplini, örgütlülüğü, sorumluluğu ve güvenilirliği pekiştirmenin ne kadar zorunlu olduğunu vurguluyor. Politik Büro ve Savunma Konseyi adına kesinlikle açıklıyorum: Partide ve toplumda hiçbir kimse SSCB Silahlı Kuvvetlerinin ülkeyi savunma yeteneğinden kuşku duymasın.

Yoldaşlar! Başta gelen görevlerden, ertelenemeyecek meselelerden söz ediyorsak, ilk çapta açıkça görülen ve yaygın eksikliklerin ortadan kaldırılmasından, ticaretle, hizmet sektöründe, sağlık alanında, belediye işlerinde, yani insanların günlük yaşamıyla dolaysız bağlantılı olan ekonomik halkalarda daha fazla düzenlilik olacağından hareket ediyoruz.

Bu sorunlar da tabii ki hükümetin dikkat merkezinde yer almalıdır. Ama cumhuriyetlerin, yörelerin, bölgelerin, eyaletlerin, kentlerin, semtlerin ve rayonların erk organlarının somut durum karşısındaki sorumluluklarını da arttırmak gerekiyor. Şu anda maalesef yenilenmenin yararları üzerine çok konuşulduğu, fakat insanların en basit gereksinimlerini karşılamak için az şeylerin yapıldığı bir durumla uğraşmak zorundayız. Tabanda birçok kişi asalaklığa düşmüştür. Bir sorunu çözmek için sadece küçük bir çaba ve azıcık ilgi gerektiren durumlarda bile eskisi gibi merkez yetkili gösterilmekte ve yukardan yardım beklenilmekte. Bu baştan aşağıya yanlış bir konumdur. Bunu kesinlikle mahkum edip gidermek zorundayız. Bunun için partinin dikkatine, yüksek beklentilerine ve kontrolüne gereksinim vardır. Oysa eksik olan açıkça budur. Bugünkü plenumda önde gelen görevler arasında halkımızın gıda maddeleri, konut, günlük ihtiyaç maddeleri ve hizmetler gereksiniminin karşılanması gibi görevleri öne çıkarmak istiyorum.

Bu konuda şimdiden somut deneyimlerin ve somut sonuçların da bulunduğunu söylemeliyim.

Gıda maddeleri sorununa geelim. Buradaki durum daha da iyileşmektedir. Bu sorunla ilgili sayılar geniş ölçüde biliniyor. Ben son iki yıldaki değişimleri karakterize eden bazılarına değinmek istiyorum. Tahıl üretimi 1984 yılına göre 37 milyon ton, et üretimi bir milyon ton, süt üretimi 4,3 milyon ton, yumurta üretimi de 4,3 milyar adet artmıştır.

Kırsal alandaki ekonomik yaşamın bir canlılık kazanmasından söz edebiliriz. Bu canlanma, ekonomik koşulların, ekonomik yönetim metodlarının değiştirilmesiyle ve herşeyden önce eksiksiz ekonomik muhasebe ve kollektif ve aile sözleşmelerine geçilmesiyle mümkün oldu.

Politik Büro, bugünkü aşamada tarım ürünleri üretiminin artırılması için köklü bir atılımın tüm koşullarının olduğu görüşündedir. Tüm kolhoz ve sovhozlarda köklü bir dönüşümün alanakları vardır.

Burada dikkat merkezimize neyi koymalıyız? Herşeyden önce tarım ve hayvancılık ürünleri üretiminde entansif teknoloji kullanımı gerçekleştirilmeli, kol-

lektif ve aile sözleşmeleri daha kapsamlı uygulanmalı, köyün sosyal sorunları daha aktif çözülmelidir. Bu, sorunun bir yanı.

Diğer yanı ise, kolhoz ve sovhozların işine, o alanda maddi sorumlulukları olmadığı halde, karışanların önüne geçmektir. SBKP MK'nde yapılan bir danışma toplantısında sovhoz ve kolhozların yöneticileri, işletmelerin çalışmalarına bu haksız karışmaya karşı korunmalarını istediler. Ödevimiz tarım emekçilerine yardımcı olmak ve eski çalışma yöntemlerinden vazgeçemeyenlere hadlerini bildirmektir.

Birlik ve cumhuriyet fonlarına teslim planlamasının işlemlerinin değiştirilmesi sonucu cumhuriyetlerin, yörelerin, bölgelerin ve reyonların tarımsal ürün üretimini artırmaya olan ilgileri muazzam artırıldı. Fakat aynı zamanda gıda maddeleri teminindeki sorumluluk da arttı. Bunun yerel girişimciliğe büyük bir itki verdiğini söylemek gerek. Yenilenmenin özünün çabuk ve doğru kavranıldığı ve oluşan olanakların kullanıldığı yerlerde hiç de fena sonuçlar alınmadı. Örneğin ilk yarım yılın sonuçlarına göre, Krasnodar yöresi, birlik ve cumhuriyet fonlarına hayvancılık ürünleri temininin başarıyla üstesinden geldi. Bunun ötesinde, kendi gereksinimi için 15 bin ton et elde etti. Bu, nüfus için ^{has} ~~öngörülen~~ asıl ürün fonunda öngörülenden yüzde 35'de fazladır. Ayrıca 100 bin tonun üzerinde süt ve 65 milyon yumurta elde etti. ^{edildi.}

Örneğin Tatar Özerk Sosyalist Sovyet Cumhuriyetini alalım. Yerel gereksinim için öngörülen temel fona burada 15 bin ton et ve 59 bin ton süt eklendi. Ukrayna'nın İvano-Frankovsk, Poltava, Çerkassi bölgelerinde de benzer bir durum var. Et fonuna ^{arzi} ~~yapılan~~ ek bu dört bölgede 20 bin tondur. Belorusya'nın bölgelerinde, yerel ^{arzi} ~~temini~~ iyileştirmek için 25 ton daha fazla et ve 260 bin ton daha fazla süt üretildi. Baltık Denizi Cumhuriyetleri, Kurgan, Orenburg, Saratow, Ulyanovsk ve RSFSR'nin başka bölgeleri için de aynı şey söylenebilir.

Bölge, yöre ve cumhuriyet örgütlerinin tarımsal ürünlerin üretimini artırarak toplumsal sektörde beş yıllık planın hedeflerini geçme ve bu temelde hem devlet fonlarına teslimi güvence altına alma, hem de yerli halkın gereksinimlerinin karşılanmasını büyük ölçüde iyileştirme çabaları her tarzda desteklenmelidir. Temel yön budur. Kolhozlar ve sovhozlar, son yıllarda köylerin gelişmesi için yapılan yatırımların sağladığı verimi artırmalıdır.

Tüm rezervler de kullanılmalıdır. Gene bireysel yan işletmelerin rolünü ele almak gerekiyor. Bu rol yerel düzeyde farklı biçimde yorumlanıyor ve aynı şekilde bireysel yan işletmelerin olanaklarından yararlanma konusunda da farklı tutumlar alınıyor.

Bir örnek. Omsk bölgesinde bireysel yan işletmelerde üretilen et miktarı son 10 yılda 27 bin tondan 60 bin tona, yani 2,2 misline çıktı. Bu bölgede köyde yaşayan hemen hemen her aile sığır, domuz ve kümeslik hayvan yetiştiriyor. Halka çok yanlı yardım yapılıyor: ^{damızlık} ~~Yavru~~ hayvanlar ve yem temin ediliyor ve

gerekli hizmetler sunuluyor. Geçen yıl kooperatif halktan 20 bin ton et satın aldı. Bu bölgedeki pazarlarda et fiyatı kilo başına 3,5 Rubleyi geçmedi.

Ve şimdi de başka türden örneklerle gelelim. Vladimir bölgesi büyük bir sanayi ve tarım potansiyeline sahiptir. Buna rağmen bu bölgede geçen yıl kişi başına 46 kilo et üretildi ve böylece bölgede gerçekleştirilen et ürünlerinin beşte biri ülkenin başka yörelerinden getiriliyor. Vinitsa, Kirivograd, Nikolaev ve Yaroslavl gibi önemli tarım bölgelerindeki süt ve et temini daha iyi değildir.

Yerel girişimlerin yardımıyla yalnız tarım ürünleri üretiminin artırılması için değil, gıda maddeleri sanayinin gelişmesi için de çok şeyler yapılabilir. Neden, diyoruz, hammadde kaynakları zengin Özbekistan, Kırgızistan, Tacikistan ve Türkmenistan'da şekerli ürünlerin yüzde 25-50 si başka cumhuriyetlerden getiriliyor? Kazakistan halkının sebze ve meyva konservesi gereksiniminin yalnızca yüzde otuzu üretim tarafından karşılanıyor. Gerisi dışardan geliyor. Bu olacak iş değil.

Yoldaşlar! Gelecek 2-3 yılda halkın bahçe gereksiniminin karşılanması gerekiyor. Toprak yokluğunu öne sürmekten vazgeçmenin zamanı geldi artık. Bu hakikate uygun değildir.

Toprak vardır. Ve gerçekten kullanılmayan toprakların yok olduğu yerlerde de kolhoz, sovkhoz ve işletmelerin topraklarının bir kısmı halkın kullanımına verilmelidir. Şunu artık son kez kararlaştıralım: Halkın gereksinimleri eksiksiz karşılanmalıdır ve bu alanda sebepsiz kısıtlamalar ve engeller kaldırılmalıdır. SSCB'nin bir dizi kırsal reyonunda, özellikle verimli toprak olmayan alanlarda yıllarca, hatta on yıllarca boş duran evlerin ve bahçelerin kullanılması sorununun daha hızlı çözülmesi gerektiği görüşündeyim. Sahipleri tarafından terkedilmiş evlerin sayısı bugün 800 bine ulaşıyor. Bu evler çepeçevre kullanılmayan topraklarla sarılıdır.

Toprak ve binalara karşı bu tutumu insanlar anlayamıyor. Merkez Komitesi-ne ve başka örgütlere yazdıkları mektuplarda, bu evleri almak ve toprağı işlemek için izin istiyorlar. Kolhoz ve sovkhozların bu evleri bahçeleriyle birlikte şehirliilere kiralamalarının doğru olacağına inanıyorum. Çoğu kez bu kiralama işi, toprakların tarım ürünleri üretimi için kullanılması amacıyla, bir sözleşme temelinde yapılabilir.

Gıda maddeleri sorununun çözümünde esnekliğin yokluğuna tarımsal hammadde-lerin ^{tasınması} ~~transportu~~, depolanması ve işlenmesinin durumu da bir örnektir. 27. Parti Kongresi'nde bu alandaki kayıpların önlenmesinin, tüketim kaynaklarını yüzde 20-30 arasında genişletmeyi ve küçümsemeyecek bir tasarruf sağlamayı mümkün kılacağı vurgulandı. Bu öyle bir hesap ki, bana öyle geliyor, dördüncü sınıfa giden bir öğrenci bile kavrar.

1986 yılında SSCB Devlet Tarım-Sanayi-Komitesi, SSCB Balıkçılık Bakanlığı ve SSCB Tarım Ürünleri Bakanlığı, imalat dallarının geliştirilmesi için ayrılmış

olan 450 milyon Rublelik yatırımı kullanmamıştır.

Şu olguyu bir düşünün yoldaşlar: Bu alanlardaki inşaat planını cumhuriyetlerin, yörelerin ve bölgelerin çoğunluğu yerine getirmedir. Bu olgu bizim yaşamsal sorunların çözümüne nasıl yanaştığımıza gözle görülür bir örnektir. Yani, üretimi için mücadele ettiğimiz ürünleri, depolar bulunmadığından, imalat kapasiteleri yetersiz olduğundan, çürümeye terkedeceğiz ve zararı da ithalatla karşılayacağız. Böylesi bir durum karşısında daha fazla kayıtsız kalamayız. SSCB Devlet Tarım-Sanayi-Komitesi (W.S. Murahovski) yerel organlarla birlikte bunun neden böyle olduğunu açığa çıkarmalı ve gerekli olan yerlerde en temel düzeni sağlamalı ve herşeyden önce de depolama ve imalat sorununun en kısa, köklü çözümü yoluna koyulmalıdır.

Söylenilenlerin insanı çok ciddi düşüncelere yönelttiğini belirtmeliyim. Gıda maddeleri sorununun çözümünde asalak konumlar büyük yaygınlık gösterdi. Birçok yörenin yöneticileri meseleyi hafife aldılar. Yem maddeleri mi eksik, Merkez Komitesine ve hükümete telgraf çekilir, Tarım ürünleri için kaynak mı eksik, gene merkeze telefon edilir.

Tabii ki herşeyi tek renkte gösterip, sorunu basitleştirmekten uzak duruyorum. Birçok bozukluk ülkemizdeki genel durumla bağlıdır. Ama bu sorunların çözümünde tüketici zihniyet birçok kadromuza bulaştı.

Politik Büro şu görüşü savunuyor, yoldaşlar: Gelecek 2-3 yıl içinde gıda maddeleri temini sorununu ciddi bir şekilde çözmek için reel olanaklara sahibiz.

Yaşam bize, her yerde muazzam rezervlerin bulunduğunu gösteren ilginç örnekler sunuyor. Birçok olgu, hem emek üretkenliğinde, hem de tarımsal üretimin büyüme oranında köklü bir atılımın olanaklı olduğunu gösteriyor. Bunu, oldukça kısa bir süre önce kurulan ve kendilerine uzun vadeli toprak ve üretim araçları verilen entansif çalışma kolektifleri kanıtladılar. Geçen yıl bu kolektiflerde kişi başına 700-800 ton tahıl ve 70-100 bin veya daha fazla Ruble tutarında her tür ürün üretildi.

Maalesef şimdilik bu türden çok az kolektif vardır. Aile sözleşmesi de yeterli derecede yaygınlaştırılmıyor. Halbu ki iş örgütlenmesinin ve ücretlendirmenin bu biçimlerinin verimi yeterince yüksektir.

Tabii ki üretimin hızla artması için hem sağlam makinalara ve kimyasal maddelere, hem de dayanıklı cinslere gerek vardır. Fakat en başta, çalışmasının sonuçlarıyla kayıtsız şartsız ilgilenen, sorumluluk bilinci taşıyan bir insan gereklidir.

Uzun zamanlar ekonomiyi coşku temelinde ve bazende emir zoruyla yönlendirmeye çalıştık. Fakat Lenin'in, ekonominin kişisel ilgi, maddi ilgi ve canlılıkla güvence altına alınabileceği yönündeki uyarılarını unuttuk.

Tipik bir örnek olarak; Novosibirsk bölgesindeki entansif çalışma kollektifinin ilk üyeleri, Ordinski reyonundaki "Bolşevik" kolhozundan gelen Koşuhov kardeşler, böylesi bir kollektifte yalnız yüksek ücretin değil, fakat aynı ölçüde kendi başına iş yapabilmenin, insan olarak kendi öneminin bilincine varmanın ve önemli şeyler yapmanın verdiği gururun da kendileri için çekici olduğunu söylüyorlar.

Ülkemizde bugün var olan yüksek randımanlı teknik araç ve başka kaynaklara bir de iyi örgütlenmiş, canla başla ve entansif bir çalışmaya yönelik bir yığın hareketi eklenirse, o zaman işler daha iyi yürüyecektir. Yaşam, bu yeniye doğru atılımı güvence altına alacak insanların her reyonda ve bölgede var olduğunu gösteriyor.

Birkaç örnek. Pskov bölgesi Pitalovo reyonundaki "Artemovski" sovhozunda makina sürücüsü olan SBKP üyesi A.A. Voloçenski sovhoz yönetiminden kendisine toprak ve damızlık boğa verilmesini rica etti. Sözleşmeyle kendisine 40 hektar arazi verildi. Bu 40 hektarın 10 hektarı tarla 20 hektarı da otlak araziydi. Voloçenski kitaptan silinmiş bir biçerdöverle iki traktörü tamir etti ve bir terk edilmiş ahırını renove etti. Buraya 20 boğa yerleştirdi. Kendisine oğlu ve kızı - ikisi de öğrenci - ve sovhozda muhasebeci olarak çalışan karısı da paydostan sonra yardım ettiler. Yılda toplam 11 ton et üretmeyi hedef koydular. Satıştan 31 bin Rubleden fazla ^{gelir} elde edilecektir. Sovhozun verdiği sığırlar, gübre, tohumluk, yakıt ve diğer şeyler için işletme fiyatı üzerinden 23 bin Ruble ödeyecekler ve kendilerine 8 bin Ruble kalacak.

Yoldaşlar, sanıyorum ki, böylesi bir çalışma ^{de} verimli toprağı olmayan köylere ^{dağıtım} ^{götürmeye} yardımcı olur. Böylesi köylerde yeterince terkedilmiş çiftlikler vardır.

Kollektifleşme yollarının tartışıldığı zamanlarda büyük kollektif işletmelerin teknik, gübre ve bilimsel bilgi kullanımı için geniş olanaklar sağladığından, fakat köylünün topraktan kopması tehlikesini de içinde taşıdığından söz ediliyordu. Buna karşılık küçük parselli köylü işletmeleri emekçiyi toprağı bağlıyor, ama bilimsel teknik bilgilerin en geniş kullanımına olanak vermiyor.

Ülkemizde güçlü bir maddi-teknik temele ve deneyimli uzmanlara sahip kolhoz ve sovhozlar kuruldu ve çalışıyorlar. Bu koşullar altında kollektif ve aile sözleşmelerini hedefe uygun biçimlendirmek, emekçilerin kişisel çıkarlarıyla, kollektifin çıkarlarını, toprağı ve başka üretim araçlarına gösterilen itinaı birbirine bağlamalıyız.

Bu, sosyalizmin ilkelerine ters mi düşüyor? Böylesi bir çalışma tarzı emekçileri yozlaştırabilir mi? Asıl baştan sağma çalışmanın verdiği zararların bütçe tarafından kapatılması şeklindeki geçmiş pratik köylüyü demoralize ediyordu.

Yeni yaklaşım, efektif çalışmanın ikna edici örneklerini sunuyor. Aynı Pitalo-

va reyonunda genç Birinci Sekreter N.N. Vorobyof yoldaş parti yönetimini devraldı. Reyonun komünistleri bilim adamlarının yardımıyla tarım işletmelerinin hızla gelişmesi için önlemler geliştirdiler. Savaşın önce burada nüfus 46 bindi, şimdi ise 17 bin. Çalışabilecek insan kalmamış gibi. Durum değerlendirildi ve geniş ölçüde kollektif sözleşmeye geçilmesi kararlaştırıldı. Kolhoz ve sovhozlara bağlı sekiz çiftlik bu yılın başından beri aile sözleşmesine göre çalışıyor. Beş ay içinde hayvanlardaki kilo artışı aynı yemlerle iki misline çıktı ve günde 800-1000 grama ulaştı. Reyon topraklarının işletilmesinde yaklaşık yüzde 40 oranında küçük gruplar halinde çalışma örgütlenmesine geçildi. İlkbahar ekini şimdiye kadarki 15-18 gün yerine altı günde tamamlandı. Reyon ve işletmelerin yönetimleri emir, azarlama, çalışmanın gidişini durmaksızın denetleme gibi yöntemlere başvurmadılar. Böylesi yönetim metodları artık fuzuli.

Başka bir örnek. SBKP MK aday üyesi Lidiya Dimitriyevna Brisga kocasıyla birlikte önde gelen "Shdanov" kolhozundan Brest reyon ve bölgesine bağlı "Pamyat ilyışa" kolhozunun geri kalmış çifliğine taşındı. İki yıldır altı kişilik bir sözleşmeli çalışma grubunu yönetiyor. Bu gruba 100 süt ineği ve 50 hektar otlak arazi verildi. Süt sağma işine Lidiya Dimitriyevna bakıyor. Kocası ve kızı da yem temin ediyor, hayvanları otlatıyor. Bu iki yıl içinde inek başına elde edilen süt miktarı 2917 kilodan 5580 kiloya çıktı.

Böylesi örnekler her yerde var. Pavlodar bölgesi Uspenka reyonundaki "Panfilov" kolhozunda 1983 yılında damızlık sığır yetiştirmek için bir çalışma grubu oluşturuldu. Çalışma grubuyla kolhoz yönetimi arasında bir sözleşme imzalandı. Çalışma grubu üç kişiden oluşuyor: Birinci sınıf traktör ve makina sürücüsü olan grubun yöneticisi A.J. Rudko, kızı ve damadı. Ve 1986 yılının sayıları şöyle: 563 bağa yetiştirildi, hayvanların günlük ortalama kilo artışı bir kilodan fazlaydı ve kişi başına 167 bin Rublelik ürün yaratıldı. Hayvanların bir desi ton kilo artışı için yapılan masraf 95,5 Rubleydi, kolhozda ise 155 Ruble reyonda da 230 Ruble. Çalışma grubunun ortalama aylık ücreti 534 Ruble. Helal olsun! Çünkü bu ücret yapılan işe göre veriliyor ve reel üretimin bir sonucudur.

Soruyorum: Bu, kolhoz düzenini bozdu mu?

Hayır! İşte canlı, yaratıcı ve emekle dolu sosyalizm budur. Halk kollektif çalışma biçimleriyle sosyalist kalkınmaya geniş olarak katıldığından, emekçilerin kolhoz ve sovhozlarla bağları daha da sağlamlaşıyor. Ve insanlar yüksek yaşam düzeylerini dürüst çalışma yoluyla elde ediyorlar!

Minsk bölgesi, Ljuban reyonundaki "Sagalski" sovhozunda, başlarında Emek Onur Madalyası'nın üç sınıfını da almış olan İ.G. Zinitski olmak üzere, dört kişiden oluşan patates üretimi mekanize çalışma grubu 60 hektar toprak işliyor. Bu grup sözleşmeli olarak iki yıldır çalışıyor. Hektar başına düşen rekolte 1986 yılında 383 desi tondur. Bu çalışma grubu en düşük üretim masrafını (bir desi ton patates başına 1,5 Ruble - cumhuriyetteki ortalama 9 Ruble) ve

en yüksek emek üretkenliğini (desi ton başına düşen çalışma süresi 0,54 Saat - cumhuriyetteki ortalama 2 saat) gerçekleştirdi.

Ternopol bölgesinde sebzeçilikte aile sözleşmesi büyük yaygınlık kazanıyor. Salestçiki reyonuna bağlı üç kolhozda - "Bagdan Çmelnitski", "Solotoy Kolos" ve "Kommünist" kolhozlarında - geçen yıl 1,5 ton domates üretilmişken, bu yıl 5 bin tonu turfanda olmak üzere 15 bin ton domates yetiştirilecek.

Aynı şey reyon merkezinde oluyor. Kolhozlar bir çok aileye fidan, muşamba, gübre, haşare ilacı, sulama için pompalar ve ambalaj malzemesi temin ediyorlar. İnsanlar 1500-2000 metrekare toprağa turfanlı domates ekiyorlar ve metre kare başına 7-8 kilo yüksek kalitede ürün elde ediyorlar.

Kremenez reyonunda 600 aile sözleşmeli olarak çilek yetiştiriyorlar. Bu yıl 800 ton çilek alımı için yapılmış sözleşmeler var. Bize bildirildiği üzere, Ternopol bölgesinde toplam 25 bin aile sebze ve teknik kültür veya hayvan yetiştirme üzerine sözleşmeler imzalamışlar.

Bu türden örneklerin sayısı çok, yoldaşlar. Ve bu örnekler bize, tüm rezervleri, tüm emekçileri, tüm aileleri bu işe dahil edip insanların girişimciliğinin önünü açtığımızda, tarımsal üretimin hızlı bir büyümesini sağlamanın da mümkün olacağını gösteriyor.

Bugün ise ne oluyor? Köylü en ufak şey için bile dükkana koşuyor. Köylü, tıpkı şehirli gibi, gıda pazarlarının bir müşterisi olmuştur. Köylü ailelerinin yüzde 54'ünün ineği, yüzde 33'ünün hiç davarı yok.

Çok sayıda verilerin yardımıyla daha önemli birşeyi saptadık: insanların serbest girişimi ve aşırı örgütlenme ile aşırı merkezileştirmeden vazgeçilmesi, aynı araçlarla gıda maddeleri mevcudunu artırmada köklü bir atılım sağlama olanağını veriyor.

Bir bütün olarak tarımda dev bir potansiyel biriktirildi. Şimdi bu potansiyelden toplumsal büyük işletmeciliğin olanaklarıyla, kolektif ve aile sözleşmelerinin olanaklarıyla aktif yararlanmalıdır.

Yakıcı ve ertelenmez başka bir görev de konut sorununun çözümüdür. Daha önce de dediğim gibi, ülkedeki konut yapımı hızını artırmak için merkezi düzeyde yeni olanaklar ortaya çıkartıldı. 12. Beş Yıllık Plan uyarınca, ek yatırımlarla konut yapımının çapının 11. Beş Yıllık Plan'a kıyasla 60 milyon metre kare artırılması düşünüyor. Toplam olarak 12. beş yılda 15 milyon aileye konut sağlanacaktır. Fakat iş bununla bitmiyor. İşletmelerin, kolhozların, sovhozların, kentlerin, semtlerin ve reyonların, bölgelerin, yörelerin ve cumhuriyetlerin olanakları da daha az değil, hatta belki de daha fazladır. Bir çok yerel organ - ki buna memnuniyetle işaret etmek istiyorum - 27. Kongrenin kararlaştırdığı her aileyi 2000 yılına kadar bir müstakil konuta veya eve kavuşturma görevine dört elle sarıldı. Bu arada yerel organların birçoğu bu görevi

daha kısa bir sürede çözmenin olanaklarını arıyorlar. Bu doğru birşey ve her tarzda desteklenmelidir.

Fakat, yoldaşlar, konut yapımı alanında şimdilik esaslı bir dönüşüm olmadığını açıkça söylemeliyiz. Ve bu, büyük ölçüde, kaynak yetersizliğine değil, birçok parti, devlet ve ekonomi organının ve de yönetici kadronun tutumuna bağlıdır. Genel konuşmaları her zaman girişim dolu, sebatkar bir çalışma, bu yakıncı sorunun çözümü için rezerv arama izlemiyor.

Konut yapımının artan çapının üstesinden gelebilecek kapasitelerin olmadığı, çok sık duyulan bir şey. Fakat böylesi bir açıklama kimseyi tatmin edemez. Birincisi; eğer kapasiteler yetersiz ise, yeni kapasiteler yaratılmalıdır. ikincisi; ülkedeki konut yapım işletmelerinin kapasitelerinin yüzde 20'si kullanılmamaktadır. Bu ülkedeki ortalama oran. Azerbeycan, Kazakistan, Türkmenistan ve Özbekistan da böylesi işletmeler sadece yüzde 65-70 randımanla çalışmaktadır. Krasnodar ve Çabarovsk yörelerinde, Ivanovo, Penza, Rostov, Smolensk, Taşkent ve Tselinograd bölgelerinde ve Buryatya ve Kabardin--Balkarya'da randıman yüzde 50-65'tir.

Devam edelim. Ülkede konut ve yapı malzemesi yetersizliği varken, yapı sanayi işletmelerinin çoğunun bir buçuk vardiya ve haftada iki gün tatille çalıştığını anlamak ve haklı göstermek mümkün mü? Sonuç olarak, zamanın yaklaşık yüzde ellisi boşa gidiyor. Bu işletmeleri sürekli bir çalışma devresine sokulamaz mı? Döküm işçileri, kimya işçileri, enerji ve gıda sanayii alanlarında çalışanlar böyle çalışıyorlar. Makina yapımcıları da çok vardiyalı çalışmaya geçiyorlar.

Ülkemizde yalnız konut yapım kombinalarının kapasiteleri kötü kullanılmıyor. Kiremit fabrikaları yüzde 80 randımanla çalışıyor. Ve bu, ülkenin her yerinde kiremit sıkıntısı çekildiği bir sırada oluyor. Kapasiteler Rusya Federasyonu'nda, Ukrayna'da ve Kazakistan'da da kötü kullanılıyor. Altay ve Krasnoyarsk yörelerinde böylesi işletmeler sadece yüzde 57-69 randımanla çalışıyor.

Eğer gerçekten konut sorununa kafa yoruyorsak, o zaman birçok bakanlığın ve devlet dairesinin prefabrike ev yapım kapasiteleri artırmak için ayrılan yatırımların sadece yüzde 70-80'ini kullandığını kabul edebilir miyiz?

İnanıyorum ki, bugün Plenumumuzda, birlik cumhuriyetleri komünist partileri merkez komiteleri ve bakanlar konseylerinden, bakanlıklardan ve öteki devlet dairelerinden, özellikle de Yapı Malzemeleri Bakanlığı (Voyenuşkin S.F. yoldaş) ile Tahta Temini ve Selüloz, Kağıt ve Tahta imalatı Bakanlığı'ndan (Busigin M.I. yoldaş) konut yapımı konusundaki tutumlarını değiştirmelerini istemek hakkımızdır.

Bu konu üzerine kafamızı yoralım, emekçilerle tartışalım, yoldaşlar. Bu yamsal sorunun çözümüne eğildiysek, o zaman hep birlikte bir ucundan tut-

malıyız.

Hatta şöyle diyeyim: Yenilenmeyi geliştirirken, konut sorununun çözümünü hızlandırmak için reel olanaklar bulmayı beceremezsek, emekçiler bizi anlamaz. Konut sorunu tüm halkın sorunudur. Soruna tam bu konumlardan eğilmeliyiz.

Şimdi de tüketim maddeleri ve hizmet sektörüne, tüketim pazarındaki duruma gelelim, yoldaşlar. Bu sorunun önemi göz önüne alınarak devletin hedeflerini çizen bir plan geliştirildi. Fakat bu, sorunun çözümü demek değildir. Söz konusu olan bu planın pratikte hayata geçmesini sağlamaktır. Maalesef bu çok önemli sosyal görev karşısında takınılan tavır hiç de aynı değildir. Bazıları oluşturulan ön koşulları gerçekten kullandılar ve aktif deney yapıyor, mal üretimini ve hizmetleri artırıyorlar. Belorusya, Litvanya, Estonya ve Leningrad ile Ulyanovsk bölgelerinin v.s. deneyleri örnek gösterilebilir. Bu deneyimler ülkede biliniyor.

Fakat bir çoğu hala eski, basitleştirilmiş şemalara göre hareket ediyor ve esas olarak kendi çabalarına değil, merkezden gelecek yardıma ve başka yörelerden ithalata güveniyorlar. Ben tabii ki bununla, her bölgenin veya her cumhuriyetin bir ^{kapalı ekonomi} [Naturalwirtschaft] kurması gerektiğini söylemiyorum. Ama yerel kaynakları hesaba katma akla gelmiyorsa ve tüm ümitler dışardan ithalata bağlanıyorsa, bu da gene asalakçı tutumdan başka birşey değildir.

Plenumda bu sorunun tüm ayrıntılarına girmeyi gerekli görmüyorum. Bazı cumhuriyetlerin, yörelerin ve bölgelerin hangi zaruri ihtiyaç maddelerini başka bölgelerden ithal ettiklerini öğrendiğinde, insan, bazı yöneticilerin halkın gereksinimlerini karşılamada taşımaları gereken sorumluluk duygusunu nasıl yitirdiklerine hayret eder. Dağ tepe demeden en temel şeyler bile ithal ediliyor ve ithal edilenlerin arasında, büyük bir güçlük çekmeden o yerde de üretilebilecek şeyler de bulunuyor. Merkezi bilançoya dahil kaynaklar, yeni teknik, özel üretim kapasiteleri ve yetişmiş kadrolar gerektirmeyen şeyler ithal ediliyor. Bu zararlı uygulamayı kamu oyunun yargısına bırakmalıyız, yoldaşlar. Basın, radyo ve televizyon sistemli bir biçimde bu görevlerin tabandaki ekonomi ve devlet organları tarafından nasıl çözüldüğünü göstermelidir. Herkes, insanlara gerçekten ilgi gösterenleri de görsün, kayıtsız ve girişimcilikten yoksun olanları da. Emekçiler herşeyi bilmeli ve bu önemli çalışma üzerinde denetim kurmalıdırlar.

Plenumda tüm bakanlıkların tüketim malları üretme zorululuğuna eğilmedikleri de belirtilmelidir: Geçen yıl dayanıklı tüketim malları üretme görevini 18 dal, bu arada Pervişin E.K., Pleşakov P.S., Veliçko W.M. ve Yeshevski A.A. yoldaşların yönettiği bakanlıklar da yerine getirmediler.

Bazı bakanlıklarda tüketim malları üretimine biçimsel, ikinci sırada bir sorunmuş gibi yaklaşıyor, bazı yerlerde sadece bir yük gözüyle bakılıyor. Bu yoldaşlar derin bir yanlış içinde olduklarını kavramalıdırlar. Bu yanlışından ne

kadardar çabuk kurtulurlarsa, dava ve kendileri için o kadar iyi olur.

Şimdiye kadar, kalitesi daha yüksek ve çeşidi daha bol, daha fazla mala ihtiyacımız olduğu söyleniyordu. Fakat söz konusu olan yalnız bu değildir.

Halka, yeteri miktarda var olan malların bile ne kadar yetersiz temin edildiğini gösteren olguları bir görün. Birçok ticari kuruluş ve işletmede gerekli düzenin bulunmadığını, satıcılık kültürünün düşük olduğunu, dükkanlardaki mal kıtlığından birçok kuyruğun oluştuğunu, ticaret ve hizmetler alanındaki çalışma sürelerinin her zaman şehir ve köy halkının çalışma ve yaşam düzenlerine göre ayarlanmadığını da göz önünde bulundurursak, bunların çalışmaları nın neden sık sık tepkiye yol açtığını anlayabiliriz. Bu sorunlar yerel organlar tarafından en kısa zamanda çözülmelidir.

Kırsal alanda mal mevcudunun, tüketim kooperatiflerinin üretim ve temin faaliyetleriyle artırılması olanaklarından çok yetersiz yararlanılıyor. Bu, tepki uyandırıyor. Bu sistem artık çok yavaş harekete geçiyor ve böylece halktan tüketim malları temin edip kooperatif örgütleri aracılığıyla tüketiciye ulaştırma olanaklarının çoğu yitiriliyor. Tüketim Kooperatifleri Merkez Konseyine yardım ettik. Konseyin çabaları Sovyet örgütleri düzeyinde de yerinde desteklenmelidir.

Yoldaşlar, belediye ve sosyal hizmetlerin geri kalmasını, kişi taşımacılığındaki, posta ve telefon işlerindeki, turizm, vücut kültürü ve spordaki yetersiz durumu, sineye çekmemeliyiz. Konut ve teknik ev aletlerinin tamirinin, ayakkabı ve elbise yapımının şehir ve köylerde çok karmaşık bir sorun oluşunu normal karşılayabilir miyiz?

Bu alanda bir tür "gölge sanayi"nin oluşmuş olması bir raslantı değildir. Şu sayıya bakın: Merkezi İstatistik İdaresinin organları, yaptıkları hesaba göre halkın, hizmetler için özel kişilere yılda 1,5 milyar ruble ödediğini açıklıyor.

Halkın yapı kerestesi ve malzemesi gereksiniminin tamamen karşılanması gerektiğini bir kez daha işaret ediyoruz. Buna ilişkin kararlar alındı, ama bu kararlar hem merkezi, hem de yerel organlar tarafından yeterince yerine getirilmiyor.

Bugün bu Plenumda Sovyet toplumunun yaşamsal sorunları üzerine durmamız hem merkezi, hem de yerel yöneticiler için bir ders ve bir teşvik olacağına inanıyorum.

Gıda maddeleri, konut ve tüketim maddeleri sorunları sürekli ekonomi organlarının bakış alanında bulunmalıdır. Bu, tamamıyla sağlık alanı ve ekoloji için de geçerlidir. Bu alanlardaki durum geçen iki yıldan beri Politik Büronun ve hükümetin dikkatini üzerine çekiyor. İnsanın tıbbi bakımı ve doğal çevresinin korunması alanında çok sayıda olumsuz olguların biriktiği belirtilmelidir. Durumu düzeltmek için önlemler alıyoruz. Bu, herkesin ilgisini ve olağanüstü

pratik çalışmayı gerektiren başta gelen bir konudur.

Demokratikleşme / Yenilenmenin Belirleyici Koşulları

Yoldaşlar! MK Nisan Plenumundan sonra parti, toplumda yeni bir moral-politik ortam yaratmayı başardı; bir yaratıcılık, deneycilik, gerçeği reel değeltirme, ^{bizi gerçeğe getiren} yaşamda rahatsız eden herşeye karşı ödünsüz mücadele ortamı. Bu nedenle son iki yılın deneyimlerinden çıkan sonuç şudur: Her insana yurttaş olarak tavrını belli etme, toplumun yaşamsal sorunlarının tartışılmasına katılma ve bu yönde gelişen süreçleri hızlandırma olanağını sağlayan açık yayıncılık ve açıklık ortamını yalnız korumakla, ayakta tutmakla ^{yetinilmemeli} kalmamalı, mümkün olduğu kadar derinleştirmeli ve geliştirmelidir.

Deneyimler ^{başarı} başarının, parti, devlet ve ekonomi organlarımız emekçilerin artan politik ve toplumsal angajmanlarından yararlandığı zaman ^{başarı} elde edildiğini gösteriyor. Açıkça söylemek istiyorum: Demokratikleşme çizgisini kararlı ve ardıcıl izlemezsek, yenilenmenin görevlerinin üstesinden gelemeyiz. V.i. Lenin'in sözlerini hatırlayalım: "...Gerçekleştirmek istediğimiz yeni yapılanma ne kadar derinse, biz de ona karşı ilgiyi ve bilinçli yaklaşımı o kadar fazla uyandırmalı ve yeni yeni milyonları ve daha da fazla milyonları bu zorunluluğa inandırmalıyız". Yenilenme aşamasında böylesi Leninci bir tarzda ilerlemeliyiz.

Aynı zamanda şunun da üstünde durmalıyız: Yazılı yayınların sunduğu materyallerden ^{durumun yeni deşeyde bilinmesi} taban yoklamasından, geniş enformasyon ediniminden, ^{asıklığın} açık yayıncılığın ve demokrasinin gelişiminin kolay olmadığı, hatta bazı yerlerde sancılı olduğu ortaya ^{nu?} çıkıyor. Bazı yoldaşlar demokratik değişimler karşısında anlayışsızlık ve korku gösteriyorlar. Bu sorun o kadar önemli ki, sanırım Plenum bu sorunu tartışır ve açık ve kararlı bir tavır alır.

Yenilenmenin gerçekleştiği, toplumumuzun tüm yaşam alanlarının demokratikleşmesi sürecinin derinleştiği ölçüde yeni realiteler ortaya çıkıyor. Bu realitelere ayak uydurmamamız edemeyiz, ^{buna} etmeye de hakkımız yoktur. İnsanlarımız kendi çıkarlarını ilgilendiren sorunların, kim tarafından olursa olsun, kendi katılımı olmaksızın çözülmesini artık kabul etmiyor. Bazen bu, gergin durumlara yolaçıyor. Bu bize neyi gösteriyor? Bazı parti, devlet ve ekonomi organlarımızın, merkezde ve tabanda yönetici kadrolarımızın bir bölümünün hâlâ genişleyen demokrasi koşullarında çalışmayı öğrenmemiş olduğunu. Öğrenmeyi ise erteleyemeyiz, sebatla ve bugünden öğrenmeliyiz. Parti komite ve örgütleri, devlet erkinin organları, kamuoyunun nabzını sürekli ellerinde tutmalı ve alacakları kararlar ile yapacakları işleri buna göre ölçmelidirler. Halkımız hem politik, hem de pratik yönden demokratikleşmeden yanadır.

Politik çalışmada, örgütsel ve ideolojik faaliyette yeniliklerin üstesinden kolay gelinmiyor. Kimisi açık ^{asıklığa} yayıncılığa alışmıyor, bir diğerine eleştiri ve bası-

nın tavrı ters geliyor, gene bir diğeri yalnız kendi görüşlerini "kusursuz" olarak görmeye alışmış. Buna şimdi raslıyoruz, hem de az değil. Bu olguların temelini inelim. Demokrasiden memnun olmayanlar, toplumun açık denetimine altına girmekten korkanlardır.

Bunlar şunu iyi biliyorlar: Yöneticilere karşı kaçamak yapılabilir belki, ama halkın karşısında tümüyle hesap vermek zorunludur. Demokrasi herşeyi yerli yerine oturtuyor

ve herkesin kişiliğini ve yeteneklerini ortaya seriyor.

Bazı dikkat çekici ^{noktalara da} momentlere de değinmek gerekiyor. Her büyük çaplı işte insan hatalara karşı bağışık değildir. Hatalar olmuştur, oluyor ve olacak. Bugün bazen öylesi durumlarla karşılaşırız ki, bazıları açıklık ve saydamlık ortamını yenilenmenin, gelişen sosyalizmin, çalışan insanların çıkarına değil de, kendi bencil amaçlarına ulaşmak için kullanma eğilimini gösterebiliyor.

Böylesi eğilimlere karşı herkesin gözü önünde ve açık tavır alınmalıdır. Demokratikleşme koşullarında y

Böylesi eğilimlere karşı herkesin gözü önünde ve açık tavır alınmalıdır. Demokratikleşme koşullarında yaşamak ve çalışmak, tartışmalardan, düşüncelerin ve tavırların çatışmasından korkmamak demektir. Ortaya çıkan sorunların çözümü ve atılımımızın hızlanması çıkarına gerçeği arayış sırasında bunlar doğal ve zorunludur.

Demokrasinin canlı, geniş, sorumlu tartışmaları ve farklı konumların karşılaştırılmasını gerektirdiğini söylüyorsak, bu, çarpıtılmış gerçeklere karşı mücadele maskesi altında başka bir çarpıtılmış gerçeği yerine ^{koyma} koyma çabalarına demokratik denilemeyeceği anlamına gelir.

Bir grubun ihtiraslarına, "en yüksek mertebede" gerçeğe sahip olma iddialarına karşı mücadele maskesi altında, başka bir grubun ihtirasları, bu grubun önyargıya olan hevesi, süjektivist bir konum dayatılırsa, bu demokratik değildir. Biz bunu bazı basın-yayın organlarında, sanat ve edebiyatta, bilim adamları çevrelerinde görüyoruz. Bu olgu, toplumsal örgütler ve parti örgütlerini de es geçmemiştir. Fakat bir bütün olarak bakıldığında, açıklık, eleştirir ve özeleştirir sürecinin bizde sağlıklı bir temelde yürüdüğünü söyleyebilirim. Bu süreç, toplumun tüm güçlerinin yenilenme ilkeleri üzerinde birleşmesinde, halkın ve sosyalizmin çıkarları doğrultusunda ilerici değişimlerin yapılmasında çok büyük bir rol oynuyor.

Yoldaşlar! Toplumun daha da demokratikleşmesinin yollarını görüşürken, bu bağlamda denetim sorununa da değinmek istiyorum. SBKP MK'nde geçenlerde yapılan danışma toplantısına katılanlar, denetimin kuşkusuz gerekli olduğunu, ama bugünkü şekliyle olmaması gerektiğini söylediler. Ekonomik alanda geçen yıllarda ortaya çıkarılan suistimaller ve ağır suçlar kanıtlıyor ki, bugünkü denetim sistemi ^{etkili} efektif değildir, bölük pörçüktür, boşuna iş saati harcamak-

tadır, bir sürü insanı ve kaynağı alıkoymaktadır ve herşeyden önce de işdal-
larının ve yerel bencilliğin çıkarlarına hizmet etmektedir ve bir bakıma da de-
netlenmesi gereken örgüt ve sorumlulara bağlıdır.

SBKP MK Sekreteryası ile hükümetin, şişirilmiş denetim aparatını iyi tanıma-
ları, ^{işbirliğinin geliştirilmesi} ve ^{birleştirilmesi} faaliyetlerinin düzene sokulması, devletin ve tüm halkın
çıkartlarına, hukuksallığın pekişmesine tabi kılınması için kararlı önlemler alma-
ları gerektiği görüşündeyim.

En ^{landfillen ex geniş demokrasi} geniş demokrasiyle ^{birleştirilmesi} parti tarafından yönetimi birleştiren Leninci sosyalist
denetim ilkesini tam olarak ^{becerebilmeliyiz} Halk denetimini, hem yeni olgun-
laşan sorunları saptamada etkin bir araç, hem de toplum ve devlet işlerinde
yığınları özyönetim sürecine katmanın önemli bir biçimi olarak görüyoruz.

Bugünkü koşullarda, ülke çapında geniş yetkilere sahip, çalışmalarında en
geniş açıklığa dayanan, bir bütün olarak tüm halkın konumlarından hareket
ederek geniş sosyopolitik bağlam içinde görevini yerine getiren Halk Denetimi
Komiteleri temelinde bütünsel ve kendi kendine yeterli bir denetim sisteminin
oluşturulması düşünülmeli.

Yoldaşlar! Toplumumuzdaki yenilenme dünyada çok büyük bir ilgi uyandırdı.
Yalnız sosyalist ülkeler emekçileri değil, dünya kamu oyunun geniş çevrele-
rinin de sorunlarımıza anlayışla baktığını ve bize sempati duyduğunu hissed-
yoruz. En değişik politik güçler yenilenme rotamıza ciddiyetle yaklaşıyorlar.
Bu rota ülkemizin rolünü, etkisini, itibarını yükseltti ve uluslararası sahnede
inandırıcı bir şekilde samimiyetimizi ve barışçı amaçlarımızı ^{gösteriyor} gösteriyor.

Batıda, özellikle ABD'de, bu gelişmeler, kimi oldukça etkili grup ^{plan} çıkarlarına
ters düşüyor. "Açıklık Amerikan resmi diplomasisine bir meydan ^{kapal} okuma bir
meydan okumadır. Özgür dünyanın ruhu, bugünü ve gelecekteki güvenliği
tehlikededir!", diye düşünüyor Amerika'da hükümet güçlerinin bazı temsilcile-
ri. Partimizin yenilenme rotasına karşı inandırıcı argümanlar bulmanın zor ol-
duğunu anlıyorlar. Bu nedenle demokratikleşme sürecini, açıklığı istismar et-
mek, bizi yanlış hedeflere ve deformasyona uğramış değerlere yöneltmek,
insanlarımızda partinin politikasının, yenilenme ve ülkedeki durumu iyileştirme
çizgisinin, doğruluğu ve dürüstlüğü üzerinde kuşku uyandırmak için her şeyi
deniyorlar. Bu bizim için yeni birşey değil. Biz bunu bekledik ve öngördük.
Sovyet insanları meselelerimize bu tür "ilginin" değerinin ne kadar olduğunu
çok iyi bilir.

Biz yenilenmeyi gerçekleştirirken, demokrasiyi geliştirirken, sosyalizmi sağ-
lamlaştırırken, bunu, herhangi bir kimsenin hoşuna gitmek için değil, toplu-
mumuzu yenilenmeyle, demokrasiyle sosyoekonomik ve fikirsel yeni zirvele-
re yükseltmek için yapıyoruz. Ve yenilenme yolundan ayrılmayacağız!

Yenilenmenin bugünkü aşamasının tahlilinden hangi sonuç çıkıyor, yoldaşlar?

Her şeyden önce Nisan Plenumundan sonra oluşan reel politik ve ideolojik durumdan hareket etmeliyiz: Durum karmaşık, çelişki dolu, fakat sosyalizmin yenilenmesine, yenilenme davasına kuşkusuz uygun. Toplumumuzun yaşamı, tüm halk katmanlarının yurttaşlık bilinci dolu aktivitesi, yeni sorunların ortaya atılışında girişimcilik, birikmiş ataletin aşılması tarafından, giderek artan ölçüde cesaret ve kararlılığın artması, insanların toplumsal sorunlarda, ülkenin yaşamında demokratik temellerin daha da geliştirilmesinde sorumluluk almaya yönelmesi tarafından belirleniyor.

Bu olgu, sosyalizmin yüce ilkelerinin sarsılmazlığına, bu ilkelerin uzak bir gelecekte değil, hemen bugün veya yarın reel olarak ete kemiğe bürünmesine olan güvenin pekişmesiyle yanyana yürüyor.

İdeolojik ve politik alandaki yeni süreçler tabii ki dümdüz gelişmiyor ve sonuçları da kesin değil. Yaşamdaki olumsuz dışavurumların, özellikle söz ile eylemin uyumsuzluğunun yansıması olarak toplumsal bilinçte birçok olumsuzluk birikmiştir. Hem değişimler karşısında belirli çaresizlik, anlamamazlık ve korku görülüyor, hem de bazen yeni olana karşı direnişe yelteniş. Bunu gözden kaçırmak akılsızca bir iş olurdu. Fakat ideolojik ve politik gelişmemizin zorluklarını ve yetersizliklerini mutlaklaştırmak daha da akılsızca, hattâ hatalı olurdu, çünkü bu, yenilenmenin kendisine ve sosyalist toplumda ortaya çıkardığı olumlu politik ve ideolojik dışavurumlara karşı kuşkuyu beraberinde getirirdi.

Yeni sorunlardan, yeni keşiflerden, ideolojik ve politik süreçte yeni yaklaşımlardan korkmamalıyız. Sağduyumuz, gücümüz ve yeteneklerimiz, yenilenme koşullarında çalışmalarımızı her başarı karşısında haza boğulmadan ve belirli olumsuzluklar saptandığında ümitsizliğe, hele hele paniğe kapılmadan Leninci tarzda sürdürmeye yetecektir. Karmaşık ve diyalektik çelişkilerle dolu yenilenme sanatını öğrenmeliyiz.

Yoldaşlar! Plenumda şunu kararlaştırmamız gerektiğine inanıyorum: Bir kaç ay sonra partinin temel birimlerinde rapor verme ve seçim kampanyası başlıyor. Komünistlerin toplantılarında yenilenmenin nasıl geliştiği, parti örgütlerinin nasıl hareket ettiği, tüm halkın bu büyük ^{devamda} ~~sorununda~~ tüm komünistlerin - işçi, köylü, aydın ve yönetici kadrolarımızın - nasıl birlikte çalıştığı sorusunu dikkat merkezine koymak yerinde olacaktır. Partide ^{yapılacak olan} ~~hazırlanacak olan~~ çalışma raporları ve ^{toplantılara sınırlı kadar ne yapıldığına} ~~yapılacak olan~~ seçimler ^{ya da} ~~yapılmış olanları~~ değerlendirmeli ve yenilenmenin derinleştirilmesi ve hızlandırılması için zorunlu önlemleri saptamalıdır.

Büyük çaplı pratik işlerin geliştiği bir aşama olan bugünkü aşamada, parti örgütlerindeki yönetici ^{ör. görevliler} ~~fonksiyonları~~, toplumsal değişimlerin ^{en} ~~çok~~ aktif taraftarlarının, günün gereklerini görebilen, yenilenmenin "inşaatçıları" olan ve yenilenmenin başarıyla yürütülmesinde hiç bir çabayı esirgemeyen, ilkelere sadık insanların seçilmesi çok önemlidir.

Yıl sonuna doğru Birlik Cumhuriyetleri Komünist Partileri Merkez Komitele-
rinin, partinin yöre, bölge, semt, kent, mahalle ve reyon komitelerinin plenum
toplantılarını yapmak ve bu toplantılarda komitelerin bürolarının yenilenmenin
yönlendirilmesi çalışmaları üzerine raporlarını görüşmek herhalde doğru ola-
caktır. Partinin temel birimlerinde tüzük gereği bu yıl yeniden seçilmeyecek
olan büro ve parti komitelerinin çalışma raporlarını da görüşmek amaca uy-
gun olacaktır.

Politik Büro SBKP içindeki şimdiki rapor verme ve seçimleri ^{toplantıların} Birlik Parti Kon-
feransı'na ^{giderken} giderken tüm partinin faaliyetinin daha da aktifleştirilmesinde
önemli bir aşama olarak görüyor. Konferansın tarihinin bu plenumda saptan-
ması öneriliyor. Parti Kongreleri arasında partimizde ^{ilke raporda Parti} Birlik Konferansları top-
lanmıştır. 1941 öncesi bu uygulama düzenli karakter taşıyordu. Birçok konfe-
rans tarihin köklü atılım aşamalarında taktik görevlerin çerçevesini aşan so-
runları çözmüştür. Bazı konferanslarda stratejik görevler saptandı, tüzükte
ve partinin merkez organlarının bileşiminde değişiklikler yapıldı.

Ocak Plenumu gelecek yıl parti örgütlerinde seçim kampanyası öncesi ^{ilke raporda} Birlik
düzeyinde bir Parti Konferansı toplanması önerisini destekledi.

Politik Büro, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 19. ^{ilke raporda} Birlik Konferansının 28
Haziran 1988'de toplanmasını öneriyor.

Ocak Plenumunda ve ^{şimdiki} bu plenumun hazırlık dönemindeki ilkesel önerilerden
hareketle şu sorular ^{in?} Konferansta tartışılması için önerilebilir:

1 - SBKP'nin 27. Kongre kararlarının hayata geçirilmesi, ^{edeki Kararlar} 12. Beş Yıllık Plan
döneminin ilk yarısının en ^{başlıca} önemli sonuçları ve parti örgütlerinin yenilenme sü-
recinin derinleşmesindeki görevleri üzerine.

2 - Yaşamın, ^{de} partinin ve toplumun ^{da} daha ^{fazla} demokratikleştirilmesi için önlem-
ler üzerine.

Görülüyor ki, önerilen gündem, partinin 27. Kongresinden sonra topladığı de-
neyimleri özetleme, atılımımızın ekonomik ve sosyal gelişmesinin en önemli
yönlerini değerlendirme, ekonominin yönetiminin radikal reformunu gerçek-
leştirme, partinin ve diğer toplumsal örgütlerin, devlet ve ekonomi organları-
nın yenilenmedeki katkısını tahlil etme olanağını verecektir.

Kongre kararlarının gerçekleştirilmesinin tahlili, Beş Yıllık Planın gerçekle-
şmesi için yapılan çalışmanın sonuçlarının özetlenmesi, başarıların ve eksiklik-
lerin ilkesel değerlendirmesi, partinin seçim toplantılarında ve seçim konfe-
ranslarında her bir parti örgütünün görevlerini titizce görüşülmesini olanaklı
kılacaktır. Bu, parti içinde demokratikleşme sürecini teşvik edecektir, komü-
nistlerin aktifliğini ve sorumluluğunu yükseltecektir ve yenilenmeyi bütünüyle
derinleştirecektir.

II.EKONOMİNİN YÖNETİMİNİN RADİKAL REFORMU YENİLENMENİN EN ÖNEMLİ HALKASIDIR

Reformun zorunluluğu ve özü

Yoldaşlar! Bugün, ekoniminin yönetiminin köklü yenilenmesi sorunu görüşüldüğüne göre, ekonomimizin 70'li yıllardan 80'li yıllara geçerken içinde bulunduğu durumunu bir kez daha reel olarak gözümüzün önüne getirmeliyiz. O zamanlar ekonomik büyüme oranları, ekonomik durgunluğun başladığı anlamına gelen düzeye düşmüştü. Biz kesin olarak birbirinin ardından mevzilerimizi ^{arkadan} terk etmeye başlamıştık. Bu arada üretim ile ürün kalitesinin etkinliğinin artırılmasındaki orantısızlık, bilimsel-teknik gelişmede çok gelişmiş devletlerle aramızdaki orantısızlık aleyhimize büyümeye başladı.

Ekonominin gelişmesi sağlıklı bir karaktere büründü. Bilimsel-teknik gelişmenin, canlı emeğin ve kaynak tasarrufunun temelini oluşturan dalların gelişmesine daha fazla dinamizm kazandırmak için yapısal politikada, yatırımların ayrılmasında ciddi değişiklikler gerekiyordu. Fakat bu yapılmadı. Üstelik makhina üretimi gözardı edildi, üretim aparatı eskimişti, ürünleri dünya standartlarına giderek daha az uyuyordu.

Büyüme oranlarının düşmesini ekstansif yöntemlerle yavaşlatma çabası, yakıt ve enerji dallarının gelişmesi için muazzam harcamalara, yeni doğal kaynakların üretime hızla katılması ^{na bunların} ve amaçsız kullanılmasına, yeni iş ^{güçlerine} aşırı derecede gereksinim doğmasına ve ekonomide can alıcı eksikliklere, temel fon oranının düşmesine ^{ya da} yol açtı. ^{ülke ekonomisinde bunun ciddi farkı varmıştı}

Ekonomik zorluklar, ulusal gelirin düşen büyüme oranları nedeniyle ekonomide mali durum giderek keskinleşti.

Devlet bütçesini alalım. Dışardan herşey iyi gözüküyordu. Gelirler giderleri karşılıyordu. Ama bu ekonominin etkinliğinin artmasıyla değil, ne ekonomik, ne de sosyal açıdan haklı gösterilemeyecek başka yollardan oluyordu. Petrolü ve diğer yakıtları, enerji taşıyıcılarını ve hammaddeleri dünya pazarında büyük ölçüde satmaya karar verildi.

İşletmelerin ve örgütlerin kaynakları nedensiz olarak devlet bütçesine aktarılıyordu ve böylece bunların normal ekonomik işleyişleri torpilleniyordu.

Ve tabii ki şarap ve sert içkilerin üretiminin ve satışının artırılması hiçbir şekilde haklı gösterilemez. Alkollü içkilerin satışından elde edilen vergi gelirleri 8. Beş Yıllık Plan döneminde 67 milyar Ruble iken, 11. Beş Yıllık Plan döneminde 169 milyar Ruble'ye çıkmıştır.

Kısacası, ülke 12. Beş Yıllık Plan dönemine ağır bir mali yükte girdi.

Buna, son üç Beş Yıllık Planda üretimin ve verimliliğinin artırılması için konan plan hedefleri yerine getirilmezken, ücret giderlerinin plan rakamlarını sistemli bir şekilde aştığını eklemek gerekir. Demek ki paranın belirli bir kısmı çalışmanın sonuçlarıyla herhangi bir bağlantısı olmadan ödendi.

Bu koşullarda ekonomide sıkıntı hiç azalmadı. Tam tersine durum gittikçe zorlaşıyordu. Aslında herşeyde kıtlık vardı ve var: Demirde, yakıtta, çimentoda, makinelerde, tüketim mallarında. Buna kronik iş gücü kıtlığı da eklendiğinde ekonominin böylesi koşullarda normal gelişemeyeceği anlaşılır. Kaliteyi ve verimi artırmak için öngörülen ekonomik teşvikler etkisiz kalıyor, fiyat artışı ve bir dizi başka olumsuz süreç için zemin oluşuyor.

Bizim, bilimsel-teknik gelişmenin ^{gelişinde kalmanız} arkasından ~~gittikçe emekler duruma gel-~~ ~~memiz~~ son derece endişe verici bir durumdur. Batılı ülkeler rezervlerin tasarrufuna, en yeni teknolojinin ve bilim ve tekniğin öteki sonuçlarının kullanımına yönelerek büyük çapta ekonominin yapısal yenilenmesine başlamışken, bizde bilimsel-teknik gelişme yavaşladı. Bunun nedeni bilimsel ön çalışmaların yokluğu değil, ekonominin yeniliklere ^{karşı} duyarsız kalmasıdır. Petrol ve diğer hammadde ihracatlarından elde edilen döviz gelirlerini bile ekonominin modernizasyonu için değil de, yürürlükte olan görevlerin çözümü için kullandık. Ocak Plenumunda da söylendiği gibi, böylesi bir durum halkın yaşam düzeyini, sosyal ortamın gelişmesini olumsuz etkiledi. İşte gerçekler bunlardır, yoldaşlar.

Politik Büro, bunları bir kez daha açıkça söylemeyi gerekli görüyor. Bunun bir nedeni de orada burada şöylesi soruların sorulmaya başlanmasıdır: Gerçekten her şey bu kadar kötü mü? Değer ^{değerlendirmelerin keskinleştirilmesine köklü bir} yargıları keskinleştirilmeli midir? ^{yapıdan yeniden yapılanmaya ihtiyaç var mı?} Sadece yukarıdan biraz baskı yapılmalı, bazı kısmi önlemler almalı? Eğer bu anlayış ağırlık kazanır ve şimdiki politika bu temel üzerinde uygulanırsa, bunun ülke ve halk için olağanüstü ağır sonuçlar getireceğine inanıyorum.

Ekonomimizin, içine düştüğü bunalım öncesi durumdan çıkarılabilmesi, köklü, hakikaten devrimci dönüşümleri zorunlu kılıyor. Bu amaçla yeni bir ekonomik strateji geliştirdik ve uygulamaya giriştik. Ekonomik yapıyla ilgili politikayı ve yatırım politikasını düzelttik. Önemli hedeflere yönelik programlar ^{yap} yaptık, bilimsel-teknik ilerlemenin esas yönünü belirledik. Son iki yıl içinde ekonominin yönetiminde, 70'li yılların sonundaki ve 80'li yılların başındaki durumun tahlili ^{sonucundan çıkan} ve ekonomide bir dizi büyük çaplı ekonomik deney temelinde ^{doğrudan doğruya} geliştirilen, yeni yöntemlerin üstesinden gelinmesi ^{bu} yönünde ilk adımlar atıldı. ^{Bir dizi büyük çaplı ekonomik deney yaptık.}

Fakat diyebilirim ki köklü, kesin ilerlemeler kaydedilemedi. Henüz frenleyici mekanizma kırılıp, yerine hızlandırıcı mekanizma konmadı. Bu hızlandırıcı mekanizmanın yokluğu, hala eskisi gibi ekonomik olmayan administratif baskılarla giderilmek zorunda kalınıyor.

Bugün, entegre edilmiş, etkili ve esnek bir ekonomik yönetim sisteminin yaratılması, birincil ve acil görev olarak önümüzde duruyor.

Anladığınız gibi bu, kolay bir görev değildir. Bugünkü idari sistem bir yılda oluşmadı. Bu idari sistem, tüm kazanımları, çelişkileri ve zorluklarıyla ülkemizin çeşitli dönemlerinin koşullarını ve özelliklerinin yansıdığı çok sayıda tabakayı kapsıyor.

Bugünkü yönetim sisteminin temelleri 30'lu yıllarda yaratıldı. O zor dönemde, en ilerlemiş ülke olmayan ve kapitalist dünya ile yüz yüze bulunan ülkemiz, teknik ve ekonomik geri kalmışlığı hızla giderme ve ekonomide köklü yapısal dönüşümler yapma zorunluluğu ile karşı karşıya kalmıştı.

Ve bu dönüşümler ^{esi gbulmedik kısıllıkta olan} eşsiz ~~kısa~~ bir süre içinde gerçekleştirildi. Savaş öncesi Beş Yıllık Planlarda endüstri üretiminin kapasitesi 6,5 katına çıkarıldı. Yaptığı üretim bakımından Sovyetler Birliği, Avrupa'da dördüncü sıradan birinci sıraya dünyada ise beşinci sıradan ikinci sıraya yükseldi. Üretim araçları üreten dalların payı yüzde 39,5'ten yüzde 61'e yükseldi. Sanayide çalışan işçilerin ve ücretlilerin sayısı savaş öncesi on iki yıl içinde üç kat arttı.

Bu görevleri çözebilmek için birikimlerin ulusal gelir içindeki payının çok büyük ölçüde artırılması gerekti. Bu pay, ikinci Beş Yıllık Planın başında yüzde 30'u aştı ve böylece 20'li yılların sonundakinin iki katı ve devrim öncesi Rusya'dakinin bir kaç katı kadardı. Ulusal gelirin yaklaşık yüzde 60'ı devlet bütçesi tarafından dağıtıldı. Bu dev miktarlar öncelikle ağır sanayinin gelişmesine akıtıldı.

Tam da bu amaçlarla uyum içinde, ^{gelişimin} ~~çalışmanın~~ katı merkezileştirilmesi ve ayrıntılı kurallara tabi tutulması, ^{diğerleştirel görevleri} ~~yönlendirici kesin şartlara bağlanmasına~~ ve bütçe anayına dayalı yönetim sistemi oluşturuldu. O zamanki özel koşullarda bu, gelişmiş kapitalist ülkelerin onlarca yılını alan böylesi stratejik görevlerin kısa vadede çözümünü olanaklı kılıyordu. Savaş yıllarında yönetimin merkezi karakteri daha da güçlenmişti. Bu, öz olarak, savaş sonrası yeniden inşa yılları koşullarında da sürdürüldü.

Tabii ki idarenin böylesi karakteri her yanıyla objektif nedenlerle açıklanamaz. Bu uygulamada hatalar da yapıldı, sübjektif kararlar da alındı. Bugünkü sorunların ^{her kan} açıklanmasında bunlar görülmeli ve dikkate alınmalıdır. Ama, oluşmuş olan idari sistem, yıllar ilerledikçe, ekonomik gelişmenin koşullarıyla ve gereksinimleriyle giderek daha fazla çelişkiye düştü.

Bilimsel-teknik devrimin fırtınalı gidişi, ekonominin hızla karmaşıklaşması, ağırlığın ekstansif yöntemlerden entansif yöntemlere, nicelikten niteliğe kaydırılması zorunluluğu, sosyal koşulların artan etkisi, insan faktörünün büyüyen rolü ekonominin yönetiminde köklü dönüşümleri gerekli kıldı.

Ekonominin yönetiminin yenilenmesinin gündeme alınması giderek zorunlu ha-

le geldi. Bu sorun bilimsel ve toplumsal çevrelerde tartışıldı. Bu konuda Akademi üyesi V.S.Nemçinov'un 1964'te "Komünist" dergisinde yayınlanan makalesine işaret edebilirim. Daha o zaman şunları yazıyordu: "Büyük ve küçük ekonomik sistemlerin karşılıklı ilişkileri üzerine basit bir anlayış, ancak tüm yönetim parametrelerinin önceden belirlenmiş olduğu ve yukarıdan aşağı her an ve her nokta için sınırlandırılmış olan böylesine kemikleşmiş mekanik bir sistemi yaratabilir...Böylesine baştan aşağı sınırlandırılmış bir ekonomik sistem sosyal ve teknik ilerlemeyi frenleyecek ve ekonomik yaşamın reel süreçlerinin baskısı altında er geç yıkılacaktır." Son on yıllar boyunca mevcut yönetim sistemini değiştirmek için tekrar tekrar pratik denemeler yapıldı. Bu, 50'li yıllarda, 60'lı yılların ikinci yarısında ve 70'li yılların sonunda yapıldı. Fakat bu denemeler eksiksiz ve ardıcıl değildi. Kısa vadeli bir başarı gösterdiler ve gerekli olan köklü atılımı gerçekleştiremediler. Bu arada eski ekonomi mekanizmasının frenleyici etkisi artarken, teşvik edici etkisi giderek zayıfladı.

Bugün, tam bir dönüm noktasındayken ve köklü çözümler için atığa kalkmış-
ken, bilimsel gerekçelendirme, başlatılan ^{yan} değişikliklerin özüne ^{ve} temel anla-
mina, ^{ve} yönetimin ^{reformun} yenilenmesinin amaçlarına yönelik görüşlerde ^{teorik} ve poli-
tik ^{ideolojik} ^{nasıl} özellikler ^{özellikle} önemlidir. Bundan böyle nasıl ve nereye doğru
yürümeliyiz? Nelerden vazgeçebiliriz, vazgeçmek zorundayız, neler güçlendi-
rilmeli ve mükemmelleştirilmeli ve hangi yenilikler getirilmelidir?

Bu bağlamda şu vurgulanmalıdır: Tarihimizin her aşaması halkımızın yorucu çalışmasıyla doluydu ve bize önemli başarılar kazandırdı. Ekonomik yapıda biriktirilen deneyimler büyük değer taşıyor. Tüm kazanımlarıyla, abartmalarıyla ve zaman zaman hatalarıyla, bu deneyimler, ^{ya da deneyim} dersleri bizim için hem günümüzde, hem de gelecekte çok önemli olan bir okuldur.

İlkesel olarak radikal idari reformların anlamı ve amacı bizce açıktır. Bunlar "daha fazla sosyalizm, daha fazla demokrasi" formülü ile ifade ediliyor.

Yenilenmemizin, sosyalizmin ilkelerinden ayrılma veya bu ilkeleri zayıflatma olup olmadığı sorusunun cevabı da burada yatıyor. Hayır, ^{bu}öyle bir şey demek değildir. Aksine, daha şimdiden yaptığımız, planladığımız ve önerdiğimiz, sosyalizmi güçlendirecek, sosyalizmin gelişmesinin yolunu tıkayan ve onun ilerlemesini engelleyen herşeyi ortadan kaldıracak, onun devrimci potansiyeli- ni halkın çıkarına açacak, bizim toplum düzenimizin büyük avantajlarını dev- reye sokacak, ona en modern biçimler verecektir.

Gerçekte sosyalizmin güçlendirilmesi ne anlama geliyor? Devrimci öğretiminin tüm anlamı, muazzam deneyimlerimizin tümü, sosyalizmi, donuk, değiştirilemez bir toplum ve onun mükemmelleştirilmesi için yapılan pratik çalışmaların da karmaşık gerçekleri, bir kez formüle edilmiş, değişmez düşüncelere, kavramlara, formüllere uyarlayan ve yakıştıran bir yöntem olmadığını kanıtlıyor. ^{Bütün ve} ^{olarak yada} olarak görmek gerektiğini kanıtlıyor.

Sosyalizmin teori ve pratiğindeki temel sorun şudur: Kapitalizme kıyasla sosyalist temelde ekonomik, bilimsel-teknik ve ^{toplumsal} sosyal ilerleme için nasıl daha güçlü teşvikler yaratılabilir, ^{ar} planlı yönetim ^{ar} kişiliğin ve kollektifin çıkarlarıyla daha etkili ^{nabiler} nasıl bağlayabiliriz? Bu, sosyalist düşüncenin ve toplumsal pratiğin geçmişte ve günümüzde cevabını aradığı en zor sorudur. Sosyalizmin günümüzdeki aşamasında bu önemi ölçülmeyecek derecede arttı.

Gerçekte, emekçi toplumsal mülkiyetin reel ve aktif sahibine dönüştürmek ne anlama gelir? Bu, kolektiflere ve tek tek çalışanlara toplumsal mülkiyete geniş çaplı hükmetme imkanlarının sağlanması ve onların toplumsal mülkiyetin kullanımının etkinliğini yükseltmedeki sorumluluğunun artırılması demektir. Bu, en geniş emekçi yığınlarının ekonominin yönetiminin her düzeyinde - ^{emekçi biriminden diğer ekonomi sine} birigadan ekonomiye kadar - katılımını gerçekten sağlamak demektir. Bu, emekçilerin gelirlerinin, ^{ve} insanın işyerinde, ^{de} çalıştığı işletme ^{çapında} nasıl çalıştığına, ^{ve} ama sonuçta tüm ülkede işlerin nasıl yürüdüğüne ve aslında elde edilen sonuçlara bağlı olmak zorunda ^{alması} olduğu demektir.

Bazıları kooperatifte ve bireysel çalışmada neredeyse özel mülkiyetçi uygulamaları doğuşunu gördüler. Yoldaşlar, ben, sosyalizm çerçevesinde böylesi ekonomik biçimlerin ^{beceriye} ~~mühürsüz~~ kullanımının faydasını ve gerekliliğini, hem bizim kendi deneyimlerimizin, hem de diğer sosyalist ülkelerin deneyimlerinin kanıtlandığını düşünüyorum. ^{Bu biçimler} ~~Çünkü~~, insanların yaşamsal önem taşıyan gereksinimlerinin eksiksiz karşılanmasına, "gölge" ekonomisinin ve istismarın her tür biçiminin giderilmesine, yani sosyoekonomik ilişkilerin iyileşmesine yardım ediyor.

Ekonominin merkezi planlı yönetimi ve tek tek kolları arasındaki ilişki, planlılık ile meta-para ilişkileri sorunu ^{bu} da ciddi olarak yeniden düşünülmelidir. Biz, onların, bütünsel ekonomik yönetim sistemi içinde, diyalektik birliğinden ve birbirlerini karşılıklı tamamlamasından yola çıkıyoruz.

Yeni ekonomi mekanizmasında bu görev ekonomik normlar yardımıyla da çözülecektir. Norm ^{dayanır} ~~laşma~~ metodlarına geçiş, sosyalizmde ^{başlı olan} ~~varolan~~, toplumun, kolektifin ve tek tek çalışanların çıkarlarının birliğinin nesnel koşullarının ^{en tam biçimde} ~~eksiksiz~~ gerçekleştirilmesi ^{olanağı} ~~olan~~ sağlıyor. ^{olanaklı} ~~oluyor~~.

Sosyalizmin bilimsel görüşüne uygun olarak meta-para ilişkileri organik olarak onun ekonomik sisteminin bir parçasıdır. Meta-para ilişkilerinin, fiyatlar ile finans ve kredi kaldıraçları üzerinden mütahassıs kullanımı, yasalar göz önünde tutularak pazarın planlı olarak açılması ve yönetilmesi, Ruble'nin otoritesinin sağlamlaştırılması ve yükseltilmesi, sarfiyatı efektif düşürücü mekanizmanın yaratılmasına ve sosyalizmin pratikte sağlamlaştırılmasına katkıda bulunuyorlar.

Tabii ki ekonomik planlamanın avantajları ile meta-para ilişkilerinin bir kompleks halinde yönetim sisteminde kullanımı, emretmekten ve direktif vermekten daha zordur. Ama ekonomik kadrolarımız bunu çözmek zorundadırlar.

Sosyalizmin itici güçlerinin aktifleştirilmesi açısından, ekonomik yarışma ve yarışmanın dayandığı temeller sorunu merkezi bir yer alıyor.

Biz, halkın ve ekonominin gereksinimlerinin daha iyi karşılanması için işletmeler ve örgütler (devlet işletmeleri ve örgütleri de dahil) arasındaki reel yarışma ruhunun güçlendirilmesinin zorunluluğundan yola çıkıyoruz. Bu yarışmayı kazananlar elle tutulur bir ekonomik yarar elde etmelidirler. Bu, sosyalizmin ilkelerine uygun ^{dur} ve insancıl açıdan da anlaşılır ^{bir şeyler}.

Belki bilimsel-teknik alanda yarışmacı temellerin geniş ölçüde yerleştirilmesi zorunluluğu üzerinde özellikle konuşmak gerekiyor. Geçmişte, sık sık birbirine paralel araştırma, projeleme ve konstrüksiyon örgütlerinin varlığının, güçlerin ^{dağılımına} ~~karışıklığına~~, paralel ^{çalışma} ~~iş~~ yapmaya, rasyonel olmayan sarfiyata yol açtığı fikri az öne sürülmüyordu. Ama deneyimler, tek tek örgütlerin tekel konumlarının bilimsel-teknik ilerlemeye köstek ^{olmadığı} ~~olduğu~~ ve sonuçta topluma büyük kayıplara mal olduğunu gösterdi.

Ben her yönde paralel yapılar yaratmamızın gerekli olduğunu söylemiş ^{ek işlemlerim} ~~varım~~. Ama bir dizi bilimsel-teknik sorunun çözümünü için yalnız kalıcı değil, geçici temelde de değişik bilim kolektiflerinin oluşturulması, yapmaya değer doğru bir iştir. Bu iş mühendisler, teknisyenler ve bilim adamları tarafından ilgiyle karşılandı ve şimdiden belirli sonuçlar veriyor.

Tek kelimeyle, biz Sovyet toplumunun bugünkü aşamadaki gelişmesinin gereksinimlerinden çıkarak, sosyalizmin ekonomik biçimleri üzerindeki düşünce-

leri yenilemek zorundayız ki, ekonomi mekanizmasının köklü yenilenmesi için yer açalım.

Yoldaşlar! Politik Büro ve hükümet tarafından hazırlanan "Ekonominin Yönetiminin Köklü Yenilenmesinin Temel Esasları"nın taslağını aldınız.

Bu belgede önerilen konsepsyon, ekonomik büyümeyi ara sonuçlardan sosyal açıdan çok önemli olan nihai sonuçlara, toplumsal gereksinimlerin karşılanmasına, insanın çok yönlü gelişmesine yönlendirmeyi, bilimsel-teknik ilerlemeyi ekonomik büyümenin temel faktörüne dönüştürmeyi, güvenilir ^{bir hisimide} çalışan ve sarfiyatları düşüren bir mekanizma yaratmayı amaçlıyor.

[illegible]

Birincisi: Birlik ve işletmelerin bağımsızlık sınırlarının önemli ölçüde genişletilmesi; bunların eksiksiz ekonomik muhasebeye ve kendi kendini finanse eder duruma geçirilmesi; en yüksek sonuç alma sorumluluğunun yükseltilmesi; tüketiciye karşı mükellefiyetlerin yerine getirilmesi; kollektifin gelir düzeyinin çalışmasının efektifitesiyle dolaysız bağlı olması; çalışma ilişkilerinde baştan aşağıya brigad sözleşme sisteminin geliştirilmesi.

İkincisi: Merkezi ekonomik yönetimin köklü yenilenmesi, niteliksel düzeyinin yükseltilmesi; dikkatlerin, stratejiyi, kaliteyi, bir bütün olarak ekonominin gelişmesinin hızını, orantılarını, dengesini belirleyen temel süreçler üzerinde yoğunlaşması ve aynı zamanda merkezin kendisine bağlı bulunan alt ekonomik halkaların operatif faaliyetlerine karşımaktaki kurtulması;

Üçüncüsü: Planlamanın, fiyat belirlemenin, finans ve kredi mekanizmasının kökten reforme edilmesi; üretim araçlarının toptan ticaretine geçilmesi ve bilimsel-teknik ilerlemenin, dış ekonomik ilişkilerin, çalışmanın ve sosyal süreçlerin yönetiminin yenilenmesi;

Dördüncüsü: Uzmanlaşmayı derinleştiren ve ^{müşavirlik, danışmanlık}kooperasyon ilişkilerinin güvenirliliğini garanti altına alan yeni örgütsel yapıların yaratılması ^{ve de} bilimi üretime dolaysız dahil edilmesi ve bu temelde kalitenin dünya standartları düzeyine çıkması;

Beşincisi; Yönetimde aşırı merkezileştirilmiş komuta sisteminden demokras-
tığa geçilmesi; özyönetimin geliştirilmesi; insan kişiliğine dayanan potansye-
lin aktifleştirilmesini sağlayacak bir mekanizmanın oluşturulması; parti, dev-
let ve ekonomi organlarının fonksiyonlarının sınırlarının kesin çizilmesi ve
bunların çalışmalarının stil ve yöntemlerinin köklü değiştirilmesi.

Yoldaşlar! Ekonomi mekanizmasının radikal yenilenmesine, ekonominin temel halkası olan işletme ve birlikten başlıyoruz. Bunu yaparken ilk çapta, bu temel halka için uygun ekonomik koşullar yaratmayı, haklarını kökleştirmeyi ve aynı zamanda sorumluluğunu artırmayı ve bu temelde ekonominin yönetiminin üst birimlerinin faaliyetlerinde köklü değişiklikler yapmayı gözetiyoruz.

Yenilenmede böyle bir sıralamayı belirlerken, ekonomik temel süreçlerin tam da burada geliştiğinden, insanların çalışmasıyla tüm halk için gerekli üretimin ve hizmetlerin burada yaratıldığından ve bilimsel-teknik düşüncenin burada maddeleştiğinden yola çıktık. ^{emekal} Tam da ^{emekal} çalışma kolektifinde reel ekonomik ve toplumsal ilişkiler ^{burada} biçimleniyor ve insanların kişisel, kolektif ve toplumsal çıkarları ^{emekal} iç içe geçiyor. Aslında toplumumuzdaki sosyopolitik iklim birçok yönden, ^{emekal} çalışma kolektiflerinde ortaya çıkan durum tarafından belirleniyor.

İşletmenin ekonomik yönetiminin bugünkü mekanizmasının temel eksikliği nedir? Herşeyden önce öz gelişmesindeki iç teşviklerin yetersizliği. İşletmeye, direktif nitelikli indeksler sistemi yoluyla bir görev ve kaynaklar veriliyor. Hemen hemen tüm giderler karşılanıyor. Üretimin sürümü aslında garanti edilmiş durumda. Ve en önemlisi, çalışanların gelirlerinin, kolektifin çalışmasının sonuçlarıyla, sözleşmenin yerine getirilip getirilmemesiyle, üretilen malların kalitesiyle ve elde edile ^{emekal} kazançla bağlantısı çok yetersizdir. Bir bütün olarak durum şöyledir: Bugünkü mekanizma altında üretici için, ucuz hammadde ve ürün kullanmak, malların kalitesini yükseltmek ve bilimsel-teknik ilerlemenin bilgilerini devreye sokmak dezavantajlıdır.

Böylesi bir ekonomik mekanizmada iyi çalışan işletmeler ile sistemli geri kalan işletmeler arasında pratikte hiçbir fark yoktur. SBKP MK'nin son danışma toplantısında ^{buldu} "Omskşina" Birliği'nin Genel Müdürü Pyotr Vasilyeviç Buderkin haklı olarak ^{buldu} tam bu soruları sordu. Gerçekten. Omsk'daki bu birlik, kendi yanında en iyiler arasındadır. Ürettiği araba lastiklerinin belirgin özelliği yüksek kalitesidir. Bu lastikler başkalarına kıyasla 1,5 misli daha uzun ömürlüdür. Son on yılda yazılı teslim sözleşmeleri tek bir kez ihlal edilmedi. Ve bu, çalışma kolektifine ne kazandırıyor? Aslında ne ücret artışında, ne de sosyal gereksinimlerin karşılanmasında hiç bir avantajı olmuyor.

Ve şu paradoksu kim açıklayabilir: Ülkenin en kaliteli lastikleri için Omsk'taki bu birliğe, diğer işletmelere ödenen fiyatın aynısı ödeniyor?

Veya tarım-sanayi-kompleksi alanından bir örneğe bakalım. Kuzey Kafkasya'daki kümes hayvanları fabrikalarına aynı üretim için ülkenin diğer bölgelerine kıyasla yaklaşık dörtte bir oranında daha düşük bir fiyat ödeniyor. Sanayi teknolojisi temelindeki modern kümes hayvanları üretimi, özellikle yavru kümes hayvanı üretimi, aynı projeye göre kurulmuş binalarda ve ülkenin tek bir işletmesinde imal edilen tekniğin kullanımı ile gerçekleştiriliyor. Yem ise

tek sistemden - Tahıl Ürünleri Bakanlığından - temin ediliyor.

Bütün bunların arkasından, kabul etsek de, etmesek de orta derecede ve hatta kötü çalışmaya yönelmiş olan ekonomik mekanizmamızın "kulakları" görünüyor. Ekonomi, geri kalmış işletmeler için turfan^{boluk} koşullar yaratır ve örnek bir şekilde çalışan işletmelere dezavantaj sağlarsa, nasıl ilerleyebilir?

Tabii ki yoldaşlar artık bu şekilde çalışamayız. Yeni ekonomi mekanizması herşeyi ayarlamak zorundadır. Onun görevi, güçlü bir kaldıraç, iyi, girişken ve inisiyatif dolu bir çalışmanın sürükleyici gücü olmaktır. Önümüze işte böylesi bir hedef koyuyoruz. Tabii ki bu hedefe ulaşmak için belirli bir zaman gerekecek. Bugün önemli olan, yeni ekonomi mekanizmasından yönelik temel işlemlerin seçiminde ^{uzmanca} mütenezzis bir yaklaşım göstermektir.

Yeni ekonomi mekanizmasına geçmekle elde etmemiz gereken en önemli şey, işletmelere geniş çaplı hakların tanınması ve eksiksiz ekonomik muhasebe temelinde onların gerçek ekonomik özerkliğinin sağlanmasıdır.

Şimdi önümüzde duran, daha önce zorunlu olduğunu anladığımız şeyin pratiğe geçmesidir. Yani: Reel toplumsal gereksinimlerden yola çıkarak işletme, üretim ve ürünlerin yapımı için kendisi bir plan hazırlar. Bu planın dayandığı temel, üst organların yön belirlemek için hazırladığı çok sayıda ayrıntılı plan görevleri değil, devlet örgütlerinin, ekonomik muhasebe temelinde çalışan işletmelerin ve ticari örgütlerin gerekli nicelikte ve nitelikte ürünler için verecekleri dolaysız siparişler olmalıdır.

İşletmeler için öylesine koşullar yaratılmalıdır ki, aralarında tüketicinin talebini daha iyi karşılamak için ^{aralarında} bir ekonomik yarışma gelişsin. Devletin çıkarları da bir devlet sipariş sistemiyle garanti altına alınır. Ama bu siparişlerin yerine getirilmesi için önceliğe sahip ayrıcalıklı ekonomik koşullar güvence altında olmalıdır. Ayrıca her iki tarafın da sorumlu olması öngörülmelidir. Böylece de siparişler genelde yarışma temelinde verilir.

Planlamaya yaklaşımların değişmesiyle bağlantılı olarak denetim ^{denetim} indekslerinin tabiyatının ve amacının ne olduğu sorusu ortaya çıkıyor. Denetim ^{denetim} indekslerinin görevi işletmelere ekonomik durumda yol göstermektir. Bunun için denetim ^{denetim} indeksleri işletmenin üretimine olan toplumsal gereksinimi, asgari verimlilik düzeyini ve sosyal karakterin gerektirdiği görevleri yansıtmalıdır, yani işletmeyi aynı zamanda gerekli gelişim düzeyine çıkarmalıdır. Denetim ^{denetim} indeksleri direktif karakteri taşımamalıdır, ^{amaçları} çalışma kolektiflerini planın hazırlanmasında bağlamamalıdır ve bu amaçla, kararların ve ^{ortakların} partnerlerin seçiminde, ekonomik sözleşmelerin yapılmasında büyük hareket serbestisi tanımalıdır. Siparişlerin ve sözleşmelerin yerine getirilmesi, işletmenin çalışmasını değerlendirmede ve kollektifin maddi teşvikinde en önemli ölçüt olmalıdır.

İlkesek² öneme sahip bir istem de işletmelerin ve birliklerin kendi kazancına dayanır ve kendi kendini finanse eder duruma getirilmesidir. Bu, ücretler de

içinde, sürekli harcamaların ve üretimin gelişmesi ve rekonstrüksyonu için yapılan yatırımların ve ^{ve} de kolektiflerin sosyal gelişmesinin kendi çalışmaları-
nın sonucu ortaya çıkan olanaklarla karşılanması demektir. Bütçe finansmanı
sadece çok büyük ve önemli devlet görevleri için kalacaktır. Aynı zamanda
işletmelere banka kredisinin sorumlu kullanımı için kapsamlı olanaklar sağla-
nacaktır. Böylece ^{emekçi} çalışma kolektifi kendi faaliyetinin sonuçları için tüm eko-
nomik sorumluluğu taşımak zorundadır.

Yeni ekonomik yönetim mekanizmasında en büyük rol uzun vadeli sağlam
normlara düşüyor. Bunlar, üretim fonları, toprak, su ve diğer doğal ve iş gü-
cü kaynakları ve devlet bütçesine kredi faizleri için yapılan ödemelerdir. Bun-
lar sosyal ve kültürel konuların ödenmesi ve karşılanması için fon oluşturma
normlarıdır. Üretilen malların fiyatları ve hizmet ücretleri bir tür norm
olarak işlev görüyor. Normlar üzerinden ekonomi metodları ile kolektifin çı-
karlarıyla toplumun çıkarları arasındaki bağ güvence altına alınıyor.

Yeni ekonomi mekanizması işletmelerin maddi-teknik temin sisteminin köklü
değişimini, merkezileşmiş maddi-teknik teminden üretim araçlarının toptan
ticaretine geçişi öngörüyor. İşletmelere, kazandıkları parayla, mal üretimi,
inşaat ve rekonstrüksiyon ve sosyal sorunların çözümü için gerekli olan her-
şeyi satın alma olanağı verilmelidir.

^{Emekçi} Çalışma kolektiflerinin, iç örgütlenmenin tüm sorunlarından yöneticilerin se-
çimine kadar her sorunu kendi kendilerine çözdükleri öz yönetime geçmesi,
emekçilerin inisiyatifinin ve kendi başına iş yapabilirliğinin artması için güçlü
bir teşvik olacaktır.

Görüldüğü kadarıyla, işletmelerin ve birliklerin ekonomik faaliyetlerinin yeni
mekanizmasının ana hatları böyledir.

Yeni bir mekanizmaya geçerken, tabii ki bir dizi alışılmadık soru ortaya çıka-
bilir. Bunların bazıları devlet işletmelerine ilişkin yasa tasarısının tartışılma-
sında tüm halk tarafından soruldu.

Sorulardan bir tanesi şöyle: Kötü ekonomik yönetim nedeniyle devlete öde-
neklerini ödeyemeyen ve ^{emekçi} çalışma kolektifinin gelirinin normal bir düzeyini
güvence altına alamayan işletmeler ne olacak? Belki burada yardımın çeşitli
biçimlerini (banka veya iş dalı tarafından yardım) kullanabiliriz. Eğer alınan
tüm bu önlemlere rağmen bir iyiye gidilmezse, o zaman toplumun çıkarla-
rının önceliğinden çıkarak, işletmenin faaliyetinin yeniden örgütlenmesi veya
durdurulması sorusu sorulabilir. Bu tabii ki çok uç bir önlem. Elbette devlet
emekçilere iş temin etmek için uğraşmalıdır.

Bir başka soru daha soruluyor: İşletmelerin kendi başına hareket etme ola-
nağının artırılması, kapsamlı bir denetim endeksi sisteminden vazgeçilmesi,
plan prensibinin zayıflamasına ve ekonominin dengesinin bozulmasına yol aç-
maz mı?

Böylesi korkuların gereksiz olduğuna inanıyoruz. Böylesine dev bir ekonominin çerçevesinde herşeyin bir merkezden öngörülebileceğini düşünmek hayallere kapılmak olur. SSCB Devlet Planlama Komitesi'nin ve ekonominin bilançosunu yapan diğer merkezi ekonomi organlarının faaliyetleri, işletmelerin ekonomik çıkarları ve ekonomik sorumluluğu ile, işletmeler arasındaki ekonomik sözleşmelerin rolünün artması ile alttan desteklenecektir. Bu koşullarda denge daha gerçek olacaktır.

Yeni ekonomi mekanizmasının temel ilkeleri kendisini devlet işletmelerine (birliklere) ilişkin yasa tasarısında gösteriyor. Üretim işçilerinin, bilim adamlarının, merkezi dairelerin temsilcilerinin, parti ve devlet fonksiyonerlerinin ve kamu ayumunun genel düşüncesi şudur: Bu yasa temel hatlarıyla günümüzün gereklerine ve yeni görevlere cevap veren iyi bir belge olmalıdır. Bu, yeni bir mekanizmaya geçiş için iyi bir temeldir.

ni olmalıdır. Aslında bu, merkeziyetçiliğin, emekçilerin aktifliğine ve işletmelerin kendi başına hareket edebilmelerine dayalı yeni bir konsepsyonunun hazırlanması demektir. Yani, herşeyi ayarlamaya kalkmanın bataklığına batıp kalan merkeziyetçilikten ölçülemeyecek derecede daha güçlü, Leninci tarzda hakiki bir demokratik merkeziyetçilik.

Fakat önce ekonomik planlamaya bakalım. Yeni koşullarda devlet çapındaki planın "felsefesi" nasıldır? Bu plan, ülkenin sosyoekonomik gelişmesinin temel öncelik sırasını ve hedeflerini, yapı ve yatırım politikasının, bilimsel-tek-nik ilerlemenin yönlerini, bilim, eğitim ve kültür alanında potansyel birikiminin ve savunma gücünün korunmasının görevlerini belirlemesi gerekiyor.

Yeni koşullarda öncelikle de planlamanın "görev" koyan bölümünün, yani ülkenin 15 yıl için sosyoekonomik perspektifini geliştirme konsepsyonunun rolü yükseltilmelidir. Bu konsepsyon bütün önemli programları içine almalı, dengelemeli, stratejik hedeflere ulaşmanın yollarını göstermelidir. Devlet çapındaki planlamanın temel biçimi, yıllara göre görevleri sıralanmış Beş Yıllık Plan olmalıdır.

Plandaki orantıları ve ekonominin dengesini güvence altına almak için, bakanlıklara ve diğer merkezi dairelere ve de cumhuriyetlere çıkış noktası verileri hazırlanması öngörüldü. İşletmelere gelince, ekonomik norm ve teşvikler onlara etki yapmanın temel kaldıraçları olmalıdır. Bunlar birliklerin ve işletmelerin faaliyetlerini öylesi bir duruma sokmalı ki, denetim indekslerine dayanarak toplumsal gereksinmelerin en efektif bir şekilde karşılanmasının yollarını aramak onlar için avantajlı olsun.

Burada çok kişinin kafasında olan bir soruya değinmek gerekiyor. Eksiksiz ekonomik muhasebe koşullarında birlikler ve işletmeler için doğrudan bağlayıcı hacim indekslerinden vazgeçmenin, zaman zaman bazı iş dallarında, bölgelerde ve hatta tüm ülkede üretimin büyüme hızının düşmesine yol açabileceği endişeleri dile getiriliyor.

Buna ilişkin ne söylenebilir, yoldaşlar? Eğer sözkonusu olan, brüt hacmin artırılmasıyla, sonuçların gerçek bir büyüme olmadan tekrar tekrar hesaplanmasıyla daha yüksek büyüme indekslerine varmak ise, o zaman toplumun bundan sadece hiçbir kazanç sağlamamasıyla kalmayıp, kaybı da oluyor. *sadece sağlanamamakta kalmıyor, kayıp da oluyor. uğruyor.*

Halbuki biz hepimiz, ekonomik muhasebeye, ekonominin yönetiminin yeni metodlarına geçişin, kolektif sözleşmenin ve çalışmanın diğer ilerici örgütlenme ve teşvik biçimlerinin, halkın çalışma aktivitesini yükseltilmesine, daha önce kullanılmamış kaynakların kullanılmasına, verimliliğin artırılmasına ve böylece yüksek kaliteyle birlikte daha hızlı gerçek bir büyümeye ulaşılmasına olanak sağlamasını bekliyoruz.

Ekonomik büyümenin yeni niteliğini güvence altına almak için böylesi bir yenilenme tabii ki *ve* hatta acilen gereklidir. Verimsiz çalışan işletmelerin indeksle-

rini olumsuz etkilese de, bu yenilenme bir bütün olarak ülke ekonomisi ve onun sonuçlara ve toplumsal gereksinimlerin karşılanmasına göre değerlendirilen gelişmesinin perspektifleri için kuşkusuz olumlu bir rol oynayacaktır.

Ekonominin yönetiminin ^{devlet}yenilenmesinin en önemli unsuru, fiyat belirlemesinin ^{devlet}radikal reformudur. ^{olmadan}Bunsa, yeni bir mekanizmaya tam geçiş olanaksızdır.

Fiyat, kaynakların daha iyi kullanımında, giderlerin azaltılmasında, ürünlerin kalitesinin yükseltilmesinde, bilimsel-teknik ilerlemenin hızlandırılmasında, tüm dağıtım ve tüketim sisteminin rasyonelleştirilmesinde teşvik edici bir rol oynamalıdır. Burada günümüzün gelişme aşamasına uygun politik-ekonomik katkılar gerekiyor.

Oluşmuş olan fiyat sistemi uzun zaman ucuz doğal kaynaklara göre ayarlıydı. Bugünkü kömür, petrol, doğal gaz ve elektrik enerjisi fiyatları, yakıt ve enerji kompleksine kendi kendini finanse etme koşulları sağlamıyor. Bu fiyatlar, doğal kaynakların ucuz ve tükenmez olduğu hayalini yaratıyor ve bu kaynakların üretiminin, tüketiminin ve ihracının daha da artırılmasında doğru yönlendiriyor. ^{yönlendiriyor.}

Fiyat belirlemesinde ekonomik açıdan haklı gösterilemeyecek bir şekilde davranılması, üretim ve değişik türden ürünlerin ve hizmetlerin hayata geçmesi için verilen sübvansyonların hızla artmasına yol açtı. Devlet bütçesinden ödenen sübvansyonların toplam hacmi bugün yılda 73 milyar Ruble'den fazladır. Diğer taraftan birçok ürün türünde üretimin verimliliğini yansıtmayan nedensiz yere yüksek düzeyde bir rentablite ortaya çıktı. Ve bu da fiyat belirlemesindeki çarpıklıkların bir sonucudur.

Nedensiz olarak ürünlere düşük fiyat biçilen yerlerde, üretici, üretimi artırmaya ve çok yüksek fiyat sonucu fazla kazanç sağlayan üretici de giderleri azaltmaya ve verimliliği artırmaya teşvik edilemiyor. Böylesi bir durumda ekonomide normal ilişkiler olanaksızdır.

Bu nedenle, fiyat sisteminin her hangi bir bölümünü ^{devlet}değil, fiyat belirlemesinin ^{devlet}radikal reformunun, tüm "fiyat ekonomimizin" - toptan, ^{devlet}alış ve perakende fiyatlarının ve tarifelerinin karşılıklı birbiriyle bağlantılı ^{devlet}yenilenmesinin zorunluluğu ile karşı karşıyayız.

Sorun yalnız fiyat düzeyi değil, aynı zamanda da onun belirlenmesinin yöntemi-
temidir. En önemli ürünlerin fiyatları ^{tabii ki} merkezi olarak, devlet çapındaki
plan hazırlanırken, bu planın bir parçası olarak belirlenmesi gerekiyor. Ama
yeni mekanizmada sözleşme fiyatlarının alanını genişletmek amaca uygundur
ve işletmelerin haklarının genişletilmesine ve ekonomik ^{serbestliğine} katkıda
bulunacaktır.

Toptan ^{sağlıklılaşımada} fiyatlarının reformu, ekonomideki durumu ^{yeniden} yenilemeli, üretimin ve-
rimliliği, kaynak tasarrufu ve ürünlerin kalitesi için mücadeleye daha iyi ko-
şullar yaratmalıdır. Perakende fiyatlarına gelince, bunların değiştirilmesi
emekçilerin yaşam düzeyinin kötüleşmesine yol açmamalıdır. Tersine, bu de-
ğişiklik emekçilerin belirli kategorileri için yaşam düzeyinin yükselmesine,
sosyal adaletin daha eksiksiz gerçekleştirilmesine katkıda bulunacaktır.

Şu açık olmalı: Fiyat belirlemesinin reformu, önemli ve karmaşık olduğundan, ^{bunun}
hazırlanma ^{her} da büyük sorumlulukla yaklaşılmalıdır. Önümüzde duran, kısa bir
sürede çok büyük işlerin üstesinden gelmektir. Ve bunun için de gerekli güç-
lere başvurulmalıdır. ^{Bu sorunu çözmeden} Beş Yıllık Planı yeni türden oluşturmanın ve ekonominin
yönetiminin bütünsel bir sistemine geçmenin, bu sorunu ^{bu sorunu çözmeden} çözmeden olanaklı
olmayacağını göz önünde bulundurmamak zorundayız.

Fiyat belirlemesinin ^{dekl} reformu, politik ve sosyal önemi dikkate alınarak, ülkede
kapsamlı bir tartışmanın konusu olmalıdır.

Fiyat ^{belirlemedeki} belirlemesinin reformuyla, ekonominin maddi-teknik ^{bakımdan} güvence altına
alınma ^{si?} sisteminin yenilenmesi sıkı sıkıya bağlıdır. Bu sistemin esas yönü, hem
mütaahhitlerle tüketiciler arasında dolaysız ilişkiler, hem de ekonomik muha-
sebe ilkelerine göre işleyen büyük toptancı depoları üzerinden üretim araçla-
rının toptan ticaretine kararlı bir biçimde geçmektir. Bu durumda devlet or-
ganları sonuçta toptan ticareti ayarlama ve onu denetleme işlevini üstlenmiş
olacaklar.

Üretim araçlarının toptan ticaretine geçiş sorunu yeni değildir, ama bu ko-
nuda ancak son zamanda ilk gerçek adımlar atılmaya başlandı. Bu çalışmayı
hızlandırmalı ve boyutlarını genişletmeliyiz ki, gelecek yıllarda tamamlayabile-
lim.

Üretim araçlarının toptan ticaretin ^{e?} ve herşeyden önce işletmelerin ve birlik-
lerin ekonomik muhasebeye geçişin acil zorunluluğu, birçok önemli nedenden
kaynaklanıyor. ^{Baska bir} Bir nedenden daha, yani maddi ve mal değerlerinin normlaştır-
ılmasının zorunluluğundan ^{da} söz etmek gerekiyor. Temel üretim dallarında bu
stoklar 300 milyar Rubleyi aşıyor. Ulusal zenginliğin önemli bir miktarı bura-
da ölü yük olarak yatıyor.

Bu durum, maddi-teknik teminin hantallığı ^{ndan} ve ^{bunun} güvenilmezliği sonucu işletme-
lerin rezervleri stok etmesinden kaynaklanıyor.

Bakın metale^{de} neler oluyor. Onun eksikliğine ilişkin şikayetler çoğalıyor. Ama aynı zamanda stokları da büyüyor. Sac demir stokları stokları tüketicilerde son altı yılda 2 milyon ton arttı ve bu yılın başında 9,3 milyon tona ulaştı. Şimdi düşünelim: Bizde metal mi az, yoksa biz mi özenle kullanamıyoruz? Elbette bu sac stoklarını eritmek kolay değildir, çünkü işletmelerde duruyor. Belki şaşıracaksınız, ama SSCB Devlet Materyal Temin Komitesinin örgütlerinde materyal ve ürün stoklarının sadece yüzde bir buçuğu bulunuyor, gerisi ekonomide dağılmıştır.

SBKP MK'nin danışma toplantısında şu soru da ortaya atıldı: Rezerv yetersizliği varken, toptan ticaret yapılabilir mi? Bu gerekçe ne zaman toptan ticarete geçiş süreleri tartışılrsa, öne sürülüyor. Danışma toplantısında, asıl madde^{de} fonların teslimi ve temin sisteminin açığa neden olduğu ikna edici bir şekilde söylendi. Bu söylenenler, somut örneklerle temellendirildi. Burada işletmelerin eksiksiz ekonomik muhasebe ilkelerine geçişi kesin önem taşıyacaktır. Ne kadar hızlı dolaysız ilişkilere, toptan ticarete geçerse, o kadar hızlı da hem açık vermekten, hem de aşırı materyal stokundan kurtulacağız.

Ve bu, masa başında fikir yürütmek değildir. Bakın somut bir olgu: Bugün, yani kolhozların ve sovkazların eksiksiz ekonomik muhasebe ilkelerine geçişinin daha başında, tarım tekniği ve diğer kaynakların siparişi hissedilir ölçüde azalıyor. Örneğin gelecek yıl için kombine makinalar siparişi yüzde 30 azalıyor. Bazı çekici araç türleri, tarım tekniği ve özellikle de eskimiş ve düşük randımanlı tarım tekniği siparişleri geriliyor. Reel durum işte böyledir. Bugünkü açık, yarın fazla üretime dönüşebilir.

Maliye, kredi ve para dolaşımı alanlarında çözülecek büyük sorunlar var. Bunu yapmadan yeni bir ekonomi mekanizması yaratılamaz. Bugün bu alandaki temel yetersizlik, finans ve kredi kaynaklarının ve para dolaşımının, maddi değerlerin hareketinden kopuk olması ve ekonominin parayla fazlasıyla doyurulmuş olmasıdır. Bugün Ruble, ekonominin aktif mali kontrol aracı olma rolünü tam kapsamıyla yerine getiremiyor.

Ülkenin maliye sistemi açıkça eskimiştir. O, ekonominin yönetiminin etkinliğini yükseltmeyi teşvik etmiyor, çağın zaman anlık, beylik amaçlar güdüyor. Kredinin de önemli ölçüde rolü kalmadı. Krediyi, geri ödeme mükellefiyeti olmayan finansmandan ayıran sınırlar bulanıklaştı.

Bütün bunlara bakılırsa, radikal bir finans ve kredi reformu olmaksızın yapamayacağız. Bu reform, devlet bütçesi ile işletmeler arasındaki ilişkileri norm temeline geçirmeye, tüm ürünler pazarlanmadan kazanç elde etme olanaklarını ortadan kaldırmaya ve ekonomiyi mali açıdan iyileştirmeye yönelik olmalıdır.

Yoldaşlar! Günümüz dünyasında hiçbir devlet kendisini ekonomik açıdan başka devletlerden yalıtılmış olarak göremez. Bu anlamda bizim ülkemiz de bir istisna değildir. Sovyet ekonomisi, dünya ekonomisinin bir parçasıdır. Ülkeler

arasındaki karşılıklı uluslararası ticaret, döviz ve maliye ilişkileri, en yeni bilimsel-teknik yenilenmeler kaçınılmaz olarak şu veya bu şekilde bizim kendi ekonomimizdeki durumu da etkiliyor.

Dış ekonomik ilişkilerin yönetiminin iyileştirilmesi için alınan önlemler, Sovyet ekonomisinin giderek önemi artan gelişme faktörü olan uluslararası iş bölümüne SSCB'nin daha derin katılımını amaçlıyor.

Öğer taraftan ülkemizde yenilenme planlarının başarılı bir şekilde gerçekleşmesinden, ekonomimizin modernizasyonundan yalnızca biz ve bağlaşıkları-
mız değil, yeni olumlu koşullarda ülkemiz ile birlikte çalışmaya ilgi duyan herkes kazançlı çıkacaktır. Başka bir deyişle, Sovyet ekonomisinin yenilenmesi, Sovyetler Birliği'nin dünya ekonomisindeki büyük payı dikkate alındığında, uluslararası geniş bir işbirliğini geliştirecek ve böylece de uluslararası ekonomik ilişkilerin iyileşmesine katkıda bulunacaktır.

Kısa bir zaman önce ekonomik dış politika alanında ve onun gerçekleştirilmesinin mekanizmasına yönelik önemli ve geniş çaplı kararlar alındı. Ekonominin yönetiminin yenilenmesi, ekonomik dış ilişkilerimizin verimliliğinin yükseltilmesi ve - özellikle önemli olan - dış pazarın, iş kollarının ve işletmelerin çalışmaları, ürünlerin kalitesi, bilimsel teknik ilerleme üzerindeki etkisinin güçlendirilmesi için geniş olanaklar sağlıyor.

Bu bağlamda sosyalist ülkelerle işbirliğinin etkili sonuç verme niteliğinin yükseltilmesi ilkesel önem taşıyor. Ekonomi mekanizmasının yenilenmesi, bizim ekonomimiz ile kardeş ülkelerin ekonomisinin derin bütünleşmesi için olumlu ekonomik ve örgütsel-hukuksal koşullar yaratmakla yükümlüdür.

İşletmelere, sosyalist ülkelerdeki ^{ortaklarla} partnerlerle dolaysız işbirliği ilişkileri kurma hakkının tanınması bu nedenle önümüze büyük olanaklar açıyor. Kısa bir süre önce Politik Büroda bu sorun üzerine yapılan görüşmenin de gösterdiği gibi, bu olanaklar pratikte henüz yeteri derecede kullanılmıyor. Bunun bir nedeni, açıktır ki, ekonomik muhasebeden de anlaşıldığı gibi ^{emeka} çalışma kolektiflerinin ilgi yoksunluğudur. Bizdeki yenilenmenin başarısı, kardeş ülkelerle olan ekonomik ve bilimsel-teknik işbirliğinin verimliliğinin yükseltilmesini bir çok açıdan önceden belirleyecektir. Politik Büro, MK Sekreteryası ve Bakanlar Konseyi sosyalist ülkelerle ekonomik işbirliğinin sürekli gelişmesini gözetlemelidir.

Biz dostlarımızın deneyimlerine ^{ve} dikkatlice ve derinlemesine inceleyip, SSCB'nin ekonomisinin çıkarları doğrultusunda kullanılabilecek herşeyi kendimiz için donatım malzemesi yapmak zorundayız.

Yoldaşlar! Kısacası, ekonominin merkezi yönetiminin çalışmasının önemli ve kapsamlı yenilenmesi önümüzde duruyor. İşletmelerin ekonomik muhasebeye geçirilmesiyle bu iş, bir bütün oluşturuyor, yani ekonominin yönetiminin radikal reformunu.

Örgütsel Yeni Yapılanma ve

Yönetim Organlarının Çalışmalarının Yenilenmesi

Yoldaşlar! Ekonomi mekanizması değiştirilirken ve ekonominin yönetiminin yeni metodlarına geçerken, örgüt yapılarının iyileştirilmesiyle de etrafıca ilgilendirilmediği ^{şey} zaman yetersiz kalınacağını anlamışsınızdır.

Bu bağlamda ekonominin temel birimi üzerine ne denebilir? Mevcut işletmeler ve birlikler, büyüyen maliyeti, üretimin ilkel karakterini ve düşük emek üretkenliğini dikkate almadan, kendi hazırlık bölümlerini, alet yapımhanelerini, dökümhanelerini, tamirhanelerini ve öteki bölümleri yaratmak zorunda kaldıkları koşullarda oluştular. Takas usulü iş kolları arasında da yaratıldı ve amaca uygun olmayan ilişkilere, toplumsal emeğin heba olmasına yol açtı.

Hepimizin çabasına rağmen üretim birliklerinin, özellikle de araştırma ve üretim birliklerinin yaratılması duraksadı. O, çalışma alanı sınırlarına, bölgesel sınırlara, üst düzeydeki organların birliklere, yalnız kendi bakanlığına bağlı, hatta bazen de yalnız kendi temel idarelerine bağlı olan işletmeleri dahil etme çabalarına çarptı.

Hangi işletmelere ihtiyacımız vardır? Açıktır ki bunun net bir yanıtı yoktur. Böylesi önemli bir sorunun çözümüne ^{bir} ^{rutine} ^{yaklaşım} gibi yaklaşırız. Ama gene de bir başlangıcı ^{ya da} ^{görmek} düşünceden söz edilebilir. Herşeyden önce işletmelerin ve birliklerin bileşimi amaca uygun uzmanlaşma ve iş birliğine uygun olmalı ve en ileri tekniğin ve teknolojinin kullanımı için olanaklar yaratmalıdır. Kullanıma yönelik araştırmadan seri üretim ve servise kadar - tüm üretim basamaklarını bir örgütte birleştirmek önemlidir. Bunu yaparken, tabii ki, yönetilebilirlik faktörü dikkate alınmalıdır. Sonuçta şu veya bu ürün türünün üretiminde birliklerin tekel konumuna gelmesinin önüne geçmeliyiz.

İşletmelerin ve birliklerin eksiksiz ekonomik muhasebeye geçişin, ⁱⁿ ekonomik amaca uygunluk gerektiriyorsa, ^{birlik} ortaklık ilkelerine dayalı ortak işletmeler ve birlikler yaratma ve hatta tümünden birleşme hakkının tanınması ile ^{birlikte} yanyana yürümesi gerektiği görüşündeyim. Biz, yeni koşullar altında işletmelerde, yeni teknik, birlikte yararlanmak üzere bilgisayar merkezleri, sosyal ve doğayı koruma çalışmaları, trafik düğüm noktaları ve hatta kadro yetiştirme ve yönetim ile ilgili değişik türden gönüllü birlikler oluşturmaya ilgi uyanacağından eminiz.

Ama yönetim organları da bu konuda pasif, hatta tutucu konumlara girmemelidir. Çeşitli türden bütünleşme süreçlerine kapıyı ardına kadar açmak gerekir.

Perspektif olarak, devlet planına alınmış olan mevcut 37 bin sanayi işletmesinin yerine birkaç bin, büyük iş kolu, iş kolları arası ve ekonomik alana bağlı bölgesel birlik, dolaysız merkezi yönetimin nesnesi olabilir. Bunlar kendi güçleriyle tüm "bilimsel araştırmalar - üretim - pazarlama - servis" devresini gerçekleştirebilecek durumda olurlar. Bunların yanısıra aralarında kooperatifçi, büyük birliklerin hizmetine ve yerel pazara yönelik işletmelerin de bulunduğu on binlerce orta ve küçük işletme, cumhuriyet ve yerel devlet organlarına bağlanabilir.

İş dalı yönetiminin örgütsel yenilenmesine yönelik sorun ^{un?} daha az önemli değildir.

Yenilenmenin içeriği ne olmalıdır? Bakanlık ve birlik ile işletmenin sorumluluklarının kesin saptanması. Bakanlıklar, iş kollarının gerçek bilimsel-teknik ve planlama ile ekonomi kurmayları olmalıdırlar; ülke önünde iş kolunun ürettiği ürünlerle ekonominin gereksinimlerinin karşılanması, üretim teknolojisinin dünya standartlarına ulaşması, kalite ve ürünlerin teknik düzeyi için sorumluluk taşımalıdırlar; aktif olarak işkolunun yapısının gelişmesi ve tamamlanması, uzmanlığın derinleşmesi ve işbirliğiyle ilgilenmelidirler; kendilerine bağlı işletmeler için ekonomik normlar, manivelalar ve teşvikler geliştirmelidirler. Onlara bağlı, gereksinim olduğu zaman yeni işletmeler kuracak, ^{emekli} ~~çalışma~~ kolektiflerinin rekonstrüksiyon ve üretimin genişletilmesi çabalarını destekleyecek bilimsel-teknik yönetim örgütleri ve merkezileştirilmiş malzeme fonları vardır. İş kolu bakanlıklarının ezici çoğunluğu reel olarak dış ekonomik faaliyetlere katılabilirler. Bakanlıkların sorumlu görevi, kadro yetiştirmek, onların vasıflarını yükseltmek ve onlara, meslek veya çalışma alanlarını değiştirmeleri durumunda eğitim olanakları sağlamaktır. Bakanlıkların burada ^{ki} ~~görevi~~ ölçülemeyecek kadar artıyor.

Bakanlıklar aparatının, işletmeleri idari yöntemlerle yönetmeye kalkma çabalarını önlemek için onları operatif ekonomik yönetim fonksiyonlarından azad etmek, buna özgü birimleri ortadan kaldırmak, bakanlıklar aparatının ve ona bağlı örgütlerin personelini azaltmak gerekiyor. Bakanlıkların, işlevlerini yerine getirebilmek için karmaşık yapıya ve büyük personel sayısına ihtiyacı yoktur. Önerilen önlemlerin hayata geçirilmesi sırasında bazı bakanlıkların birleştirilmesi sorusu da ortaya çıkabilir.

Bilindiği gibi bizde ekonomik komplekslerin ve birbiriyle bağlantılı iş kolları gruplarının yönetim sistemi biçimlenmeye başladı. Devlet Tarım-Sanayi Komitesi, Devlet İnşaat Komitesi, Makina Yapımı Dairesi ve Yakıt ve Enerji Dairesi, Dış Ekonomik Komisyon ve Sosyal Gelişme Dairesi, SSCB Bakanlar Konseyi daimi organları olarak kuruldu ve çalışmalarına başladılar bile.

Bu sistem ^{şu anda} ~~şimdi~~ ^{halinde} ~~oluşmaktadır~~. ^{Henüz} ~~Şimdi~~lik, bir yandan komplekslerin yönetim organları ve diğer yandan SSCB Devlet Planlama Komitesi ile Bakanlıklar arasındaki görevlerin en iyi dağılımı henüz bulunamadı.

Biz ardıcıl olarak kendine bağlı komplekslerin gelişmesi sorumluluğunu, iş kolları arası sorunların çözümünün sorumluluğunu taşıyan kalıcı hükümet organlarını canlı örgütlere dönüştürme çizgisini takip etmeliyiz. Deneyimlerden biliyoruz ki, tam da iş kollarının kesiştikleri yerlerde büyük ekonomik sorunlar ortaya çıkıyor. Tam da burada büyük kayıplara yol açan ^{anlaşmazlıklar} ~~çoğu yanlışlar~~ ortaya çıkıyor. Ama burada, çalışmanın iyileştirilmesi için büyük rezervler de ~~var~~ ^{vardır}.

Daimi hükümet organlarının güçlendirilmesi, bakanlıkların ve diğer merkezi devlet dairelerinin onlara doğrudan bağlanmasını ve bu yolla yönetimin daha etkili ve sonuç alıcı kılınmasını sağlayacaktır.

SSCB Devlet Planlama Komitesi, Maliye Bakanlığı, SSCB Devlet Fiyat Komitesi, SSCB Devlet Materyal Temini Komitesi, SSCB Devlet Bilim ve Teknik Komitesi, SSCB Devlet Çalışma ve Sosyal Sorunlar Komitesi ve diğerleri gibi merkezi ekonomik yönetim organlarının çalışma kalitesinden yeni koşullar çok şeyler bekliyor. Eksiksiz ekonomik muhasebeye geçiş, bakanlıkların çalışmalarındaki temel değişiklikler, ekonomi komplekslerinin yönetim sisteminin geliştirilmesi, bu organların işlevlerini kökten değiştiriyor. SSCB Devlet Planlama Komitesine gelince, onun çalışmasının ağırlık noktası gelişme perspektiflerinin belirlenmesine, ilkesel ekonomik ve sosyal görevlerin gerçekleştirilmesine, ekonomide dengenin sağlanmasına kaydırılmalıdır.

Buna uygun olarak, ülkenin en yüksek bilimsel-ekonomik kurmayı olan Devlet Planlama Komitesinin yapısı yeniden örgütlenmelidir. Onun birleştirilmiş bölümlerinin sosyal yönelimi ve bilimsel-teknik ile bölgesel hizmetlerin temelden sağlanlaştırılması önemlidir. Elbette bütün bunlar SSCB Bakanlar Konseyinin daimi organlarının görevleri ile yakın bağlantı içindedir.

Yoldaşlar, Devlet Planlama Komitesinin diğer devlet planlama dairelerinin çalışmalarını koordine etmesi faaliyetlerinin güçlendirilmesi sorunu da olgunlaştı.

Yeni sistemin, ancak toplumumuzun çokyönlü çıkarlarının, bunlar arasında sadece işletmelerin değil, cumhuriyetlerin, yörelerin ve bölgelerin, şehirlerin ve rayonların veya bölgesel çıkarların birleştirildiği ve uyumlaştırıldığı durumda verimli olacağını söylemiştik.

Radikal reformları gerçekleştirme çalışmaları için yerel olanakları ve yerel inisiyatif devreye sokmazsak, davanın büyük ölçüde zayıflayacağını göz önünde tutmak zorundayız.

Yoldaşlar, temeli üzerinde önemli deneyler yaptığımız ve modern bir idare konsepsiyonu hazırladığımız bir çok fikrin tabanda oluştuğunu ve yerel organların özverili çalışmasıyla gerçekleştirdiğini hatırlamak gerekir.

Tarımda ve inşaat alanında ve de sanayi üretiminde brigad çalışması, bölge-

sel ekonomi yönetiminin yeni biçimleri, demir yollarında ilerici inisiyatifler, kamu hizmetleri sektöründe ve ticaretté kendi kendini finanse etmeye geçiş ve birçok başka şey, bütün bunlar yerel parti, devlet ve ekonomi organlarının desteğiyle ^{emela} çalışma kolektiflerinin inisiyatifi üzerine oluştu.

Son zamanlarda cumhuriyet organlarının ve yerel Sovyetlerin rolünün artırılması için birçok karar alındı. Bu kararlar kabul gördü. Ve buna rağmen idarenin bölgesel perspektiflerine hak ettiği ilgi gösterilmedi. Bu konuda uygun karar da alınmıyor. Burada köklü önlemler gereklidir.

Deneylerimiz, bölgesel organların çalışmalarının herşeyden önce o yörenin karmaşık gelişme sorununda, yerel doğa, iş gücü, üretim ve ekonomi kaynaklarının rasyonel kullanımında yoğunlaşmak zorunda olduğunu kanıtladı. Aslında bu yönde somut adımlar attık bile. Tarım-sanayi kompleksinde, inşaat alanında, tüketim malları üretiminde ve hizmetler alanında idari organların oluşturulmasını kastediyorum.

Bölgesel organlar, iş kolları ^{ny asar} üstü üretimlerin gerçekleştirilmesi, eşi olmayan donatılardan ve ikincil olanaklardan daha iyi yararlanılması ve üretimin alt yapısının kurulması için çok şeyler yapabilirler. Burası onlar için büyük bir etkinlik alanıdır.

Bölgesel idarenin, bilhassa bölgesel Sovyet idaresinin en önemli alanı, elbette sosyal alandır. Bu konuda iki ^{noktaya belli-beyan} belirtme yapayım. Birincisi büyük şehirlerde sosyal alanın çıkarlarının korunmasıyla ilgili. Sanayi yapımının şehirlerin sosyal alanda gelişmesinin zararına tırmanması önlenmelidir, yoldaşlar.

Bakanlıklara ve merkezi dairelere sanayi yapımı için, ancak aynı zamanda sosyal alanda belirlenmiş normlara göre yerel organlara kaynaklar sağlama-ları koşuluyla izin verildiği bir sistemi neden düşünüp uygulamaya koymaya-lım? Ben böylesi bir yaklaşımın şehirlerin gelişmesini düzene sokacağına inanıyorum.

İkincisi bölgesel organların kooperatifçi ve bireysel çalışmanın örgütlenme-sindeki rolüyle ilgili. Devlet düzeyinde bu konuda tüm kararlar alınmış durum-da. Çok sayıda emekçi, insanların gereksinimlerinin karşılanmasıyla bağlantılı görevlerin çözümü için kooperatiflerde birleşmek istiyor. Birçoğu kendi başına çalışmak istiyor. Görüldüğü kadarıyla bu önemli sürecin gelişmesi için bütün ön koşullar var. Ama bu süreç çok ağır ilerliyor. Bunun nedeni sadece yerel organların inisiyatifsizliği, soruna yeterince önem verilmeyişi ve çoğu kez onunla uğraşma isteksizliği ve bir yığın bürokratik engellerdir. Ama bu, yerel organların dolaysız ödevidir ve onlar tüm sorumluluğu taşımak zorun-dadırlar.

Böylece ekonomimizin hangi sorununu ele alırsak alalım, her yerde yerel or-ganların ve herşeyden önce Sovyetlerin rolünü yükseltme zorunluluğu hisse-diliyor. Burada herhalde örgütsel önlemler gereklidir. Kanımızca, bölge ve

yöre Sovyetlerinin yürütme komitelerinde, söz konusu olan yörelerin gelişmesi için kapsamlı planlar hazırlayan ve o bölgede tüm ekonomik çalışmaları koordine edebilen ekonomik üretim idarelerinin kurulması amaca uygundur.

Yoldaşlar, ekonominin yönetiminin yeni ilkelerine ve ekonomik yöntemlerin özüne uyabilecek böylesi bir idari sisteme genel gereksinimimiz var. Bu sistemde idari organların her düzeyde ve her alanda yetki alanları ve sorumluluklarının sınırları kesin çizilmeli ve temel halkanın - işletmenin ve üretim birliğinin - işlemesi için en iyi koşullar yaratılmalıdır.

Yönetimin Yenilenmesinin Sosyal Perspektifleri

Ekonomi politikamızın ve ekonomi pratiğimizin ^{markesinde} reel çıkarlarıyla ve motifleriyle insan vardır.

Yönetimin emirlere, yasaklara ve çağrılara dayandığı günler ⁱⁿ geçmişte kaldığını kavramalıyız. Böylesi yöntemlerle artık çalışılamıyacağı şimdi herkes için açıktır. Bu yöntemler efektif değildir. Zamanımız, tüm emekçileri yeteneklerini geliştirmeye, verimli çalışmaya ve üretim kaynaklarını efektif kullanmaya yöneltecek güçlü bir motifler ve teşvikler sistemi yaratmayı emrediyor.

Burada herşey çok çok önemli: Çalışmanın örgütlenmesi ve teşvik şekilleri, istihdam sistemi, tüketim piyasasındaki durum ve sosyal ve kültürel kamu hizmetlerinin durumu. Sözü edilen alanların her birine, insan faktörünün aktifleştirilmesi açısından bakılmalıdır.

Çalışmanın örgütlenmesine yeni nitelikte bir bakış, acil bir zorunluluktur. Elimizde olan ^{ve} dünkü, hatta evvelsi ^{günden} günadır. Bilimsel-teknik ilerlemenin gereklerini yerine getiren, Sovyetler Birliği ve Dünya'nın en iyi deneyimlerinden yararlanan ve, önemlisi, ekonominin yönetiminin ve özyönetimin yeni koşullarıyla uyum sağlayabilen bir çalışma örgütlülüğüne gereksinimimiz vardır.

Şimdi, bir dizi bilinen deneylerden sonra, yeni ekonomi mekanizmasına en uygun olanın, kollektif görev ve çalışmanın diğer efektif örgütlenme ve teşvik biçimleri olduğu hepimiz için açıktır. ekonomik muhasebenin gerçekleştirilmesi ve her ^{emek} çalışma kollektifine ve iş yerine kadar girebilmesi, ancak bunların temelinde mümkündür.

Ücretlendirme ve çalışmaya teşvik sistemi yeni türde kurulmalıdır. İşletme Yasası sonucu şimdi işletmeye ücretleri ve maaşları yükseltme ve ek ödenekleri yürürlüğe koyma hakkı tanınıyor. Efektif teşvik olanakları hızla genişletiliyor. Ama burada bilhassa önemli olan, her bir emekçinin somut çalışma ücretinin, alınan sonuca yaptığı kişisel çalışma katkısına ^{la} sıkı sıkıya bağlı ve sınırlandırılmamış olmasıdır. Ücretin adaletli olup olmadığının kriteri yalnızca şu olabilir: Çalışılarak elde edilip edilmediği.

Geçmiş dönemlerde, üretimin öncelikle ekstansif gelişmesi koşullarında, iş yerlerinin sayısı hızla arttı. O zamanki temel sorun yeni işgüçleri arayışı idi. Şimdi durum temelden değişiyor. Bilimsel-teknik ilerlemenin hızlandığı koşullarda daha fazla iş gücü açığa çıkıyor. Bu süreç yeni ekonomi mekanizması tarafından da teşvik ediliyor. Aynı zamanda hizmetler, kültür, eğitim, sağlık ve serbest zamanları değerlendirme alanlarında işgücü gereksinimi artacaktır.

İşgüçlerinin böylesine kaydırılması titizlikle düşünülmüş örgütsel önlemleri ve büyük dikkat gerektiriyor. Emekçilerin istihdamının sosyal garantilerini ve onların anayasal çalışma hakkını güvence altına almalıyız. Sosyalist sistemin elinde böylesi imkanlar vardır.

Yeni durumda haklar genişletilmeli ve devlet organlarının çalışma ve sosyal sorunlar için sorumlulukları artırılmalıdır.

Son yıllarda, halkın gelirleri ve ^{ödeme gücüne bağlı} ~~ödenbilir~~ talepleri ile bunların karşılanması arasında büyük bir açığın meydana geldiğini söylemiştim. 1971 ile 1985 arasında dolaşımdaki para miktarı 3,1 katına çıkarken, tüketim malları üretimi sadece 2 katına çıkmıştır. Ekonominin yönetiminin reformu çerçevesinde, tüketim malları üretiminin halkın gereksinimlerine ^{tabi} kılınması rotasını ardıcıl bir şekilde ve ısrarla sürdürmeliyiz. Depo için çalışma, hangi açıdan bakılırsa bakılsın, yalnızca pahalı değil, üstelik abestir. Böylesi üretim en iyisi durdurulmalıdır. Bunun en büyük dikkate değer bir sorun olduğuna inanıyorum.

Sözkonusu olan, ^{ödeme gücüne bağlı, yalnızca} ~~sadece~~ halkın ~~ödenbilir~~ talebini mallarla karşılamak değildir. Bir dizi başka sorunun çözümü için ^{da} halkın maddi olanaklarının ~~da~~ katkısını sağlamayı düşünmeliyiz. Birçok insan kendi maddi olanaklarını kullanarak kooperatif veya kişisel ev yapımı yoluyla konut sahibi olmak istiyor. Burada reel bir ilerleme kaydedilemedi. Buna karşılık kooperatiflerin inşaat faaliyetlerinin oranı son zamana kadar hissedilir ölçüde düştü. Bu elbette doğru değildir.

Halkın geniş maddi olanakları tahvil yoluyla paralı dinlenme yurtları, turist hanları, yerel spor tesisleri yapımı için kullanılabilir. Halk maddi olanaklarını, hizmetler alanında ve başka dallarda oluşan kooperatiflere belirli şartlarda yatırabilir.

Burada başka bir soruna yaklaşıyoruz. Deforme olmuş talebin aşılması için, tüm ücretli hizmetler alanının gelişmesini 2-3 katına çıkarmak, buraya ek teşvikler ve kaynaklar sağlamak gerekiyor. Hesaplar, bu yolla hizmetlerin yıllık yüzde 15-20'lik büyüme oranını güvence altına alabileceğimizi gösteriyor.

Bütün bunlar ve diğer şeyler yakın zamanda mal ve hizmetler piyasasındaki durumu iyileştirmeyi ve para dolaşımını sağlamlaştırmayı olanaklı kılabilir. Merkezde ve tabanda bu iş kimlere düşüyorsa, onlar bir düşünsün.

Günümüzdeki durumda sosyal sorunların çözümü için yeni olanaklardan yararlanmayan yöneticilerin pasifliğine göz yumulamaz. Burada herhalde, bir yandan sosyal sorunları "geriye birşey kalırsa"-ilkesine göre çözme ^{eski} alışkanlığı, diğer yandan da asalaklık psikolojisi hala etkisini göstermektedir. Biz her ikisini de yenmeliyiz. Şimdi artık kimse kolektifler ^{adına} yerine kolektiflerin sosyal sorunlarını ^{Enkeği} çözmeyecektir. Çalışma kolektiflerinde, şehirlerde ve reyonlarda, bölgelerde ve cumhuriyetlerde kararlı, akıllı, özverili, tek kelimayle evin efendisi gibi davranılmalıdır.

Yönetimin Yenilenmesi için Kesin Örgütlenmesi ve

Parti Politikasıyla Güvenceye Altına Alınması ^{oldu} Gereklidir

Yoldaşlar! Ekonominin yönetiminin ^{şekli} radikal reformu bir defalık bir iş değil, ^{bir tam versine} bir süreçtir. Ama burada da geciktirmeye izin verilemez. Bu, tehlikelerin en büyüğü olabilirdi. Zaten çok zaman kaybettik. Ne olursa olsun 13. Beş Yıllık Plan dönemine yeni bir ekonomi mekanizmasıyla girmek zorundayız, yerleşmesi devam etse de.

Politik Büro, örgütsel güvencenin yokluğunun, geciktirmenin ve ^{esgidimsiz} koordinersiz faaliyetlerin, geçmişte olduğu gibi, reformun sürüncemeye bırakılmasına ve ^{olmak} tam gerçekleşmemesine yol açmasına göz yumulamıyacağı görüşündedir.

Bununla bağlantılı olarak yeni yönetim sisteminin hem ilkesel hem de somut ana hatlarını içeren ve bu alandaki tüm çalışmalar için partinin direktifi olacak "Ekonominin Yönetiminin Köklü Temel İlkeleri"nin Plenum tarafından kabul edilmesini öneriyoruz.

Ekonominin yönetiminin önerilen yenilenmesinin örgütsel amacı nedir?

Bu yenilenmenin çıkış noktası, SSCB Yüksek Sovyetleri tarafından devlet işletmesine (birlik) ilişkin SSCB yasasının onaylanması olacaktır. Merkezi yönetimi, işletmeye ilişkin yasa ile uyumlaştırmak için, bu yılın sonuna kadar yönetimin yenilenmesinin en önemli sorunlarına yönelik bütün bir somut kararlar "paketi"nin karar altına alınmasını öneriyoruz.

Gelecek 1988 yılından itibaren yeni ilkelere göre çalışan işletmeler ve birlikler tüm sanayi üretiminin üçte ikisini oluşturacaktır. Bunlar arasında makina yapımı, dökümcülük, yakıt ve enerji dalları ^{ve} de kimya, hafif, gıda maddeleri ve balıkçılık endüstrisi ve tüm nakliyat türleri bulunmaktadır. 1989 yılında, ekonominin yönetiminin yeni koşulları altında çalışmaya geçiş tamamlanmış olacaktır.

Beş Yıllık Plan döneminin sonuna kadar ekonominin yönetiminin en önemli

fonksiyonlarının birbirine paralel ^{başlık} yenilenmesi gerçekleştirilecek: Planlama ve fiyat belirleme, maliye ve kredi, maddi ve teknik araçların temini. 13. Beş Yıllık Plan dönemi için uzun vadeli, sağlam ekonomik normlar geliştirilmelidir.

Yeni Beş Yıllık Plan değişik biçimde, yürürlüğe konmakta olan ekonomik yönetim sistemi temelinde hazırlanacaktır. İşletmelere, ekonomik normlar ve tüketici siparişleri temelinde sözleşmeleri yaparken geniş serbestlik tanınmalıdır. Tüm çalışma öyle örgütlenmelidir ki, Beş Yıllık Planın kabulü plan döneminin başlamasından önce olmalıdır.

Yoldaşlar! Planlanan değişimlerin örgütsel yanı, yasama çalışmalarının, ekonomik reformun hukuksal mekanizmasının oluşturulmasının kapsamlı bir planını içermelidir.

Bu konudaki anlayış açıktır: Ekonominin yönetim alanlarındaki şu veya bu uygulamanın yasal olup olmadığı sorunundaki belirsizlikler tamamen imkansız kılınmalıdır. "Yasalara aykırı olmayan herşey serbesttir" şeklindeki genel hukuksal ilke geçerlidir ve ^{bu} ^{yasaların} daha uygulanmalıdır.

İşletmeye ilişkin yasanın ^{anılan} onaylanmasından sonra, ona ters olan tüm normlar yürürlükten kaldırılmalı ve iş kolu düzeyinde normlaştırma için hukuksal bir çerçeve çizilmelidir.

Hükümetin yasalarının ve kararlarının ^{emekt} ^{çalışma} kolektiflerine hızla ulaşabilmesi için de bir sistem oluşturulmalıdır. İnsanlar kendi yaşamlarını ve çalışmalarını ayarlayan yapıları tanımak zorundadırlar.

Bu bağlamda tüm örgütlerin ve memurların yasalara uyup uymadıkları konusunda savcılık denetiminin görevleri ölçülemeyecek derecede artıyor. Devletin hukuksal tasarruflarının ekonomik yaşamı ayarlamam konusunda savcılık denetiminin görevleri ölçülemeyecek derecede artıyor. Devletin hukuksal tasarruflarının ekonomik yaşamı ayarlamadaki rolü artırılmalıdır.

Özellikle sosyoekonomik yaşamın sorunlarına ilişkin kararların oluşturulması ve kabulü sürecinin en geniş açıklığının ve saydamlığının ve de yönetim organlarının temsilcilerinin düzenli ve kamuoyu önünde rapor vermelerinin zorunluluğunu belirtmek isterim. Taslakların ve kararların açıklanması, ele alınacak sorunlar için gelen öneriler üzerine geniş enformasyon, kural olmalıdır. SSCB Yüksek Sovyet'inin önümüzdeki oturumuna sunulacak olan, birlikte yaşamın en önemli sorunları üzerine halk tartışması konulu yasa tasarısı bu perspektife adanmıştır.

İstatistikimizin köklü yenilenmesi büyük ve yakıcı bir sorundur. Burada nitel endekslere yönelik, yöresel ve sosyal gelişmenin sorunları üzerine enformasyonun genişletilmesi, değişik türde numune araştırmaların gerçekleştirilmesi gereklidir. Bu olmadan, ciddi bir sosyoekonomik analiz ve bundan çıkarak sorunlara yetkin yaklaşım olanaksızdır. Ayrıca ekonomik ve sosyal istatistikler

üzerine geniş materyaller açıklanmalıdır.

Yoldaşlar! Çalışmamızın her alanında partinin etkisinin güçlendirilmesi, toplumsal süreçlerin yetenekli yönlendirilmesi ve yeni yaratıcı anlayışların oluşturulması bugün özellikle gereklidir. Ekonominin yeni yönetim sistemine uyarlanması çalışmalarında en önemli görevimiz - MK'dan partinin temel örgütüne kadar - ekonominin normal bir işleyişini sağlamaktır. Biz geçiş döneminde ekonomik çalışmamızın birkaç büyük ve karmaşık sorununu aynı zamanda çözmek, ekonominin yapısının yenilenmesini gerçekleştirmek, bilimsel-teknik ilerlemenin hızlandırılması için önlemler almak, yönetimin radikal reformunu gerçekleştirmek ve demokratik temellerin derinleştirilmesini sağlamak zorunda olduğumuzdan, bu, çok önemlidir.

Bu arada hem yeni, hem de eski yönetim metodlarının, bu kompleks içindeki sorunları çözmek için gerekli olan dönemde aynı anda etki yapacakları unutulmamalıdır. Ve bu, parti örgütlerinin önüne karakteri ve karmaşıklığı gereği alışlagelmemiş sorunlar koyuyor. Bu sorunlar, gerçekleştirilen bütün değişimlerin en başında olmalıdırlar.

Başlatılan reform aslında ekonomi binamızın bütün katlarına değişiyor. Ekonominin her düzeyinde ekonomi mekanizmasının kapsamlı çok yönlü mükemmelleştirilmesi için çalışmaların parti örgütlerinin ve komitelerinin sürekli dikkatini çekmesi zorunludur. Onlar, ekonominin yönetiminin köklü yenilenmesi için yapılan çalışmalara tüm devletin konumundan hareket eden bir politik yaklaşım kazandırmalıdır. İşletme ve birlik parti örgütlerinin rolü ve sorumluluğu özellikle büyüktür.

Onlar politik olgunluk ve mücadeleye hazır olma sınavı verecekler. Ekonominin yönetiminin yeni metodlarına geçişi ve ^{emlak} çalışma kolektiflerinde özyönetim ilkelerinin hayata geçirilmesi birçok açıdan bu örgütlerin partiden yana tutumuna ve pratik çalışmasına bağlı olacaktır.

Biz tüm parti örgütlerinin, tüm komünistlerin ve tüm ^{kadroların} kadınların ^{aynısı} iki kat enerjile, olgunlaşmış ekonomik sorunların çözümünde, ekonomimizin yenilenmesinin belirleyici olduğunu bilerek, Sovyet halkının refahının büyümesi yolundaki ilerlememizin, sosyalist yurdumuzun her yönde ilerlemesinin temel koşulu olduğunu bilerek yaklaştığı inancındayız.

* * * * *

Yoldaşlar! Sosyalist kuruculuk tarihimizin en derin ve en kapsamlı yenilenmesi olan ekonomimizin ^{deği} yönetiminin yenilenmesi işte bu ideler ve ilkeler temelinde planlanacaktır. Onun gerçekleşmesine halka ve ülkemizin geleceğine karşı büyük sorumluluk içinde girişmeliyiz.

Reform herşeyden önce ekonomimizin büyümesine yeni teşvikler ve itkiler vermeyi, Sovyet toplumunun hızla sosyal ve fikirsel ilerlemesi için sağlam temel yaratmayı amaçlıyor.

Ülkede gelişen yenilenme, ^{Ekin Devrimi'nin} ~~Oktober~~ devriminin doğrudan devamıdır, 70. yıldönümünü bu yıl kutlayacağımız devrimimizin bayrağına yazılmış olan ideallerin ardıcıl gerçekleştirilmesidir.

Yenilenme, çağımızın tarihsel meydan okuyuşuna bir cevaptır. Partimiz, halkımız en büyük sosyal devrimin gerçekleştirilmesiyle, sosyalizm kuruculuğu ile, Büyük Anayurt Savaşı'ndaki dünya tarihi çapındaki zaferi ile nasıl cevap verdiyse, buna da cevap vermeyi bilecektir.

Tarihsel bir seçim yapma görevi ile karşı karşıya geldiğimizde her zaman öyle oldu. Bugün de öyle olacak.

^{Hasir}
"Pravda", 26.6.1987

Not:

Şimdiye dek bizim basınımızda kullanılan:

1-Yenilenme yerine yeniden-yapılanma kavramı kullanılmıştır.

Çünkü rusça perestroyka ve fransızca Restructuration, yapısını değiştirme, yeniden-yapılanma, yeniden-yapılandırma anlamlarına gelir ki bu 'yenilenme'nin ötesinde bir şeydir. Kaldı ki bu metinde, türkçede yeni, yenilenme, yenilik anlamlarına geleşen, fransızca 'nouveau', 'renouveau' ve 'renovation' gibi sözcükler de restructuration'dan ayrı olarak kullanılmıştır;

2-Açıklık yerine ise 'saydamlık kavramı kullanılmıştır. Gene aynı nedenle saydamlık, rusçada glasnost ve fransızcada transparence anlamlarına gelmektedir ve 'açıklık'tan öte anlamı vardır. Gene metinde açıklık, fransızca ouverture sözcüğü saydamlık sözcüğü ile birlikte kullanılmıştır.

Ayrıca, Gorbaçof'un bu konuşması hazır bir metni okumanın ötesindedir. Doğrudan konuşması, dinleyicilerle diyalogu söz konusudur. Bu da çeviri de göze alınmıştır.

Çevirenin Notu .

Not.:

Wirtschaftliche Vereinigung - ek. birlik olarak
çevrildi. Belki kombina daha doğru

Kollektivvertrag - Kollektif Sözleşme olarak çevrildi
(Kollektif kontrat anlaşma ?)

Rayon

(Gebiet: bölge)
(Region: yöre)

(Bezirk: semt)
(Stadtbezirk: mahalle)

- reyon olarak çevrildi
bölge ile semt/mahalle
arasında bir bölgesel birim